

ESTUDI SOBRE EL COST DE LA VIDA A ANDORRA 2024



Govern d'Andorra

Estudi elaborat
pel Departament d'Estadística
del Govern d'Andorra
amb l'assessorament
del Dr. Jaume García Villar
(Universitat Pompeu Fabra)
Andorra la Vella, 12 de novembre del 2024

Resum

En la sessió del dia 1 de febrer de 2024, el Consell General va aprovar la Llei 2/2024, de l'1 de febrer, de mesures urgents per a la millora del poder adquisitiu de la ciutadania, en la disposició addicional tercera de la qual es preveu l'actualització de l'estudi del cost de la vida a Andorra de l'any 2018, atès l'interès de fixar quin és el salari mínim que ha de garantir uns estàndards bàsics de qualitat de vida, així com constituir una referència per a la correcta implementació de polítiques socials.

La necessitat de garantir als membres d'una comunitat uns ingressos "adequats" per poder gaudir d'uns estàndards raonables de confort i d'una alimentació saludable i suficient és una qüestió rellevant i indiscutible. Pel que fa al volum d'aquests ingressos, un element clau per determinar-lo és l'estructura de la unitat familiar a la qual fan referència aquests ingressos.

Per assolir aquest objectiu, s'han utilitzat diferents fonts d'informació que han fet possible adoptar aproximacions alternatives per calcular els ingressos "adequats", seguint les pràctiques habituals en la literatura socioeconòmica. Això ha permès alhora tenir una visió detallada de les condicions de vida i de l'estructura de la despesa de les llars del Principat d'Andorra.

En primer lloc, s'aproximen els ingressos en funció de les necessitats per arribar a final de mes, a partir d'una mostra de l'Enquesta de condicions de vida 2023 adreçada a tota la població, i es compara amb una mostra de l'Enquesta de beneficiaris de prestacions socials, i, addicionalment, es determina el nivell de pobresa a Andorra i s'estableix un llindar de despesa per obtenir els ingressos necessaris per cobrir el cost de la vida (capítol 1). En segon lloc, mitjançant les dades de l'Enquesta de pressupostos familiars (EPF), s'analitza la despesa de les llars per aproximar els ingressos necessaris de les llars i per estimar elasticitats-renda dels béns-serveis implicats (capítol 2 ¹). La tercera aproximació es materialitza mitjançant el càlcul del cost d'un cistell d'aliments bàsics proposat per l'Organització de les Nacions Unides per a l'Agricultura i l'Alimentació (FAO), a partir dels preus recollits per l'IPC i traslladant el valor obtingut a altres grups de béns mitjançant les proporcions de despesa obtingudes a través de l'EPF (capítol 3). Com a novetat en aquesta edició 2024, s'analitza l'habitatge des del vessant de l'habitatge de lloguer i s'estima una renda vital disponible per unitat de consum per tipologia de llar i règim de tinença de l'habitatge (capítol 4).

En conclusió, les aproximacions metodològiques adoptades en l'estudi sobre el cost real de la vida al Principat d'Andorra apunten, de manera consistent, a uns ingressos anuals adequats que se situen entre 16.100 € i 18.700 € per a una llar d'un adult, incloent-hi el cost del lloguer de l'habitatge.

¹ L'elaboració de les elasticitats de renda del capítol 2 ha comptat amb la col·laboració de Jaume García, de la Universitat Pompeu Fabra

Índex

Introducció	7
1. <i>Context i estudis anteriors</i>	7
2. <i>El cost real de la vida al Principat d'Andorra</i>	9
Capítol 1: Les condicions de vida a Andorra	11
1. <i>Introducció.....</i>	11
2. <i>Anàlisi de la desigualtat i pobresa</i>	12
3. <i>Anàlisi de les privacions materials</i>	17
3.1. <i>Privació material severa.....</i>	17
3.2. <i>Privacions relacionades amb la qualitat de vida.....</i>	18
3.3. <i>Privacions monetàries.....</i>	19
3.4. <i>Privacions de béns de consum duradors.....</i>	19
3.5. <i>Capacitat per arribar a final de mes.....</i>	20
3.6. <i>Anàlisi de la probabilitat de patir una privació material per tipus de llar.....</i>	20
3.7. <i>Anàlisi de la mitjana d'ingressos disponibles equivalents i tipus de llar.....</i>	21
4. <i>Comparació amb els països de l'entorn</i>	22
4.1. <i>Ingressos per quintils i indicadors de desigualtat: S80/S20 i índex de Gini</i>	22
4.2. <i>Indicadors de risc de pobresa, privació material severa, baixa intensitat laboral i AROPE</i>	22
4.3. <i>Percentatges de població segons privació</i>	23
5. <i>Anàlisi comparativa de l'Enquesta de condicions de vida (ECV) amb l'Enquesta als beneficiaris de prestacions socials (EBPS)</i>	24
5.1. <i>Distribució personal de la renda</i>	25
5.2. <i>Impacte de les transferències socials en la distribució personal de la renda.....</i>	26
5.3. <i>Privació material severa.....</i>	28
5.4. <i>Privacions relacionades amb la qualitat de vida.....</i>	29
5.5. <i>Privacions monetàries.....</i>	29
5.6. <i>Privacions de béns de consum duradors.....</i>	29

Capítol 2: Anàlisi de la despesa de les llars segons la seva composició	31
1. <i>Introducció.....</i>	31
2. <i>Anàlisi de la despesa total per tipologia de llar.....</i>	31
3. <i>Despesa segons grups de béns CCIF.....</i>	36
4. <i>Elasticitats-renda dels diferents tipus de béns</i>	40
5. <i>Conclusió</i>	41
<i>Annex 1: La relació entre la despesa, els ingressos i la composició de les llars: elasticitats- renda</i>	<i>42</i>
Capítol 3: Preu del cistell de consum	55
1. <i>Càlcul del cistell de la FAO.....</i>	55
2. <i>Proporcions de despesa i càlcul del cost total.....</i>	57
3. <i>Conclusió</i>	58
<i>Annex 2: Despesa per grups segons el nivell de despesa de les unitats de consum</i>	<i>59</i>
Capítol 4: Anàlisi de l'habitatge al Principat d'Andorra i estimació de la renda vital disponible per persona	61
1. <i>Anàlisi de l'habitatge</i>	61
1.1. <i>Sobrecàrrega dels costos de l'habitatge.....</i>	61
1.2. <i>Percentatge de persones respecte al total de la població segons el règim de tinença de l'habitatge principal</i>	62
1.3. <i>Evolució del preu del m² de lloguer</i>	63
1.4. <i>Evolució del preu mitjà de compra.....</i>	63
2. <i>Renda vital disponible</i>	64
2.1. <i>Renda vital disponible equivalent de les persones que viuen en llars de lloguer</i>	64
2.2. <i>Renda vital disponible equivalent de les persones que viuen en llars de propietat</i>	65
Conclusions	67
1. <i>Aproximació als ingressos mitjançant l'Enquesta a beneficiaris de prestacions socials</i>	67
2. <i>Aproximació i anàlisi de la despesa a partir de l'Enquesta de pressupostos familiars ..</i>	71
3. <i>Aproximació pel cost de la cistella d'aliments (FAO).....</i>	72
4. <i>Anàlisi de l'habitatge i càlcul de la renda vital disponible</i>	72
Referències bibliogràfiques	74

RESUM EXECUTIU DE L'ESTUDI "EL COST DE LA VIDA AL PRINCIPAT D'ANDORRA L'ANY 2024" 76

1. *Aproximació als ingressos mitjançant l'Enquesta a beneficiaris de prestacions socials* 77
2. *Aproximació i anàlisi de la despesa a partir de l'Enquesta de pressupostos familiars ..* 80
3. *Aproximació pel cost de la cistella d'aliments (FAO).....* 81
4. *Anàlisi de l'habitatge i càlcul de la renda vital disponible* 82

Introducció

1. Context i estudis anteriors

El cost de la vida és un concepte que s'ha utilitzat en diverses localitats però sota altres formats i denominacions. Els darrers anys s'han elaborat estudis que necessiten conèixer aquest valor del cost de viure en una localitat. La majoria d'aquests treballs estan relacionats amb l'establiment d'una renda bàsica o renda mínima garantida, que consisteix en una transferència per part d'una institució pública a tots els habitants d'un territori, sense prendre en consideració cap requisit. La relació d'aquesta renda bàsica amb el nostre estudi recau en els càlculs previs que s'han de fer per establir l'import d'aquesta renda, tenint en compte el cost de viure en el territori i poder gaudir d'una vida digna.

Aquesta tipologia d'estudis s'inicien a la dècada del 1960 als Estats Units sota el nom de *basic income experiments* (experiments de renda bàsica). Anys després, entre el 1974 i el 1979, es posa en marxa a Canadà el projecte "Mincome", un experiment que pretenia estudiar els efectes que tenia sobre les persones el fet de garantir una renda mínima. D'aquest estudi es va concloure, entre altres, que disposar d'una renda bàsica comportava una disminució de l'hospitalització d'aquestes persones (respecte al grup de control), sobretot en els casos d'accidents, ferides i malalties mentals. També es va constatar que es reduïen les visites al metge per malalties mentals i que s'incrementava el nombre d'adolescents que acabaven batxillerat quan el nucli familiar rebia la renda bàsica.

Quant a la renda bàsica, el Departament de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat de Catalunya va aprovar l'any 2017 la renda garantida de la ciutadania de Catalunya (RGC), amb la finalitat d'assegurar els ingressos mínims, perquè les persones i famílies que es trobin en una situació de pobresa tinguin una vida digna. Els possibles beneficiaris d'aquesta prestació han de disposar d'uns ingressos inferiors a la renda garantida de ciutadania, que seria el llindar que defineix el cost de viure de manera digna. Aquesta prestació substituïa una prestació similar anomenada *renda mínima d'inserció*.

Establir una renda bàsica s'ha estudiat des de diverses institucions. Entre els projectes més rellevants figura l'anomenat "B-MINCOME", un projecte que es va iniciar el 2017 amb una durada prevista de dos anys. L'experiment, impulsat i finançat per la Unió Europea (concretament des de l'Urban Innovative Actions), es va realitzar a tres ciutats: Barcelona, Utrecht (Països Baixos) i Hèlsinki (Finlàndia). En aquestes ciutats es van proporcionar a les persones i a les llars diferents tipus d'ingressos que permetien provar fins a quatre models de renda bàsica. D'aquesta manera, la Unió Europea i les diferents ciutats van estudiar els efectes que provoca el fet de proporcionar una renda bàsica, així com diferents maneres d'implementar-la.

En el cas de Barcelona ciutat, B-MINCOME va ser un projecte pilot de lluita contra la pobresa i l'exclusió social cofinançat pel programa Urban Innovative Actions (UIA) de la Unió Europea i dirigit per la Direcció d'Innovació Social de l'Àrea de Drets Socials, Justícia Global, Feminismes i LGTBI de l'Ajuntament de Barcelona.

El projecte anava adreçat a llars en situació de vulnerabilitat residents als barris de l'Eix Besòs de la ciutat. En tant que projecte experimental, l'objectiu era provar l'eficàcia i l'eficiència d'una política innovadora i integral que combinava una transferència monetària, l'anomenat *suport municipal d'inclusió* (SMI), amb quatre polítiques actives d'inclusió sociolaboral. Mitjançant la combinació d'aquestes polítiques es pretenia crear un ecosistema que contribuís a ajudar les llars participants a cobrir les seves necessitats bàsiques i a adquirir més autonomia i capacitat de decisió sobre les seves vides.

Les avaluacions finals del programa B-MINCOME confirmen molts dels resultats esperats, especialment en la reducció de la privació material severa i la inseguretat alimentària dels participants. També es van observar millores en la inseguretat de l'habitatge i el benestar subjectiu. El programa va contribuir a disminuir l'estrès financer, a augmentar la satisfacció amb la vida i a incrementar la participació comunitària. Tot i això, alguns resultats esperats, com les millores en la salut i l'ocupació, no es van confirmar, probablement a causa de limitacions en la durada del programa.

D'altra banda, l'any 2016, Ontario va aprovar una prova pilot per estudiar la possible implantació de la renda bàsica, anomenada Finding a Better Way: A Basic Income Pilot Project for Ontario. L'estudi va començar el 2017 amb l'objectiu de provar l'efecte d'una renda bàsica garantida en diverses poblacions. La prova buscava avaluar com aquesta renda podia millorar el benestar econòmic, la salut, la inclusió social i la participació laboral de les persones beneficiàries, especialment en sectors vulnerables de la població. Tot i les expectatives, el projecte es va cancel·lar el 2019, abans d'obtenir resultats definitius, després d'un canvi de govern. Aquest projecte proporcionava a diverses famílies un ingrés calculat a través del Low Income Measure (LIM), on el LIM equivalia a la meitat dels ingressos de la llar mediana, ajustats pel nombre de persones de la llar.

També destaca l'estudi de l'ingrés bàsic universal dut a terme per Y Combinator a Oakland, Estats Units. L'objectiu d'aquest projecte era investigar com els efectes d'una renda bàsica garantida podrien afectar la vida de les persones que la rebien, tant en termes de benestar econòmic com de salut mental, educació i creativitat. El programa pilot d'Y Combinator a Oakland va proporcionar diners en efectiu incondicionals a un grup seleccionat de residents per veure com es gestionaven aquests ingressos sense les condicions o restriccions habituals dels programes de benestar social. Aquest estudi es va considerar un dels més ambiciosos als Estats Units, atesa la influència d'Y Combinator en la comunitat tecnològica i en la innovació de polítiques.

Al Principat d'Andorra, l'any 2003, el Servei d'Estudis (actual Departament d'Estadística) va realitzar el primer informe sobre l'estat de la pobresa i la desigualtat al Principat d'Andorra. L'objectiu d'aquest informe era descriure la realitat del país en els àmbits de la desigualtat econòmica i la pobresa, utilitzant dades de despesa en consum de les llars residents provinents de l'Enquesta de pressupostos familiars (EPF). La finalitat d'aquest estudi era crear un indicador de benestar i de consum per unitat equivalent per membre, que permetés mesurar la dispersió econòmica, així com el nombre de persones que es trobaven en situació de pobresa relativa.

Durant l'any 2011 es va realitzar l'anomenat Estudi sobre la pobresa a Andorra i determinació dels llindars per accedir als ajuts socials, a càrrec de Meritxell Solé. En aquest estudi, mitjançant el cost d'un cistell d'aliments de consum (proposat per la FAO) i les proporcions de despesa de la població, s'aproximava el cost de viure a Andorra. Aquesta idea d'establir un llindar a través d'un cistell de consum partia d'estudis previs, com per exemple l'estudi de Puig i Xifré de l'any 2008, en el qual s'estudiaven els llindars de pobresa i ingressos salarials a les Filipines, Mèxic i Polònia (comparats amb Espanya) amb l'objectiu de definir polítiques salarials d'empreses que operessin en aquests països i que incorporessin pràctiques de responsabilitat social corporativa.

L'any 2017, el Consell General del Principat d'Andorra, en la sessió del 15 de setembre, va acordar que s'elaborés un estudi per determinar de manera objectiva quin era el cost real de la vida al Principat, atès l'interès de fixar un salari mínim que garantís uns estàndards bàsics de qualitat de vida, així com constituir una referència per a la correcta implementació de polítiques socials.

Amb la intenció de donar resposta a aquesta demanda, el Departament d'Estadística, amb l'assessorament del Dr. Jaume García Villar de la Universitat Pompeu Fabra, va realitzar l'any 2018 el primer estudi sobre el cost de la vida al Principat d'Andorra. Per assolir aquest objectiu, es van utilitzar diferents fonts d'informació amb aproximacions alternatives per al càlcul dels ingressos "adequats", seguint les pràctiques habituals en la literatura socioeconòmica, les quals permetien alhora tenir una visió detallada de les condicions de vida i de l'estructura de la despesa de les llars del Principat d'Andorra. En conclusió, segons les aproximacions metodològiques adoptades en l'estudi, els ingressos anuals adequats se situaven entre 12.700 € i 14.400 € per a una llar d'un adult, incloent-hi el cost del lloguer de l'habitatge.

2. El cost real de la vida al Principat d'Andorra

En la sessió del dia 1 de febrer de 2024, el Consell General va aprovar la Llei 2/2024, de l'1 de febrer, de mesures urgents per a la millora del poder adquisitiu de la ciutadania, en la disposició addicional tercera de la qual es preveu l'actualització de l'estudi del cost de la vida a Andorra. En aquesta disposició es demanava al Govern que, en un termini de nou mesos a comptar de la data d'entrada en vigor de la Llei, presentés l'actualització de l'estudi del cost de la vida a Andorra, elaborat l'any 2018. Aquest estudi havia estat encomanat pel Consell General d'Andorra el 15 de setembre de 2017, amb la finalitat d'establir una renda mínima per garantir un nivell de vida adequat i per esdevenir posteriorment una xifra de referència a l'hora de fixar els ingressos mínims i implementar de manera adequada polítiques socials, incloent-hi un comparatiu respecte als països de l'entorn.

En estudis similars realitzats en altres territoris, s'ha constatat que sovint el salari mínim no garanteix poder cobrir el cost real o mínim de la vida i, per tant, deixa un nombre de persones i/o llars sense els ingressos necessaris per garantir un nivell de vida adequat. Per aquest motiu, aquest estudi adquireix una importància rellevant a l'hora de promoure les mesures necessàries que garanteixin a tots els ciutadans els recursos apropiats per viure amb uns mínims de qualitat. Un salari que permet un nivell de vida adequat no només integra conceptes de supervivència com disposar d'una alimentació o habitatge, sinó que també inclou conceptes d'inclusió social.

Així, el concepte *digne* o *adequat* incorpora uns estàndards mínims de qualitat de vida i un nivell d'integració social adient, que inclouen necessitats com, per exemple, l'oci o l'accés a les noves tecnologies.

La integració o exclusió social és un concepte que els darrers anys s'està estudiant intensivament als països desenvolupats, on ja no només es tenen en compte els indicadors del nivell de pobresa, sinó que també s'hi afegeixen els conceptes d'inclusió o d'exclusió social. Un clar exemple d'estadístiques oficials en aquesta línia és l'Enquesta Europea d'Ingressos i Condicions de Vida (EU-SILC), que en el Pla estadístic 2022-2025 d'Andorra esdevé l'Enquesta de Condicions de Vida (ECV).

Per aquests motius, el resultat de l'estudi ha de garantir també mesurar uns mínims d'integració social. Tanmateix, un nivell de vida adequat dona peu a múltiples interpretacions, atès que és complex definir les necessitats que hauria de cobrir l'ingrés mínim. Aquest salari de referència és un valor força subjectiu. És per això que l'estudi opta per emprar diversos enfocaments.

En primer lloc, s'ha dut a terme una anàlisi de l'Enquesta de Condicions de Vida (ECV) del 2023 i s'ha efectuat una enquesta similar adreçada a una mostra de beneficiaris dels ajuts econòmics ocasionals que proporciona el Govern (Enquesta de Beneficiaris de Prestacions Socials, EBPS), centrant-se sobretot a mesurar les

privacions materials i els ingressos. Així mateix, amb les dades de l'Enquesta de Condicions de Vida s'estudia la pobresa al Principat d'Andorra mitjançant indicadors globals i comparables internacionalment.

En segon lloc, s'adopta un enfocament basat en la despesa efectuada per a les llars amb dades del període 2023. L'anàlisi es fa segons la tipologia de família i el règim de tinença de l'habitatge principal. A més, per complementar aquest estudi, s'ha analitzat la relació entre la despesa, els ingressos i la composició de les llars, concretament amb les elasticitats-renda. Les elasticitats mostren en quina proporció varia la despesa en diferents tipus de béns davant d'un determinat canvi percentual dels ingressos de la llar. Cal destacar també que el valor del cost real de la vida està altament relacionat amb l'estructura de la llar: és evident que, a mesura que augmenta la mida de les llars familiars, la despesa s'incrementa, però no de manera proporcional. Per exemple, el cost d'un habitatge per a dues persones no és el doble del cost d'un habitatge d'un adult.

A continuació, s'estudia el cost de la vida mitjançant l'avaluació del cost d'un cistell mitjà d'aliments d'Espanya i França establert per la FAO, i es garanteix així incloure dins el càlcul el fet de disposar d'una alimentació mínima adequada.

Finalment, com a novetat, aquest estudi incorpora un capítol dedicat a l'anàlisi de l'habitatge al Principat d'Andorra per oferir una visió global sobre la situació de l'habitatge i estimar la renda vital disponible per persona, un indicador clau per avaluar el poder adquisitiu de la població i la seva capacitat de cobrir les necessitats bàsiques.

Pel que fa a l'estructura de l'estudi, com ja s'ha mencionat, l'anàlisi es realitza des de diverses perspectives i utilitzant múltiples fonts pròpies del Principat d'Andorra. S'extreu informació de les dades de l'Enquesta de Condicions de Vida (ECV) 2023, de l' Enquesta de Beneficiaris de Prestacions Socials (EBPS) 2023 i de l'Enquesta de Pressupostos Familiars (EPF) de l'any 2023, la qual permet comprendre les necessitats i l'estructura de la despesa d'aquestes llars.

Els resultats se segmenten per les tipologies de llar més comunes. Per al càlcul del cost d'un cistell d'aliments mitjà s'utilitzen les dades de preus de l'índex de preus de consum andorrà (IPC) i les ponderacions (parts de la despesa) dels diferents grups de béns de l'EPF.

Capítol 1: Les condicions de vida a Andorra

1. Introducció

L'Enquesta de Condicions de Vida (ECV) és una operació estadística anual harmonitzada a escala de la Unió Europea amb l'objectiu d'obtenir informació sobre la renda i les condicions de vida de les llars, així com sobre la composició de la pobresa i l'exclusió social. Aquesta enquesta, corresponent a les activitats estadístiques "A047 Estadística de la distribució personal de la renda", "A163 Enquesta de condicions de vida" i "A164 Estadística sobre risc de pobresa i exclusió social", es va començar a realitzar el mes de gener de l'any 2018. Aquestes activitats estaven incloses en el primer pla estadístic 2018-2021 i també es van incloure en el segon pla 2022-2025. L'enquesta va adreçada a les llars d'Andorra i s'efectua en 800 llars, que representen un total de 1.727 persones. La informació obtinguda s'utilitza per analitzar aspectes relacionats amb la pobresa i les privacions materials, en particular les dificultats per fer front a les despeses necessàries per a una vida digna. Una altra aproximació a la mesura d'ingressos "adequats" seria el nivell d'ingressos que se situa en un determinat percentatge de la mediana de la distribució d'aquesta variable, és a dir, per sobre del llindar del risc de pobresa (habitualment el 60%). En aquest capítol s'analitzen certs indicadors de pobresa a Andorra, els quals ja es van estudiar de manera similar a l'estudi de l'Informe sobre l'estat de la pobresa i la desigualtat al Principat d'Andorra l'any 2003. A més, s'aprofita l'ocasió per comparar els resultats actuals de l'ECV de l'any 2023 amb els dels països de l'entorn.

En el marc d'una col·laboració entre el Ministeri d'Afers Socials i Funció Pública i el Departament d'Estadística del Govern d'Andorra, per a aquest estudi s'ha realitzat una enquesta similar a l'ECV adreçada als beneficiaris d'ajuts econòmics ocasionals (EBPS), col·lectiu majoritàriament afectat per les privacions materials, amb un risc de pobresa més elevat i, en general, més dificultats econòmiques. L'enquesta s'ha realitzat a 282 llars beneficiàries, que representen un total de 402 persones. És una mena de versió reduïda de l'Enquesta de condicions de vida que s'ha focalitzat sobre privacions materials i dificultats econòmiques. Al llarg del capítol s'analitzen les privacions (càrrega de les despeses, dificultats per arribar a final de mes) de les dues enquestes. S'obté així una visió global del conjunt de la població i una visió més concreta del col·lectiu que es troba a la part baixa de la distribució de la renda i que pateix més dificultats econòmiques. Per fer l'anàlisi s'opta per diferenciar el tipus de llar, atès que òbviament les necessitats a les quals s'enfronten les llars, així com els ingressos necessaris per fer-hi front, depenen de la composició de la llar, no només del nombre de membres que la integren, sinó també de la seva edat i, sovint, també del sexe. En la distribució de les llars a l'ECV que es presenta a la Taula 1 s'han considerat les quatre tipologies de llars més comunes al país: un adult, un adult amb persones dependents, dos o més adults amb persones dependents i dos o més adults sense persones dependents. Es considera que els adults són membres de 25 anys o més, o de 18 anys o més i ocupats, i les persones dependents són menors de 18 anys o menors de 25 i no ocupats.

Taula 1: Percentatge de persones per tipus de llars segons l'ECV (%)

Tipus de llar	Distribució ECV
Un adult	14,0
Un adult amb persones dependents	6,3
Dos o més adults amb persones dependents	39,4
Dos o més adults sense persones dependents	40,3

Taula 2: Percentatge de persones que viuen en llars beneficiàries de prestacions socials (EBPS) per tipologia de llar (%)

Tipus de llar	Distribució EBPS
Un adult	23,7
Un adult amb persones dependents	15,4
Dos o més adults amb persones dependents	44,3
Dos o més adults sense persones dependents	16,6

Tant l'ECV com l'EBPS introdueixen un altre concepte a l'hora de parlar dels ingressos, el d'ingressos disponibles equivalents, que es calculen dividint els ingressos disponibles de la llar entre el nombre d'unitats de consum segons una escala marcada per l'OCDE². Aquesta escala considera que el primer membre igual o major de 14 anys de la llar compta 1, si hi ha més d'un membre a la llar igual o major de 14 anys aquest té un valor de 0,5 i cada membre menor de 14 anys equival a 0,3. El resultat del càlcul s'assigna a cada membre de la llar. El concepte d'equivalents permet la comparació del nivell de renda entre els membres de diferents tipus de llar.

2. Anàlisi de la desigualtat i pobresa

2.1. Mesura de les desigualtats dels ingressos de la població

Distribuir la població per quintils d'ingressos consisteix a ordenar la població de menys a més ingressos disponibles equivalents i a formar grups (quintils) que continguin el 20% de població cada un. D'aquesta manera, el quintil 1 representa el 20% de la població amb menys ingressos i el quintil 5, el 20% de les persones amb més ingressos.

El llindar d'ingressos entre el quintil 1 i el quintil 2 va ser de 18.442 €, mentre que el llindar que separa el quintil 5 de la resta va ser de 41.894 €. Respecte a la distribució dels ingressos per quintil, l'any 2023 el 20% de la població amb menys ingressos representava el 6,5% dels ingressos totals, mentre que el 20% de la població amb més ingressos concentrava el 47,5% del total.

Taula 3: Quintils d'ingressos (%)

	2023	
	Límit superior (€)	Ingressos totals (%)
Quintil 1	18.442	6,5
Quintil 2	23.734	11,6
Quintil 3	30.529	14,9
Quintil 4	41.894	19,5
Quintil 5		47,5

La desigualtat en la repartició dels ingressos es pot mesurar amb indicadors com el S80/S20, que mesura la desigualtat mitjançant el càlcul de ràtios entre quintils. Concretament, es calcula la ràtio del total d'ingressos del quintil superior entre el total d'ingressos del quintil inferior. S'interpreta com la relació entre els ingressos

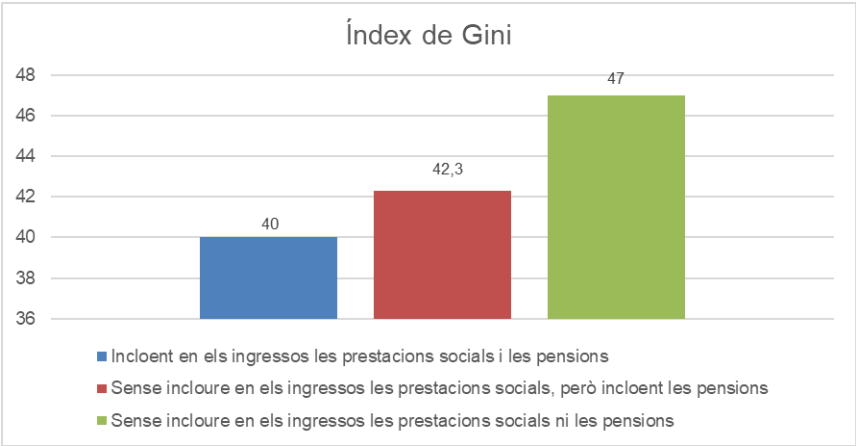
² Organització de Cooperació i Desenvolupament Econòmic.

disponibles equivalents del 20% de la població amb més ingressos i el 20% de la població amb els ingressos més baixos. L'any 2023, Andorra presentava un S80/S20 de 7,3.

El coeficient de Gini també mesura la desigualtat en la distribució dels ingressos respecte a una distribució completament equitativa. Aquest coeficient es defineix com la relació de les quotes acumulades de la població ordenades segons el nivell d'ingressos disponibles equivalents, amb la part acumulada dels ingressos disponibles equivalents que reben, prenent el valor 0 en cas d'equitat perfecta i el valor 1 en cas de desigualtat perfecta. L'índex de Gini és el resultat de multiplicar per 100 el coeficient de Gini.

L'any 2023, l'índex de Gini va ser de 40. L'índex passa a ser de 42,3 si no s'inclouen en els ingressos les prestacions socials, però sí les pensions. Si no es tenen en compte les prestacions socials ni les pensions, l'índex de Gini va ser de 47 l'any 2023.

Gràfic 1: Índex de Gini



2.2. Llindars de pobresa

El llindar dels ingressos de les persones en risc de pobresa, segons els criteris de l'Eurostat, correspon al 60% de la mediana dels ingressos de la població per ingressos disponibles equivalents. A més d'aquest indicador, també es calcula el de pobresa relativa i el d'incidència severa, el 50% i el 40% de la mediana dels ingressos, respectivament.

Taula 4: Llindar de risc de pobresa (€)

	2023			
	Un adult	Un adult amb nens a càrrec*	Dos o més adults amb nens a càrrec*	Dos o més adults sense nens a càrrec*
Llindar del 60% de la mediana	16.102	24.153	33.814	25.763
Llindar del 50% de la mediana	13.418	20.127	28.178	21.469
Llindar del 40% de la mediana	10.735	16.103	22.544	17.176

* Menors de 14 anys

El 2023, el llindar de risc de pobresa de les llars formades per un adult era de 16.102 €; el de pobresa relativa, 13.418 €; i el d'incidència severa, 10.735 €. En el cas de les altres tipologies de llar, s'ha calculat la mitjana del llindar, així com la mitjana de l'escala de consum per a cada tipologia de llar (un adult amb persones dependents, dos o més adults amb persones dependents i dos o més adults sense persones dependents), i s'ha multiplicat el llindar d'un adult per aquest valor. En el cas de les llars formades per un adult amb persones dependents, dos adults amb persones dependents i dos o més adults sense persones dependents, la mitjana del llindar es va situar en 24.153 €, 33.814 € i 25.763 €, respectivament.

2.3. Taxa de risc de pobresa

La població en risc de pobresa és un indicador que mesura la pobresa de manera relativa; és a dir, respecte a la resta de població. Concretament, aquest indicador es calcula com el tant per cent de persones amb ingressos per sota del 60% de la mediana dels ingressos de la població. Aquest càlcul també es pot fer per col·lectius de persones diferents de la població. Així, la taxa de risc de pobresa de les persones d'un col·lectiu donat és el tant per cent de persones d'aquest col·lectiu amb ingressos per sota del 60% de la mediana dels ingressos del col·lectiu. L'any 2023, la taxa de risc de pobresa va ser del 13,6%, la taxa de pobresa relativa es va situar en el 9,8% i la de pobresa severa, en el 7,4%.

Taula 5: Població en risc de pobresa (%)

	2023 Població per sota el llindar
Població en risc de pobresa (per sota el 60% de la mediana)	13,6
Població en pobresa relativa (per sota el 50% de la mediana)	9,8
Població en pobresa severa (per sota el 40% de la mediana)	7,4

Per grups d'edat, el 12,1% de les persones menors de 16 anys es trobaven en risc de pobresa. En el cas del grup de persones entre 16 i 64 anys, aquest percentatge era de l'11,8%, i en el grup de 65 anys o més, del 22%.

2.4. Població en risc de pobresa abans de prestacions socials (excloent-ne i incloent-hi pensions) per grups d'edat

Una forma de valorar l'impacte de les prestacions socials i de les pensions en el risc de pobresa de la població és calcular la taxa de risc de pobresa sense incloure en els ingressos les prestacions socials ni les pensions.

Si s'exclouen dels ingressos les prestacions socials i les pensions, la taxa de risc de pobresa de la població, l'any 2023, passa del 13,6% al 28,0%. Per grups d'edat, aquesta taxa, exclouent les prestacions socials i les pensions, passa del 22,0% al 71,6% per a les persones de 65 anys o més. Mentre que aquesta reducció és menys significativa per als altres dos grups d'edat, atès que, pràcticament, no perceben pensions, només prestacions socials.

Taula 6: Població en risc de pobresa abans de prestacions socials (excloent-ne i incloent-hi pensions) (%)

		2023
Menors de 16 anys	Incloent prestacions socials i pensions	12,1
	Sense incloure prestacions socials, però incloent pensions	21,6
	Sense incloure prestacions socials ni pensions	22,0
Entre 16 i 64 anys	Incloent prestacions socials i pensions	11,8
	Sense incloure prestacions socials, però incloent pensions	18,2
	Sense incloure prestacions socials ni pensions	20,7
65 anys o més	Incloent prestacions socials i pensions	22,0
	Sense incloure prestacions socials, però incloent pensions	32,4
	Sense incloure prestacions socials ni pensions	71,6
Total	Incloent prestacions socials i pensions	13,6
	Sense incloure prestacions socials, però incloent pensions	20,6
	Sense incloure prestacions socials ni pensions	28,0

2.5. Població en risc de pobresa segons la situació ocupacional

L'any 2023, el 13,6% de la població es trobava en risc de pobresa. Si se segmenta la població més gran de 16 anys per l'activitat principal, l'any 2023 el 9,1% de les persones que estaven ocupades (amb feina) es trobaven en risc de pobresa, mentre que aquesta ràtio era del 24,8% en el cas del segment que no tenia feina (incloent-hi jubilats). De la població en què l'activitat principal era "jubilat" o "prejubilat", el 22,1% es trobava en risc de pobresa.

Taula 7: Població en risc de pobresa segons la situació ocupacional (%)

	2023
	Població en risc de pobresa
Amb feina	9,1
Sense feina (incloent-hi jubilats i prejubilats)	24,8
Jubilats o prejubilats	22,1

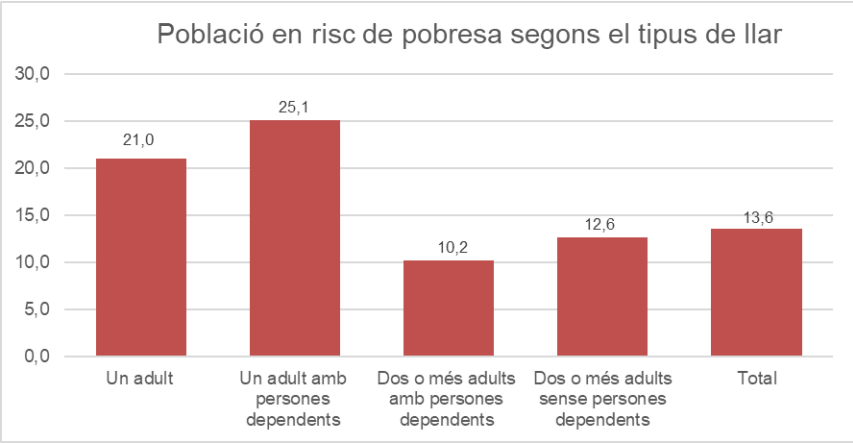
2.6. Població en risc de pobresa segons el tipus de llar

Per al càlcul de la taxa de risc de pobresa, s'han considerat les quatre tipologies de llars més comunes al país: un adult, un adult amb persones dependents, dos o més adults amb persones dependents, i dos o més adults

sense persones dependents. S'ha considerat que els adults són membres de 25 anys o més, o de 18 anys o més i ocupats, i que les persones dependents són menors de 18 anys o menors de 25 anys i no ocupats.

Segons el tipus de llar, l'any 2023 la taxa de risc de pobresa més elevada corresponia a les llars formades per un adult amb persones dependents, amb una taxa del 25,1%. Les llars d'un adult tenien una taxa de risc de pobresa del 21,0%; en el cas de les llars formades per dos adults o més amb persones dependents a càrrec, la taxa era del 10,2%; i en les llars de dos adults o més sense persones dependents a càrrec, era del 12,6%.

Gràfic 2: Població en risc de pobresa segons el tipus de llar (%)



2.7. Bretxa relativa de risc de pobresa o *poverty gap*

La bretxa relativa de risc de pobresa (*Relative median at-risk-of-poverty gap*) es calcula com la diferència entre la mediana dels ingressos disponibles equivalents de les persones per sota del llindar de risc de pobresa (60% de la mediana dels ingressos disponibles equivalents) i el llindar de risc de pobresa, expressada com a percentatge del llindar de risc de pobresa. L'any 2023, la bretxa relativa de risc de pobresa era del 38,6. Quant a les persones en pobresa relativa (ingressos inferiors al 50% de la mediana), l'indicador era del 37,3. Pel que fa a les persones en pobresa severa (ingressos inferiors al 40% de la mediana), la taxa era del 43,5.

Taula 8: Bretxa relativa de risc de pobresa (%)

	2021	2022	2023
Llindar del 60% de la mediana	22,6	24,6	38,6
Llindar del 50% de la mediana	34,6	25,3	37,3
Llindar del 40% de la mediana	29,8	45,9	43,5

2.8. Indicador AROPE de risc de pobresa o exclusió social

L'indicador AROPE de risc de pobresa o exclusió social es construeix amb la població en risc de pobresa, o amb privació material severa o amb baixa intensitat laboral. Per tant, una persona està en risc de pobresa o exclusió social quan es troba en alguna de les situacions següents:

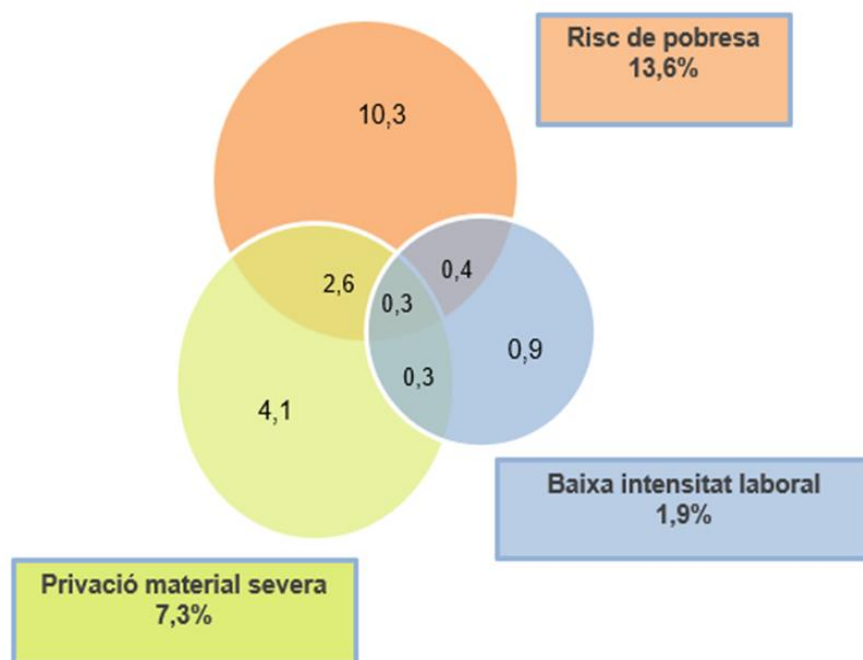
- Risc de pobresa (ingressos disponibles equivalents inferiors al 60% de la mediana).
- Població en llars sense feina o amb baixa intensitat laboral (els membres en edat laboral han treballat menys del 20% del seu potencial de treball durant l'any anterior a l'enquesta).

- Privació material severa (carència d'almenys quatre conceptes d'una llista de vuit).

Segons la definició anterior, el 18,9% de la població es trobava en risc de pobresa o exclusió social; és a dir, es trobava en almenys alguna de les tres situacions presentades.

Les interseccions entre subpoblacions permeten observar la relació que hi ha entre els tres indicadors en la taxa AROPE.

Gràfic 3: Indicador AROPE de risc de pobresa o exclusió social



3. Anàlisi de les privacions materials

3.1. Privació material severa

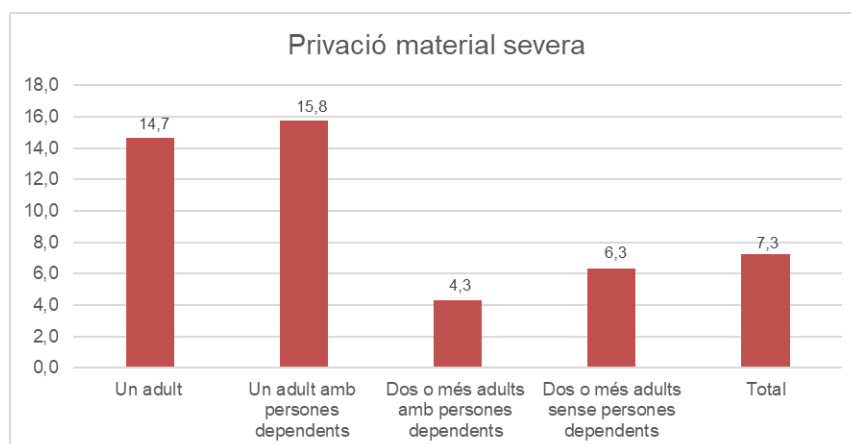
La privació material severa consisteix en la carència d'almenys quatre conceptes d'una llista de vuit:

- No pot permetre's anar de vacances almenys una setmana a l'any (Vac)
- No pot permetre's una alimentació que contingui carn, pollastre o peix almenys cada dos dies (Alim)
- No pot permetre's mantenir l'habitatge a una temperatura adequada durant els mesos més freds (Calef)
- No té capacitat per afrontar unes despeses imprevistes de 1.201³ € (Desp)
- Ha tingut algun retard en el pagament de despeses relacionades amb l'habitatge (hipoteca o lloguer, rebuts, etc.) en els darrers dotze mesos (Retard pag)
- No pot permetre's disposar d'un automòbil (Cotxe)
- No pot permetre's disposar d'un ordinador (PC)
- No pot reemplaçar els mobles quan estan desgastats o malmesos (Mob)

³ L'import s'ha calculat amb el llindar nacional de risc de pobresa per ingressos disponibles equivalents de l'any anterior, dividit per 12.

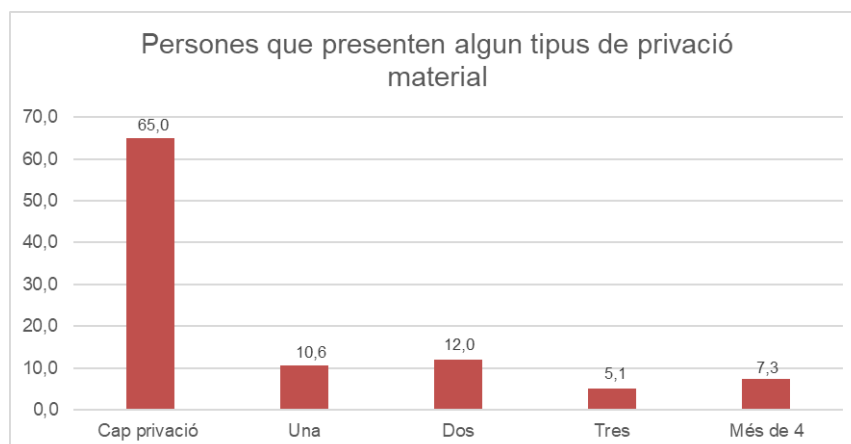
L'any 2023 el 7,3% de la població andorrana es trobava en una situació de privació material severa. Segons el tipus de llar, les persones més afectades per la privació material severa eren les que vivien en llars formades per un adult amb persones dependents (15,8%), seguides per les persones que vivien en llars d'un adult (14,7%).

Gràfic 4: Privació material severa (%)



Segons el nombre de privacions, l'any 2023 el 65% de les persones no presentava cap privació material de la llista dels vuit conceptes presentats, mentre que el mateix any el 10,6% de les persones patien una mancança en un dels conceptes i un 12,0% en dos conceptes. Les persones amb tres carències o menys representaven el 92,7% de la població de l'any 2023.

Gràfic 5: Persones amb algun tipus de privació material (%)



3.2. Privacions relacionades amb la qualitat de vida

Pel que fa a les privacions relacionades amb la qualitat de vida, es distingeixen les següents: no poder permetre's fer almenys una setmana de vacances a l'any, no poder permetre's una alimentació que contingui carn, peix o pollastre cada dos dies i no poder permetre's mantenir l'habitatge a una temperatura adequada durant els mesos més freds.

L'any 2023, l'11,9% de la població no es podia permetre fer una setmana de vacances a l'any, el 3,2% no es podia permetre una alimentació que contingues carn, peix o pollastre cada dos dies i l'11,5% de la població no podia mantenir l'habitatge a una temperatura adequada els mesos més freds de l'any. Les persones més afectades són les que viuen en llars compostes per un adult amb persones dependents seguides de les llars d'un adult.

Taula 9: Privacions relacionades amb la qualitat de vida (%)

	2023		
	Vac	Alim	Calef
Un adult	19,7	7,4	17,2
Un adult amb persones dependents	22,6	3,5	22,6
Dos o més adults amb persones dependents	7,9	2,5	8,9
Dos o més adults sense persones dependents	11,5	2,1	9,5
Total	11,9	3,2	11,5

3.3. Privacions monetàries

Es classifica com a privacions monetàries el fet de no poder respondre a unes despeses imprevistes (1.201 €) i/o haver tingut retards en el pagament de rebuts relacionats amb l'habitatge principal. Pel que fa a la primera privació, el 27,5% de la població no podia respondre a unes despeses imprevistes de 1.201 € i el 5,7% va tenir retards en el pagament de despeses relacionades amb l'habitatge. Les persones que viuen en llars formades per un adult amb persones dependents van ser les més afectades per aquestes privacions.

Taula 10: Privacions monetàries (%)

	2023	
	Desp	Retard pag
Un adult	32,8	6,5
Un adult amb persones dependents	54,9	21,0
Dos o més adults amb persones dependents	24,2	6,0
Dos o més adults sense persones dependents	23,2	2,4
Total	27,5	5,7

3.4. Privacions de béns de consum duradors

Les privacions de béns duradors estan relacionades amb l'equipament de la llar. Aquestes privacions es donen quan no es pot permetre disposar d'automòbil o ordinador, o quan no es poden reemplaçar els mobles.

Taula 11: Privacions de béns de consum duradors (%)

	2023		
	Cotxe	PC	Mob
Un adult	8,6	5,2	23,9
Un adult amb persones dependents	11,1	3,9	44,0
Dos o més adults amb persones dependents	1,8	0,5	14,7
Dos o més adults sense persones dependents	4,3	1,6	14,0
Total	4,7	2,0	17,8

La principal privació va correspondre al fet de no poder reemplaçar els mobles, que afectava, l'any 2023, el 17,8% de la població i amb una afectació major, del 44%, al grup de persones que viuen en una llar formada per un adult amb persones dependents. Pel que fa al fet de no poder disposar d'automòbil i ordinador, la població afectada era del 4,7% i del 2,0%, respectivament.

3.5. Capacitat per arribar a final de mes

Pel que fa a la capacitat per arribar a final de mes, l'any 2023 el 31,7% de la població hi arribava amb dificultats, mentre que el 66,4% hi arribava amb facilitat. Les persones que hi arribaven amb més dificultats eren les que vivien en llars formades per un adult amb persones dependents (68,1%).

Taula 12: Capacitat per arribar a final de mes (%)

	2023		
	Amb dificultats (certes o moltes)	Amb facilitat (certes o moltes)	No contesta*
Un adult	34,5	61,7	3,8
Un adult amb persones dependents	68,1	31,9	
Dos o més adults amb persones dependents	29,7	69,2	1,0
Dos o més adults sense persones dependents	26,3	71,6	2,5
Total	31,7	66,4	1,9

* Hi ha 32 persones de la mostra que no han contestat

En canvi, les persones que hi arribaven amb més facilitats eren les que vivien en llars formades per dos o més adults sense persones dependents (71,6%).

3.6. Anàlisi de la probabilitat de patir una privació material per tipus de llar

Fent una anàlisi detallada de les privacions de les llars segons el nombre de privacions (n_priv=1, 2, 3 o més de 3), la probabilitat de patir una privació material per tipus de llar posa de manifest quines privacions s'assoleixen abans. Els resultats mostren que la privació d'alimentació és de les darreres, mentre que les dificultats per assumir despeses apareixen primer. Dit d'una altra manera, les llars que s'enfronten a privacions materials tenen com a primera opció renunciar al pagament de despeses imprevistes, mentre que l'alimentació és l'última cosa a la qual renuncien.

Taula 13: Distribució dels tipus de privacions per llars i per nombre de privacions (%)

	Vac	Alim	Calef	Desp	Retard pag	Cotxe	PC	Mob
n_priv=1	17,9	1,6	18,6	42,5	9,7	3,8	1,8	4,3
n_priv=2	10,8	0,6	10,5	42,1	2,6	4,4	1,2	28,0
n_priv=3	13,9	3,4	13,1	31,1	5,1	4,6	3,0	25,9
n_priv>3	17,2	7,8	15,2	20,8	7,8	8,4	4,5	18,3
Total	14,2	4,2	13,2	29,0	5,8	5,8	2,9	19,6

3.7. Anàlisi de la mitjana d'ingressos disponibles equivalents i tipus de llar

Pel que fa a la capacitat de fer front a una determinada privació, s'analitzen diferents aspectes, com ara la possibilitat de permetre's una alimentació que contingui carn, pollastre o peix almenys cada dos dies, la capacitat per afrontar despeses imprevistes, la situació de pobresa severa i la facilitat per arribar a final de mes. A les taules següents es presenta l'ingrés mitjà mínim disponible equivalent de cada tipologia de llar. "Sí" indica que la llar pot fer front a la privació, és a dir, que no la pateix, mentre que "No" indica que la llar sí pateix la privació. En particular, els resultats per a la privació d'alimentació (Taula 15) i la pobresa severa (Taula 16) estan en línia amb les "despeses adequades" que es presenten en altres aproximacions.

Taula 14: Capacitat per a despeses imprevistes (€)

	Sí	No	Total
Un adult	42.544	20.155	35.144
Un adult amb persones dependents	33.695	20.242	26.305
Dos o més adults amb persones dependents	47.832	21.269	41.267
Dos o més adults sense persones dependents	35.015	26.802	33.051
Total	41.180	22.896	36.161

Taula 15: Capacitat per permetre's un àpat de carn, peix cada dos dies (€)

	Sí	No	Total
Un adult	36.625	17.720	35.144
Un adult amb persones dependents	26.696	15.403	26.305
Dos o més adults amb persones dependents	41.807	19.453	41.267
Dos o més adults sense persones dependents	33.384	19.064	33.051
Total	36.747	18.472	36.161

Taula 16: Situació de pobresa severa (€)

	Sí	No	Total
Un adult	17.783	38.127	35.144
Un adult amb persones dependents	15.529	28.323	26.305
Dos o més adults amb persones dependents	11.801	42.586	41.267
Dos o més adults sense persones dependents	19.907	33.935	33.051
Total	16.829	37.677	36.161

Taula 17: Facilitat per arribar a final de mes (€)

	Sí	No	Total
Un adult	40.467	24.017	35.144
Un adult amb persones dependents	41.085	19.376	26.305
Dos o més adults amb persones dependents	48.860	24.703	41.267
Dos o més adults sense persones dependents	36.066	24.331	33.051
Total	42.023	23.756	36.161

4. Comparació amb els països de l'entorn

En la comparació d'Andorra amb els països de l'entorn es mostren els resultats obtinguts per a l'any 2023, d'Espanya, França i la Unió Europea.

4.1. Ingressos per quintils i indicadors de desigualtat: S80/S20 i índex de Gini

Tal com s'ha dit abans, el S80/S20 mesura la desigualtat mitjançant el càlcul de ràtios entre quintils. Concretament, es calcula la ràtio del total d'ingressos del quintil superior entre el total d'ingressos del quintil inferior. Els ingressos disponibles equivalents a Andorra són superiors als d'Espanya, França i la Unió Europea. Per exemple, el llindar del primer quintil, que indica que el 20% de la població té uns ingressos equivalents inferiors a aquest valor, a Andorra és de 18.442 €, mentre que a Espanya és de 10.928 € (-40,7%), a França, de 16.009 € (-13,2%) i a la Unió Europea, de 13.282 € (-28,0%).

Taula 18: Llindars i ingressos dels quintils d'ingressos disponibles equivalents

	Andorra		Espanya		França		UE27	
	Límit superior (€)	Ingressos totals (%)	Límit superior (€)	Ingressos totals (%)	Límit superior (€)	Ingressos totals (%)	Límit superior (€)	Ingressos totals (%)
Quintil 1	18.442	6,5	10.928	7,0	16.009	8,2	13.282	8,1
Quintil 2	23.734	11,6	15.901	13,1	21.557	13,7	18.025	13,6
Quintil 3	30.529	14,9	20.856	17,7	27.006	17,6	22.887	17,7
Quintil 4	41.894	19,5	28.345	23,4	35.361	22,3	30.045	22,7
Quintil 5		47,5		38,9		38,2		37,9

S'interpreta l'indicador S80/S20 com la relació entre els ingressos disponibles equivalents del 20% de la població amb més ingressos i el 20% de la població amb els ingressos més baixos. Si es fa una comparació del S80/S20 amb els països veïns el 2023, s'observa que l'indicador a Andorra és major que als països veïns. Tanmateix, l'índex de Gini té un comportament desigual. Si es considera l'índex de Gini sense incloure en els ingressos ni prestacions socials ni pensions, el d'Andorra és inferior als de França i la Unió Europea, i molt semblant al d'Espanya. En canvi, si es considera l'índex incloent prestacions socials i pensions, el d'Andorra presenta uns valors superiors als dels països veïns.

4.2. Indicadors de risc de pobresa, privació material severa, baixa intensitat laboral i AROPE

Pel que fa a la taxa de risc de pobresa el 2023, Andorra amb el 13,6% té la menor taxa comparada amb Espanya, que té un 20,2%, i França, que té un 15,4%. La Unió Europea se situa al 16,2%.

Quant a la privació material severa, amb dades del 2023, França té la taxa menor amb el 6,8%, seguida d'Andorra, amb un 7,3%, i d'Espanya amb un 10,1%. La Unió Europea se situa al 9,0%.

En relació a la baixa intensitat laboral, amb dades del 2023, Andorra registra un percentatge molt baix de l'1,9% en comparació a Espanya, que registra un 8,4%, i a França, amb un 9,2%. La Unió Europea registra al 2023 un 8,0%.

Finalment, i pel que fa a l'indicador AROPE durant el 2023, Andorra registra el percentatge més baix, amb un 18,9%, seguit de França, amb un 20,4%, i d'Espanya, amb un 26,5%. La Unió Europea registra un 21,6%.

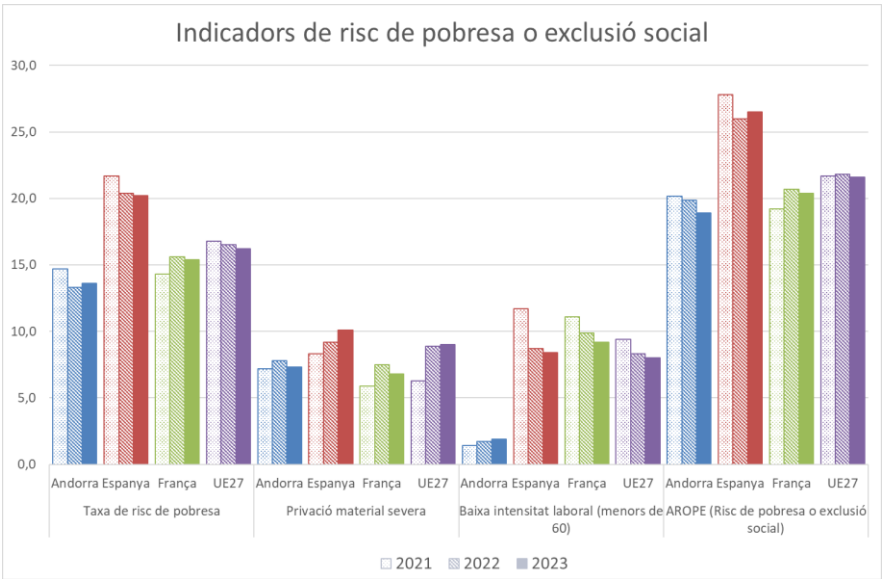
En comparació a la Unió Europea, Andorra presenta uns indicadors que estan tots per sota dels nivells de referència europeus.

Taula 19: Comparació de diversos indicadors de l'any 2023 amb els països veïns i la Unió Europea

	2023			
	Andorra	Espanya	França	UE27
S80/S20 (Ingressos Quintil 5 / Ingressos Quintil 1)	7,3	5,5	4,6	4,7
Índex de Gini sense incloure en els ingressos prestacions socials ni pensions (0-100)	47,0	46,3	54,5	48,4
Índex de Gini incloent en els ingressos prestacions socials i pensions (0-100)	40,0	31,5	29,7	29,6
Llindar de risc de pobresa (€)	16.102	11.413	13.125	*
Taxa de risc de pobresa	13,6%	20,2%	15,4%	16,2%
Privació material severa	7,3%	10,1%	6,8%	9,0%
Baixa intensitat laboral (menors de 60)	1,9%	8,4%	9,2%	8,0%
AROPE (Risc de pobresa o exclusió social)	18,6%	26,5%	20,4%	21,6%

*Dada no disponible

Gràfic 6: Indicadors de risc de pobresa



4.3. Percentatges de població segons privació

Pel que fa a les privacions materials, el concepte de les despeses imprevistes (1.201 €) va ser la privació més destacada a tots els països l'any 2023. En el cas d'Andorra es va situar al 27,5%; a Espanya, al 37,2%; a França, al 29,4% i a la Unió Europea, al 31,2%.

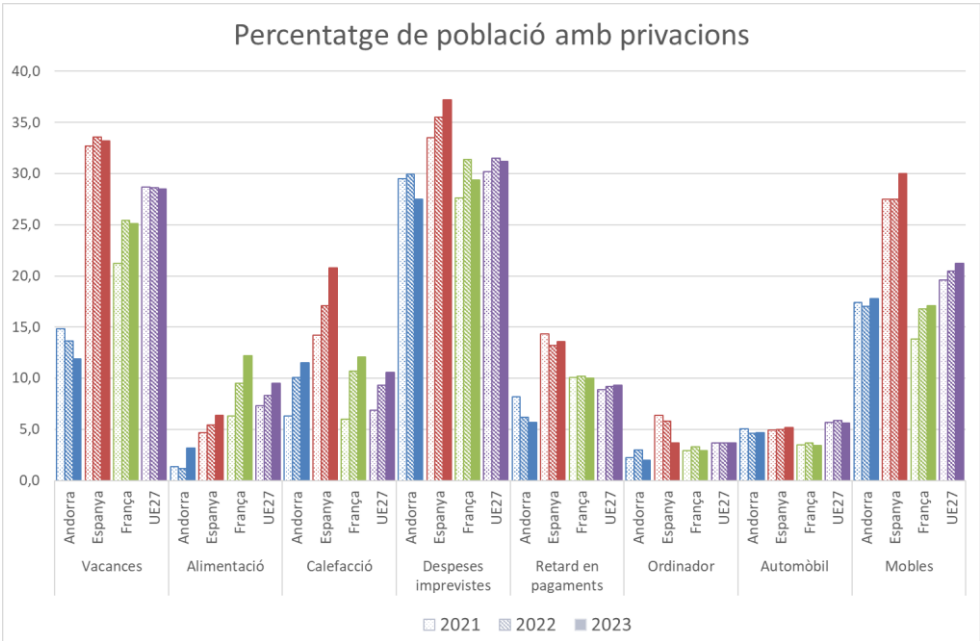
Es conclou que gairebé en tots els conceptes de privació, al 2023, Andorra té una taxa per sota de la d'Espanya, França i la Unió Europea. En el concepte "Calefacció", que fa referència a no poder permetre's mantenir l'habitatge a una temperatura adequada durant els mesos més freds, Andorra, amb una taxa de l'11,5%, se

situa lleugerament per sobre de la dada de la Unió Europea, d'un 10,6%. Seguidament, en el concepte "Automòbil", Andorra compta amb una privació d'un 4,7%, dada lleugerament superior a la de França, que és d'un 3,4%.

Taula 20: Percentatge de població segons privació (%)

	Andorra			Espanya			França			UE27		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Vac	14,9	13,7	11,9	32,7	33,6	33,2	21,2	25,4	25,1	28,7	28,6	28,5
Alim	1,3	1,1	3,2	4,7	5,4	6,4	6,3	9,5	12,2	7,3	8,3	9,5
Calef	6,3	10,1	11,5	14,2	17,1	20,8	6,0	10,7	12,1	6,9	9,3	10,6
Desp	29,5	29,9	27,5	33,5	35,5	37,2	27,6	31,4	29,4	30,2	31,5	31,2
Retard pag	8,2	6,2	5,7	14,3	13,2	13,6	10,1	10,2	10,0	8,9	9,2	9,3
PC	2,2	3,0	2,0	6,4	5,8	3,7	2,9	3,3	2,9	3,7	3,7	3,7
Cotxe	5,1	4,6	4,7	4,9	5,0	5,2	3,5	3,7	3,4	5,7	5,9	5,6
Mob	17,4	17,0	17,8	27,5	27,5	30,0	13,8	16,8	17,1	19,6	20,5	21,2

Gràfic 7: Percentatge de població segons privació (%)



5. Anàlisi comparativa de l'Enquesta de condicions de vida (ECV) amb l'Enquesta als beneficiaris de prestacions socials (EBPS)

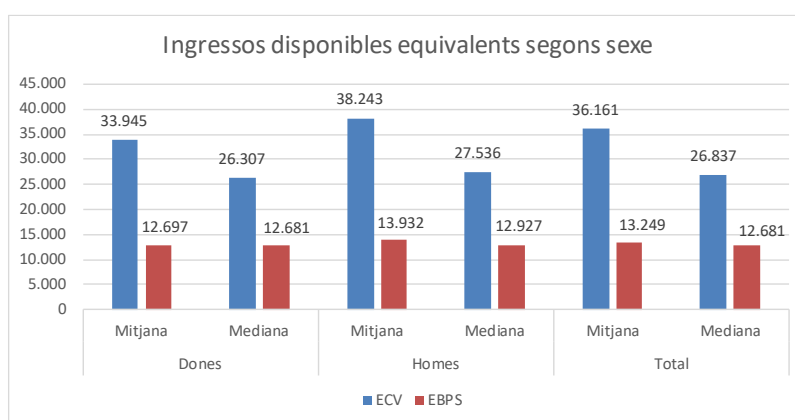
En aquest apartat, i amb la finalitat d'analitzar el col·lectiu majoritàriament afectat per les privacions materials, amb un risc de pobresa més elevat i, en general, més dificultats econòmiques, es presenta una anàlisi comparativa dels resultats obtinguts de l'Enquesta de condicions de vida (ECV) i de l'Enquesta als beneficiaris de prestacions socials (EBPS).

5.1. Distribució personal de la renda

Segons l'enquesta de l'ECV, amb dades d'ingressos de l'any 2022, la mitjana dels ingressos disponibles equivalents de la població d'Andorra va ser de 36.161 €, i la mediana se situa en 26.837 €. En el cas de l'EBPS, la mitjana va ser de 13.249 € i la mediana, de 12.681 €.

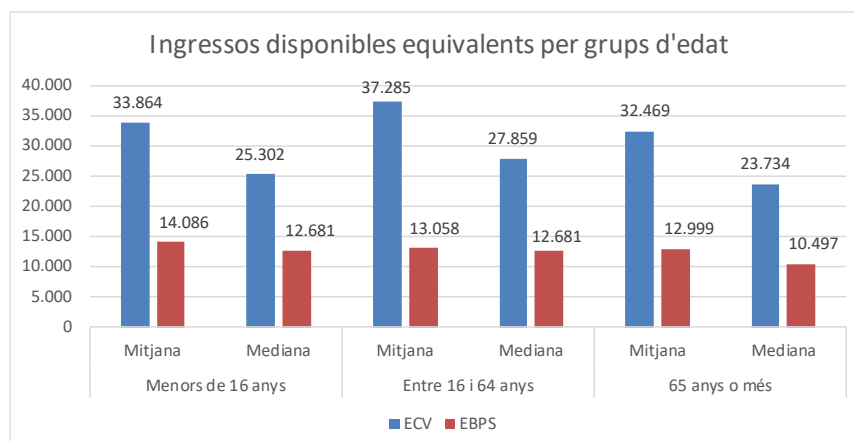
Si es parla de la població andorrana, les dones se situen en una mitjana d'ingressos disponibles equivalents de 33.945 € i una mediana de 26.307 €. En el cas dels homes, tenen una mitjana d'ingressos de 38.243 € i una mediana de 27.536 €. En el cas de la població de les dones que reben una ajuda ocasional, els seus ingressos mitjans disponibles es van situar en 12.697 € i la mediana, en 12.681 €. Pel que fa als homes, la mitjana i la mediana d'aquests ingressos van ser 13.932 € i 12.927 € respectivament.

Gràfic 8: Ingressos disponibles equivalents segons sexe (€)



La distribució dels ingressos va presentar diferències per grups d'edat: els menors de 16 anys disposaven d'ingressos disponibles equivalents de mitjana de 33.864 € i de mediana de 25.302 €, i 14.086 € de mitjana i 12.681 € de mediana per a la població que rep una ajuda ocasional. Per a les persones entre 16 i 64 anys, l'ingrés mitjà es va situar en 37.285 € i la mediana en 27.859 €, mentre que la població que rep una ajuda tenia un ingrés mitjà de 13.058 € i una mediana de 12.681 €. Finalment, les persones de 65 anys o més presentaven una mitjana d'ingressos de 32.469 € i una mediana de 23.734 €, i en el cas de prestacions socials, una mitjana d'ingressos de 12.999 € i una mediana de 10.497 €, respectivament.

Gràfic 9: Ingressos disponibles equivalents per grups d'edat (€)

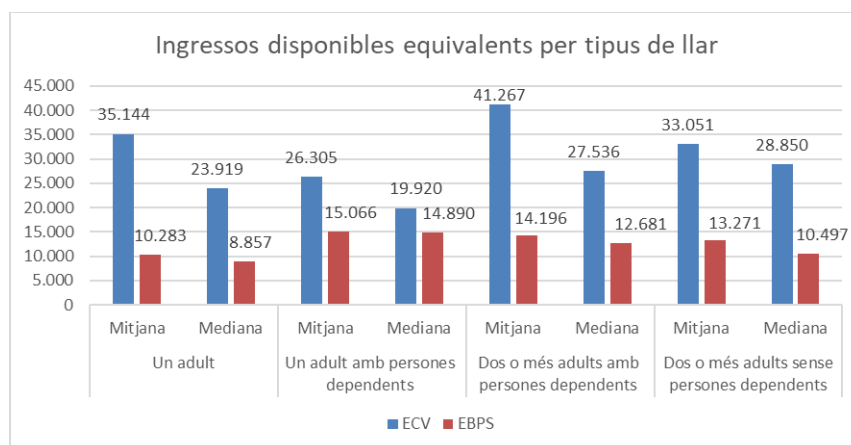


Analitzant la mitjana i la mediana dels ingressos disponibles equivalents segons les diverses tipologies de llar, s'observa que, segons els resultats de l'ECV, la mitjana i la mediana dels ingressos per a les llars formades per un adult eren de 35.144 € i de 23.919 €, respectivament. Per a la mateixa tipologia de llar, si es parla de les persones que han rebut alguna ajuda ocasional (EBPS), els ingressos mitjans es van situar en 10.283 € i els ingressos medians en 8.857 €. Per a les llars formades per un adult amb persones dependents, els ingressos de l'ECV corresponen a 26.305 € en mitjana i 19.920 € en mediana, mentre que els ingressos de l'EBPS es van situar en 15.066 € si es parla d'ingressos mitjans i en 14.890 € si ens referim a ingressos medians.

Per a les llars de dos o més adults amb persones dependents, els ingressos de l'ECV es van situar en una mitjana de 41.267 € i en una mediana de 27.536 €. En canvi, els resultats de l'EBPS per a aquesta tipologia de llar se situen en 14.196 € en mitjana i 12.681 € en mediana.

Pel que fa als ingressos de l'ECV de les llars formades per dos o més adults sense persones dependents, la mitjana dels ingressos es va situar en 33.051 € i la mediana, en 28.850 €, mentre que els ingressos de l'EBPS reflecteixen uns ingressos mitjans de 13.271 € i 10.497 € d'ingressos medians.

Gràfic 10: Ingressos disponibles equivalents per tipus de llar (€)



5.2. Impacte de les transferències socials en la distribució personal de la renda

L'impacte de les transferències socials en la distribució personal de la renda es pot mesurar calculant els diferents indicadors relacionats amb la renda personal en tres situacions d'ingressos:

- tenint en compte els ingressos totals incloent prestacions socials i pensions
- excloent dels ingressos les prestacions socials
- excloent dels ingressos les prestacions socials i les pensions.

En l'Enquesta de condicions de vida (ECV), les persones de 65 anys o més són les que experimenten un major impacte en els seus ingressos, segons si reben prestacions socials i/o pensions, ja que, com es mostra a la Taula 21, els seus ingressos medians es van situar en 23.734 €, a mesura que es resten les prestacions socials i/o les pensions, aquesta xifra disminueix fins a 7.451 €. En canvi, en la resta de grups d'edats, el fet d'excloure les prestacions socials i/o les pensions no causa una disminució dels ingressos tan destacada.

Respecte a l'Enquesta de beneficiaris de prestacions socials (EBPS), s'observa que, de la mateixa forma que succeeix en l'ECV, les persones que experimenten un major impacte en els seus ingressos són les de 65 anys

o més, ja que els ingressos medians d'aquest col·lectiu es van situar en 10.497 € i, a mesura que es resten les prestacions socials i/o les pensions, aquesta xifra arriba fins a 0 €. Pel que fa a la resta de grups d'edats, aquests també tenen un impacte en els seus ingressos, en aquest cas a causa de la no-percepció de prestacions socials.

Taula 21: Impacte de les transferències socials en la distribució personal de la renda mediana d'ingressos (€)

		ECV	EBPS
Menors de 16 anys	Mediana incloent prestacions socials i pensions	25.302	12.681
	Mediana sense incloure prestacions socials, però incloent pensions	23.256	6.433
	Mediana sense incloure prestacions socials ni pensions	23.201	6.433
Entre 16 i 64 anys	Mediana incloent prestacions socials i pensions	27.859	12.681
	Mediana sense incloure prestacions socials, però incloent pensions	26.509	4.309
	Mediana sense incloure prestacions socials ni pensions	25.818	4.309
65 anys o més	Mediana incloent prestacions socials i pensions	23.734	10.497
	Mediana sense incloure prestacions socials, però incloent pensions	21.014	6.927
	Mediana sense incloure prestacions socials ni pensions	7.451	-
Total	Mediana incloent prestacions socials i pensions	26.837	12.681
	Mediana sense incloure prestacions socials, però incloent pensions	25.581	5.097
	Mediana sense incloure prestacions socials ni pensions	23.919	4.309

En referència a l'ECV, les persones de 65 anys o més tenen un ingrés mitjà de 32.469 €; si s'exclouen les prestacions socials, aquest ingrés cau a 30.553 €; i si no es tenen en compte les prestacions socials ni les pensions, aquests ingressos mitjans se situen en 15.064 €. En el cas de les persones que reben prestacions socials, les persones de 65 anys o més van tenir un ingrés mitjà de 12.999 €; si es descompten les prestacions socials, la mitjana dels ingressos d'aquest col·lectiu va ser de 7.099 €, mentre que si no s'hi inclouen les prestacions socials ni les pensions, la mitjana va ser de 1.875 €.

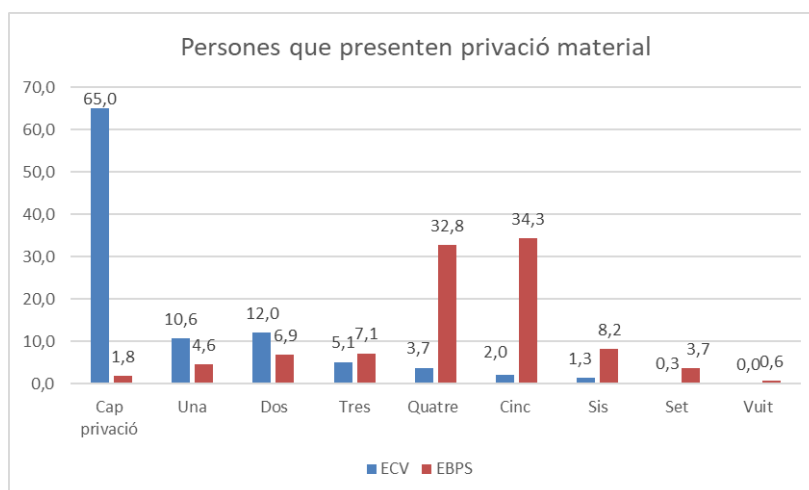
Taula 22: Impacte de les transferències socials en la distribució personal de la renda mitjana d'ingressos (€)

		ECV	EBPS
Menors de 16 anys	Mitjana incloent prestacions socials i pensions	33.864	14.086
	Mitjana sense incloure prestacions socials, però incloent pensions	32.382	6.828
	Mitjana sense incloure prestacions socials ni pensions	32.251	6.828
Entre 16 i 64 anys	Mitjana incloent prestacions socials i pensions	37.285	13.058
	Mitjana sense incloure prestacions socials, però incloent pensions	35.299	5.508
	Mitjana sense incloure prestacions socials ni pensions	34.443	5.175
65 anys o més	Mitjana incloent prestacions socials i pensions	32.469	12.999
	Mitjana sense incloure prestacions socials, però incloent pensions	30.553	7.099
	Mitjana sense incloure prestacions socials ni pensions	15.064	1.875
Total	Mitjana incloent prestacions socials i pensions	36.161	13.249
	Mitjana sense incloure prestacions socials, però incloent pensions	34.251	6.021
	Mitjana sense incloure prestacions socials ni pensions	31.443	4.969

5.3. Privació material severa

L'any 2023, el 7,3% de la població es trobava en una situació de privació material severa i, en el cas de les persones que reben una prestació social, aquesta xifra augmentava fins al 79,6%. En primer lloc, del total de la població durant el 2023, un 10,6% va tenir una privació material i un 12,0% en va tenir dues. Seguidament, en el cas de persones que reben una prestació social, un 32,8% presentaven quatre privacions materials i un 34,3% en presentaven cinc.

Gràfic 11: Persones que presenten privació material severa (%)



5.4. Privacions relacionades amb la qualitat de vida

En aquest punt s'analitzen les privacions relacionades amb la qualitat de vida l'any 2023. A la Taula 23 s'observa que tant per al total de la població com per al total de les persones que reben alguna prestació social, la privació que mostra una major afectació va ser "Vacances", seguida de "Calefacció", i la privació amb una menor repercussió va ser "Alimentació".

Taula 23: Privacions relacionades amb la qualitat de vida (%)

	ECV			EBPS		
	Vac	Alim	Calef	Vac	Alim	Calef
Un adult	19,7	7,4	17,2	69,4	23,1	20,2
Un adult amb persones dependents	22,6	3,5	22,6	62,2	29,5	37,0
Dos o més adults amb persones dependents	7,9	2,5	8,9	94,4	20,4	67,2
Dos o més adults sense persones dependents	11,5	2,1	9,5	100,0	33,3	64,3
Total	11,9	3,2	11,5	84,4	24,6	50,9

5.5. Privacions monetàries

En primer lloc, respecte a l'ECV (població total), el 27,5% de les persones no va poder assumir unes despeses imprevistes, mentre que el 5,7% van tenir retard en algun pagament.

En segon lloc, si s'analitzen les privacions monetàries tenint en compte l'EBPS (persones que reben prestacions socials), el 98,0% de les persones no va poder assumir unes despeses imprevistes i el 38,4% van tenir retard en algun pagament.

Taula 24: Privacions monetàries (%)

	ECV		EBPS	
	Desp	Retard pag	Desp	Retard pag
Un adult	32,8	6,5	92,2	29,9
Un adult amb persones dependents	54,9	21,0	98,7	55,9
Dos o més adults amb persones dependents	24,2	6,0	100,0	39,2
Dos o més adults sense persones dependents	23,2	2,4	100,0	32,1
Total	27,5	5,7	98,0	38,4

5.6. Privacions de béns de consum duradors

Tal com es mostra a la Taula 25, la principal privació de béns de consum duradors va correspondre al fet de no poder reemplaçar els mobles, que l'any 2023 afectava el 17,8% de la població total i el 77,3% de les persones que reben una prestació. A continuació, la segona privació que va tenir una major repercussió va ser l'obtenció d'un automòbil, que afectava el 4,7% de la població total i el 31,7% de les persones que reben una prestació. Per últim, l'adquisició d'un ordinador va ser la privació menys habitual de les tres esmentades, que afectava el 2,0% de la població total i el 17,3% de les persones que reben alguna prestació social.

Taula 25: Privacions de béns de consum duradors (%)

	ECV			EBPS		
	Cotxe	PC	Mob	Cotxe	PC	Mob
Un adult	8,6	5,2	23,9	20,8	17,8	61,5
Un adult amb persones dependents	11,1	3,9	44,0	11,4	31,1	74,3
Dos o més adults amb persones dependents	1,8	0,5	14,7	32,8	7,0	79,6
Dos o més adults sense persones dependents	4,3	1,6	14,0	63,1	31,0	96,4
Total	4,7	2,0	17,8	31,7	17,3	77,3

Capítol 2: Anàlisi de la despesa de les llars segons la seva composició

1. Introducció

Una altra aproximació de quins serien els ingressos per tenir una vida digna a Andorra la pot facilitar la despesa total que efectuen les llars del Principat segons la tipologia de llar i el nivell de despesa.

En aquest capítol s'estudia la distribució de la despesa de les llars d'Andorra en funció de la composició de la llar i segons el règim de tinença de l'habitatge, a partir de les dades de l'Enquesta de pressupostos familiars per al període 2023.

El capítol està dividit en dues parts: una primera, on s'analitzarà la despesa total anual per tipologia de llar i segons el règim de tinença, i una segona, on s'estudiarà la despesa per tipus de béns.

Per fer el càlcul, com s'ha explicat en el capítol anterior, s'han considerat les quatre tipologies de llars més comunes al país: un adult, un adult amb persones dependents, dos o més adults amb persones dependents i dos o més adults sense persones dependents, considerant que els adults són membres de 25 anys o més, o de 18 anys o més i ocupats, i les persones dependents són menors de 18 anys o menors de 25 i no ocupats.

2. Anàlisi de la despesa total per tipologia de llar

En aquesta primera secció s'estudia la despesa total anual de les llars en funció de la seva tipologia. A continuació, es presentarà la despesa total en funció del règim de tinença i del càlcul de la despesa total, concretament incloent o excloent les despeses de lloguer imputat, que correspon a la quantitat que pagaria el propietari d'un habitatge si en fos el llogater. Per a cada taula, es presenten els valors de despesa que corresponen al primer decil, al primer quartil, a la mediana, al tercer quartil, al novè decil i a la mitjana.

A les Taules 26.1 i 26.2, es mostra la caracterització de la distribució de la despesa total anual per llars i per unitat de consum, respectivament, tenint en compte el lloguer imputat per a les llars que no paguen lloguer. La mitjana de despesa és més alta que la mediana, la qual cosa significa que hi ha una asimetria positiva. A més, a mesura que s'incrementa la mida de la llar, la despesa augmenta, però no ho fa de manera proporcional.

Taula 26.1: Despesa total anual amb lloguers imputats segons tipus de llar (€)

Tipus de llar	Decil 1	Quartil 1	Mediana	Quartil 3	Decil 9	Mitjana
Un adult	16.052	20.598	30.135	44.695	77.982	38.881
Un adult amb persones dependents	20.753	29.324	37.529	55.921	74.092	45.227
Dos o més adults amb persones dependents	31.831	37.843	50.658	69.960	107.474	65.050
Dos o més adults sense persones dependents	23.426	29.694	39.956	58.966	78.428	48.015
Total	20.685	28.805	39.956	59.272	84.223	49.778

Taula 26.2: Despesa total anual per unitat de consum amb lloguers imputats segons tipus de llar (€)

Tipus de llar	Decil 1	Quartil 1	Mediana	Quartil 3	Decil 9	Mitjana
Un adult	16.052	20.598	30.135	44.695	77.982	38.881
Un adult amb persones dependents	11.530	16.500	23.387	29.828	45.931	27.659
Dos o més adults amb persones dependents	14.736	18.464	24.457	35.080	47.774	31.023
Dos o més adults sense persones dependents	14.170	18.182	24.425	37.733	49.954	29.850
Total	14.425	18.464	25.158	36.768	52.077	31.408

Com ja s'ha comentat, els lloguers imputats no són la despesa real efectiva i, per aquest motiu, els càlculs de la despesa total que es realitzen a continuació es faran sense tenir en compte els lloguers imputats.

A les Taules 27.1 i 27.2 es presenten els resultats de l'anàlisi per a tota la població, descomptant els lloguers imputats.

Taula 27.1: Despesa total anual sense lloguers imputats segons el tipus de llar (€)

Tipus de llar	Decil 1	Quartil 1	Mediana	Quartil 3	Decil 9	Mitjana
Un adult	14.463	18.155	27.058	38.074	62.566	34.271
Un adult amb persones dependents	20.281	29.120	35.763	45.186	63.132	41.277
Dos o més adults amb persones dependents	29.401	35.118	46.714	63.687	85.245	55.873
Dos o més adults sense persones dependents	20.685	26.604	33.604	47.825	69.456	40.141
Total	18.112	25.819	35.137	50.415	71.934	42.712

Taula 27.2: Despesa total anual per unitat de consum sense lloguers imputats segons el tipus de llar (€)

Tipus de llar	Decil 1	Quartil 1	Mediana	Quartil 3	Decil 9	Mitjana
Un adult	14.463	18.155	27.058	38.074	62.566	34.271
Un adult amb persones dependents	11.529	16.379	21.168	28.349	36.936	25.255
Dos o més adults amb persones dependents	13.341	17.036	22.296	29.858	38.220	26.516
Dos o més adults sense persones dependents	13.379	15.916	20.605	28.732	40.875	24.938
Total	13.411	16.595	22.108	31.320	41.987	26.854

Amb l'objectiu de centrar l'interès sobre les necessitats de les llars, es mostren en les sis taules següents les dades de despesa en consum final sense incloure cap classe de lloguer imputat ni el lloguer de primera residència, per als tres tipus de règim de tinença de l'habitatge: per als que en són propietaris i no paguen hipoteca, per als que en són propietaris i paguen hipoteca, i per als que hi són de lloguer. Cal ressaltar que, com s'ha mostrat en el capítol 1, a Andorra més d'un 60% de la població està vivint en habitatges de lloguer.

Taula 28.1: Despesa total anual sense lloguers imputats per als propietaris sense hipoteca (€)

Tipus de llar	Decil 1	Quartil 1	Mediana	Quartil 3	Decil 9	Mitjana
Un adult	11.990	18.052	30.804	44.582	80.188	36.826
Un adult amb persones dependents	29.166	37.967	50.694	59.098	63.167	49.916
Dos o més adults amb persones dependents	36.671	46.527	62.857	77.241	116.244	73.155
Dos o més adults sense persones dependents	19.643	26.604	34.934	53.242	72.129	42.263
Total	18.052	26.798	37.461	58.697	80.441	46.769

Taula 28.2: Despesa total anual per unitat de consum sense lloguers imputats per als propietaris sense hipoteca (€)

Tipus de llar	Decil 1	Quartil 1	Mediana	Quartil 3	Decil 9	Mitjana
Un adult	11.990	18.052	30.804	44.582	80.188	36.826
Un adult amb persones dependents	19.444	23.480	31.583	36.936	39.457	31.311
Dos o més adults amb persones dependents	15.944	20.544	30.327	36.781	50.182	33.485
Dos o més adults sense persones dependents	12.907	16.029	22.866	33.811	40.875	26.070
Total	13.559	18.218	25.191	35.495	50.182	29.846

A les Taules 28.1 i 28.2 s'observa que les llars que tenen l'habitatge en propietat totalment pagat efectuen una despesa major (exceptuant algun cas del primer decil i el primer quartil) que la mitjana de despeses totals en

tots els règims de tinença sense lloguers imputats (Taules 27.1 i 27.2). La població que disposa d'un habitatge de propietat totalment pagat efectua, de mitjana, una despesa major, ja que no han de destinar part dels ingressos a pagar una quota d'hipoteca o un lloguer.

A les Taules 29.1 i 29.2, que corresponen a la despesa dels propietaris amb l'habitatge parcialment pagat, es destaca que els valors són inferiors en la majoria de casos als de la taula anterior (Taula 28.1 i 28.2, respectivament), perquè aquestes llars han de destinar una part dels ingressos a pagar la quota d'hipoteca (despesa d'inversió, no de consum).

Taula 29.1: Despesa total anual sense lloguers imputats dels propietaris que paguen una hipoteca (€)

Tipus de llar	Decil 1	Quartil 1	Mediana	Quartil 3	Decil 9	Mitjana
Un adult	10.188	14.454	24.488	30.098	60.759	32.118
Un adult amb persones dependents	16.380	21.863	39.779	41.208	43.606	34.746
Dos o més adults amb persones dependents	27.222	31.831	45.074	62.702	86.156	59.349
Dos o més adults sense persones dependents	20.012	25.493	37.821	47.257	88.893	42.357
Total	18.104	25.440	39.779	56.637	86.156	48.386

Taula 29.2: Despesa total anual per unitat de consum sense lloguers imputats dels propietaris que paguen una hipoteca (€)

Tipus de llar	Decil 1	Quartil 1	Mediana	Quartil 3	Decil 9	Mitjana
Un adult	10.188	14.454	24.488	30.098	60.759	32.118
Un adult amb persones dependents	10.920	14.575	20.604	26.519	29.071	21.747
Dos o més adults amb persones dependents	13.167	16.346	21.089	29.858	41.987	28.189
Dos o més adults sense persones dependents	13.341	16.996	21.252	31.505	59.262	27.573
Total	13.341	16.346	21.252	29.858	41.987	27.996

Com ja s'ha comentat, el règim de tinença més habitual al Principat és el lloguer, que correspon a més del 60% de les llars. Les Taules 30.1 i 30.2 corresponen a la despesa d'aquest col·lectiu sense tenir en compte la despesa en lloguer de primera residència. La despesa d'aquest col·lectiu és molt inferior en tots els casos a la despesa de les llars que tenen l'habitatge en propietat (sigui totalment o parcialment pagat). Així, mentre la despesa mitjana d'una llar d'un adult amb la propietat totalment pagada són 36.826 €, el mateix tipus de despesa per als que estan de lloguer són 25.890 € (lloguer a part).

Aquesta situació de menor despesa de les llars que han de llogar la seva residència habitual és causada per diversos motius. Primerament, les llars que no han de fer front a un lloguer disposen de més renda per destinar-la a altres béns o serveis (tot i que aquí es descompta el lloguer de primera residència). En segon lloc, aquesta situació també pot venir del fet que les persones que disposen de més recursos poden adquirir un habitatge.

Taula 30.1: Despesa total anual sense despesa en lloguer dels llogaters (€)

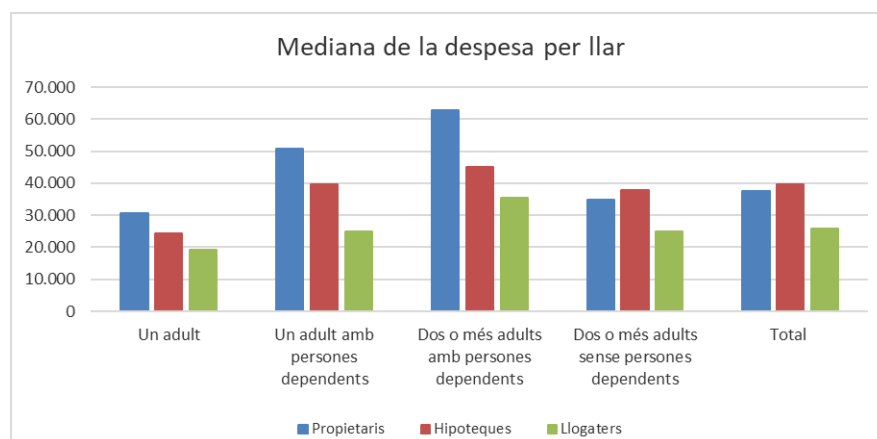
Tipus de llar	Decil 1	Quartil 1	Mediana	Quartil 3	Decil 9	Mitjana
Un adult	8.780	12.459	19.299	28.368	45.858	25.890
Un adult amb persones dependents	11.719	19.342	24.852	35.116	50.488	32.295
Dos o més adults amb persones dependents	21.993	27.921	35.554	46.980	61.548	41.116
Dos o més adults sense persones dependents	14.628	18.837	24.828	35.893	56.208	30.863
Total	12.387	18.072	25.795	38.849	58.176	32.107

Taula 30.2: Despesa total anual per unitat de consum sense despesa en lloguer dels llogaters (€)

Tipus de llar	Decil 1	Quartil 1	Mediana	Quartil 3	Decil 9	Mitjana
Un adult	8.780	12.459	19.299	28.368	45.858	25.890
Un adult amb persones dependents	7.393	10.671	15.410	21.947	26.904	19.476
Dos o més adults amb persones dependents	9.993	12.992	17.216	22.803	30.700	19.647
Dos o més adults sense persones dependents	9.210	11.700	15.909	21.701	35.969	19.160
Total	9.108	12.248	16.358	23.272	33.120	20.378

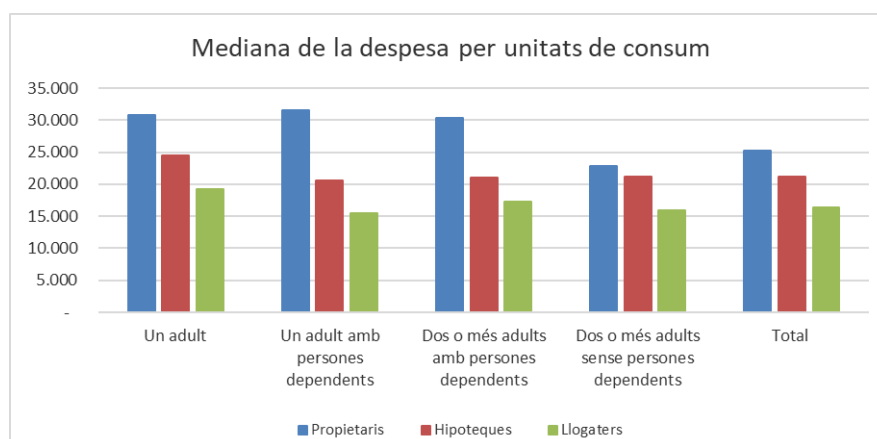
Els Gràfics 12.1 i 12.2, que es mostren a continuació, ens permeten resumir les taules anteriors: s'observa que la despesa de les llars amb un règim de tinença de l'habitatge de lloguer realitzen menor despesa que les llars que tenen l'habitatge en propietat.

Gràfic 12.1: Despesa mediana en euros per tipus de llar, segons règim de tinença (€)



Encara que les despeses presentades no contenen la despesa en lloguer de primera residència, més del 60% de les llars d'Andorra han de fer front a aquesta despesa. Per això, a les despeses de consum final que s'han analitzat dels llogaters cal afegir-hi les despeses de lloguer.

Gràfic 12.2: Despesa per unitat de consum mediana en euros per tipus de llar, segons règim de tinença (€)



A les Taules 31.1 i 31.2 es presenten els valors de la despesa en lloguer per cada tipologia de llar. Malgrat que s'afegeixi la despesa de lloguer als llogaters, la despesa de les llars que paguen aquest lloguer continua sent força inferior.

Taula 31.1: Despesa anual dels llogaters en lloguer (€)

Tipus de llar	Decil 1	Quartil 1	Mediana	Quartil 3	Decil 9	Mitjana
Un adult	4.219	5.597	6.675	8.371	10.606	7.405
Un adult amb persones dependents	4.402	5.342	6.799	8.731	12.947	7.947
Dos o més adults amb persones dependents	5.202	6.357	7.804	9.638	13.077	8.587
Dos o més adults sense persones dependents	4.468	5.853	7.450	8.903	10.476	7.672
Total	4.452	5.912	7.283	8.903	11.658	7.848

Taula 31.2: Despesa anual per unitat de consum dels llogaters en lloguer (€)

Tipus de llar	Decil 1	Quartil 1	Mediana	Quartil 3	Decil 9	Mitjana
Un adult	4.219	5.597	6.675	8.371	10.606	7.405
Un adult amb persones dependents	2.371	3.210	4.150	5.866	6.778	4.815
Dos o més adults amb persones dependents	2.295	2.994	3.665	4.663	6.348	4.126
Dos o més adults sense persones dependents	2.642	3.600	4.548	5.580	6.905	4.764
Total	2.520	3.293	4.357	5.924	7.486	4.881

En conclusió, es considera com a grup de referència els llogaters pel fet que són el col·lectiu que representa més llars del Principat d'Andorra i, a més, aquestes llars han de realitzar una despesa en habitatge, fet que és important tenir en consideració en l'estudi del cost real de la vida a Andorra.

Per aprofundir en aquest grup, a les Taules 32.1, 32.2, 32.3 i 32.4 es calcula la mitjana de despesa en consum final en funció dels ingressos (aproximats per la despesa sense lloguers imputats), per a les llars amb règim de tinença corresponent a lloguer. Les taules mostren la despesa mitjana sense despesa de lloguer (Taules 32.1 i 32.2) i la de lloguer (Taules 32.3 i 32.4) que fa cada tipus de llar en funció del grup d'ingressos en què es trobi: primer, segon, tercer o quart quartil.

Taula 32.1: Mitjana de la despesa anual sense despesa de lloguer, per grups d'ingressos aproximats per la despesa sense lloguers imputats, per a les llars amb règim de tinença corresponent a lloguer (€)

Tipus de llar	Quartil 1	Quartil 2	Quartil 3	Quartil 4	Mitjana
Un adult	9.314	15.505	24.037	55.471	25.890
Un adult amb persones dependents	13.913	23.632	28.767	67.893	32.295
Dos o més adults amb persones dependents	22.724	31.067	40.832	70.857	41.116
Dos o més adults sense persones dependents	15.065	22.012	29.737	56.776	30.863
Total	15.253	22.380	30.874	60.710	32.107

Taula 32.2: Mitjana de la despesa anual de lloguer, per grups d'ingressos aproximats per la despesa sense lloguers imputats, per a les llars amb règim de tinença corresponent a lloguer (€)

Tipus de llar	Quartil 1	Quartil 2	Quartil 3	Quartil 4	Mitjana
Un adult	9.314	15.505	24.037	55.471	25.890
Un adult amb persones dependents	8.815	13.433	18.152	38.627	19.476
Dos o més adults amb persones dependents	10.446	15.126	19.554	33.796	19.647
Dos o més adults sense persones dependents	9.509	13.592	18.253	35.830	19.160
Total	9.828	14.524	19.659	38.018	20.378

Taula 32.3: Mitjana de la despesa anual sense despesa de lloguer, per grups d'ingressos aproximats per la despesa sense lloguers imputats, per a les unitats de consum amb règim de tinença corresponent a lloguer (€)

Tipus de llar	Quartil 1	Quartil 2	Quartil 3	Quartil 4	Mitjana
Un adult	5.279	6.784	7.600	10.025	7.405
Un adult amb persones dependents	6.100	6.865	8.824	10.336	7.947
Dos o més adults amb persones dependents	7.067	7.500	8.950	10.895	8.587
Dos o més adults sense persones dependents	6.249	7.444	7.731	9.285	7.672
Total	6.155	7.210	8.086	10.008	7.848

Taula 32.4: Mitjana de la despesa anual de lloguer, per grups d'ingressos aproximats per la despesa sense lloguers imputats, per a les unitats de consum amb règim de tinença corresponent a lloguer (€)

Tipus de llar	Quartil 1	Quartil 2	Quartil 3	Quartil 4	Mitjana
Un adult	5.279	6.784	7.600	10.025	7.405
Un adult amb persones dependents	4.144	4.229	4.723	6.212	4.815
Dos o més adults amb persones dependents	3.069	3.631	4.397	5.439	4.126
Dos o més adults sense persones dependents	3.709	4.529	4.879	5.982	4.764
Total	3.695	4.462	5.062	6.355	4.881

3. Despesa segons grups de béns CCIF

A banda de tenir els resultats agregats com en les taules anteriors, també és interessant analitzar la despesa per grups de béns segons el codi CCIF (classificació del consum individual per finalitats). A la Taula 33 hi ha la descripció del contingut de cada grup segons el seu codi.

Taula 33: Descripció dels grups de béns de la CCIF

Codi CCIF	Descripció CCIF
1	Aliments i begudes no alcohòliques
2	Begudes alcohòliques, tabac i narcòtics
3	Vestit i calçat
4	Habitatge, aigua, gas, electricitat i altres combustibles
4.n.i	Grup 4 sense lloguers imputats
4.n.i.n.II.	Grup 4 sense cap tipus de lloguer
4.n.i.n.4111.	Grup 4 sense lloguers imputats ni lloguers de primera residència
5	Mobles, estris domèstics i serveis per a la llar
6	Salut
7	Transport
8	Comunicacions
9	Esbarjo, espectacles i cultura
10	Ensenyament
11	Hoteleria i restauració
12	Béns i serveis diversos

En les següents taules es mostra la despesa mitjana i la proporció que representa sobre la despesa total dels grups de béns segons la tipologia de la llar. Les taules estan dividides entre els que paguen lloguer (Taula 34 i Taula 35), els propietaris (Taula 36 i Taula 37) i els llogaters amb ingressos entre el segon i tercer decil (Taula 38 i Taula 39).

Taula 34: Despesa mitjana anual dels que paguen lloguer per grups CCIF segons tipus de llar (€)

Codi CCIF	Un adult	Un adult amb persones dependents	Dos o més adults amb persones dependents	Dos o més adults sense persones dependents	Total
1	5.328	7.420	10.040	8.139	7.707
2	286	311	364	516	390
3	1.211	1.753	3.589	1.253	1.896
4	10.475	11.693	13.596	11.636	11.794
4.n.i	9.966	11.554	12.861	10.523	11.033
4.n.i.n.II.	1.434	1.774	1.940	1.764	1.706
4.n.i.n.4111.	2.223	3.032	3.595	2.688	2.803
5	626	846	1.325	790	884
6	438	297	697	1.296	802
7	6.679	4.788	7.879	6.450	6.810
8	954	1.407	1.596	1.388	1.306
9	2.629	2.412	3.161	2.937	2.868
10	179	1.590	900	147	443
11	3.172	3.599	2.994	2.304	2.843
12	2.164	4.840	4.976	2.956	3.355
Total	34.142	40.957	51.117	39.810	41.098
Total n.i	33.633	40.818	50.382	38.698	40.337
Total n.i.n.II.	25.101	31.037	39.461	29.939	31.010
Total n.i.n.4111.	25.890	32.295	41.116	30.863	32.107

A banda que la despesa és més elevada en els propietaris, com ja s'ha analitzat anteriorment, es pot observar que la despesa en el grup 4 (sense imputar-hi les despeses de l'habitatge) dels propietaris és molt inferior a la dels llogaters, ja que no han de fer front a un lloguer de l'habitatge principal, tot i que el grup 4 amb lloguers imputats és més elevat en els propietaris, perquè se'ls imputa un lloguer per l'ús de l'habitatge en propietat.

Taula 35: Percentatges de despesa dels llogaters per grups respecte a la despesa total sense imputar-hi el lloguer (%)

Codi CCIF	Un adult	Un adult amb persones dependents	Dos o més adults amb persones dependents	Dos o més adults sense persones dependents	Total
1	15,8	18,2	19,9	21,0	19,1
2	0,9	0,8	0,7	1,3	1,0
4	3,6	4,3	7,1	3,2	4,7
4.n.i	29,6	28,3	25,5	27,2	27,4
5	1,9	2,1	2,6	2,0	2,2
6	1,3	0,7	1,4	3,3	2,0
7	19,9	11,7	15,6	16,7	16,9
8	2,8	3,4	3,2	3,6	3,2
9	7,8	5,9	6,3	7,6	7,1
10	0,5	3,9	1,8	0,4	1,1
11	9,4	8,8	5,9	6,0	7,0
12	6,4	11,9	9,9	7,6	8,3

Les diferències en la despesa de l'habitatge es reflecteixen en la proporció de la despesa que hi destinen. Mentre el total dels llogaters hi destinen un 27,4% del total de la despesa, o les llars d'un adult que estan de lloguer un 29,6%, el mateix tipus de llars en propietat hi destinen un 13,6% i un 13,8% respectivament. Si se centra en el col·lectiu que té uns ingressos entre el segon i el tercer decil, hi destinen un 35,1% en el cas de la mitjana de totes les tipologies de llar i les llars d'un adult hi destinen de mitjana un 43,9% del pressupost.

Taula 36: Despesa mitjana anual dels propietaris per grups CCIF segons tipus de llar (€)

Codi CCIF	Un adult	Un adult amb persones dependents	Dos o més adults amb persones dependents	Dos o més adults sense persones dependents	Total
1	6.413	8.388	14.085	10.085	10.216
2	312	421	393	345	353
3	2.307	1.835	3.658	2.110	2.563
4	19.952	21.938	32.931	24.173	25.432
4.n.i	4.946	7.325	7.800	6.293	6.417
4.n.i.n.II.	3.163	4.419	4.715	4.439	4.207
4.n.i.n.4111.	4.946	7.325	7.800	6.293	6.417
5	2.028	1.530	3.579	1.901	2.368
6	425	755	1.006	788	758
7	6.648	5.659	12.749	7.963	8.845
8	1.123	1.878	1.967	1.524	1.561
9	2.969	4.764	5.722	3.245	3.906
10	179	2.243	2.768	184	960
11	3.242	3.551	5.385	3.928	4.141
12	5.295	4.214	7.138	3.912	5.123
Total	50.893	57.175	91.382	60.157	66.227
Total n.i	35.887	42.563	66.251	42.278	47.212
Total n.i.n.II.	34.103	39.656	63.166	40.424	45.002
Total n.i.n.4111	35.887	42.563	66.251	42.278	47.212

El fet que les llars en règim de lloguer destinin proporcions elevades al lloguer redueix les proporcions de despesa de les altres tipologies de béns, sobretot dels que no són de primera necessitat. Al grup 1, que correspon als aliments i begudes no alcohòliques, s'hi destinen proporcions similars de despesa entre els llogaters i els propietaris (19,1% i 21,6%, respectivament), tot i que els propietaris hi fan més despesa (7.707 € i 10.216 €, respectivament). Tanmateix, els llogaters que estan entre el segon i el tercer decil d'ingressos hi destinen una part més elevada (23,7%).

Taula 37: Percentatges de despesa dels propietaris per grups respecte a la despesa total sense imputar-hi el lloguer (%)

Codi CCIF	Un adult	Un adult amb persones dependents	Dos o més adults amb persones dependents	Dos o més adults sense persones dependents	Total
1	17,9	19,7	21,3	23,9	21,6
2	0,9	1,0	0,6	0,8	0,7
3	6,4	4,3	5,5	5,0	5,4
4.n.i	13,8	17,2	11,8	14,9	13,6
5	5,7	3,6	5,4	4,5	5,0
6	1,2	1,8	1,5	1,9	1,6
7	18,5	13,3	19,2	18,8	18,7
8	3,1	4,4	3,0	3,6	3,3
9	8,3	11,2	8,6	7,7	8,3
10	0,5	5,3	4,2	0,4	2,0
11	9,0	8,3	8,1	9,3	8,8
12	14,8	9,9	10,8	9,3	10,9

En el grup 3, "Vestit i calçat", una llar d'un adult en règim de propietat realitza una despesa mitjana de 2.307 € anuals (un 6,4% del pressupost), mentre que les mateixes llars en lloguer fan una despesa de 1.211 € anuals

(un 3,6% del pressupost), i les llars en lloguer entre el segon i el tercer decil d'ingressos gasten només 636 € anuals (un 3,4% del pressupost).

En gairebé tots els grups que no són d'habitatge, la despesa dels llogaters és inferior a la dels propietaris, així com les proporcions, perquè destinen gran part dels ingressos a despeses d'habitatge. Un altre grup que destaca és el del transport (grup 7): si s'analitza per a les llars d'un adult, els que viuen de lloguer hi destinen de mitjana 4.788 € anuals (un 11,7% de la despesa), mentre que els que estan en règim de propietat hi destinen 5.659 € anuals (un 13,3% de la despesa); els llogaters que es troben entre el segon i el tercer decil destinen al mateix grup de béns 1.521 € de mitjana anual, un 5,4% del pressupost. Les llars d'un adult amb persones dependents són les més afectades en el grup del transport, perquè si analitzem el total de les llars, els llogaters efectuen una despesa de 6.810 € anuals (un 16,9%), mentre que els propietaris hi destinen 8.845 € (un 18,7%) i els llogaters entre el segon i el tercer decil hi destinen 2.261 € (un 8,6%).

D'altra banda, béns que no són de primera necessitat com el grup 9 ("Esbarjo, espectacles i cultura") i el grup 11 ("Hoteleria i restauració") també presenten diferències importants. Les llars d'un adult en lloguer destinen a esbarjo, espectacles i cultura 2.629 € (un 7,8% de la despesa) i 3.172 € (un 9,4%) en hoteleria i restauració. Els propietaris destinen al primer grup 2.969 € (un 8,3% del pressupost) i 3.242 € (un 9,0% del pressupost) al segon grup. Els més afectats són les llars d'un adult entre el segon i el tercer decil d'ingressos, que destinen a esbarjo, espectacles i cultura 462 € (un 2,4% de la despesa) i a hoteleria i restauració 740 € (un 4,0%).

Taula 38: Despesa mitjana anual dels llogaters entre el segon i tercer decil d'ingressos per grups CCIF segons tipus de llar (€)

Codi CCIF	Un adult	Un adult amb persones dependents	Dos o més adults amb persones dependents	Dos o més adults sense persones dependents	Total
1	4.300	6.649	7.776	6.813	6.233
2	277	1.559	252	263	328
3	636	846	2.617	946	1.271
4	8.201	8.242	11.508	10.358	9.847
4.n.i	8.201	8.242	10.290	9.525	9.228
4.n.i.n.II.	1.038	1.602	1.540	1.470	1.354
4.n.i.n.4111.	1.844	2.586	3.343	2.177	2.389
5	318	769	660	429	469
6	302	11	37	705	367
7	1.459	1.521	3.220	2.399	2.261
8	797	1.639	1.422	1.159	1.132
9	462	731	1.566	1.504	1.142
10	117	198	285	9	125
11	740	2.467	2.096	944	1.249
12	1.084	3.513	4.562	2.221	2.517
Total	18.693	28.146	36.000	27.749	26.940
Total n.i	18.693	28.146	34.782	26.916	26.321
Total n.i.n.II.	11.531	21.505	26.032	18.861	18.447
Total n.i.n.4111.	12.336	22.489	27.835	19.568	19.482

Taula 39: Percentatges de despesa dels llogaters entre el segon i el tercer decil d'ingressos per grups respecte a la despesa total sense imputar-hi el lloguer (%)

Codi CCIF	Un adult	Un adult amb persones dependents	Dos o més adults amb persones dependents	Dos o més adults sense persones dependents	Total
1	23,0	23,6	22,4	25,3	23,7
2	1,5	5,5	0,7	1,0	1,2
3	3,4	3,0	7,5	3,5	4,8
4.n.i	43,9	29,3	29,6	35,4	35,1
5	1,7	2,7	1,9	1,6	1,8
6	1,6	0,0	0,1	2,6	1,4
7	7,8	5,4	9,3	8,9	8,6
8	4,3	5,8	4,1	4,3	4,3
9	2,5	2,6	4,5	5,6	4,3
10	0,6	0,7	0,8	0,0	0,5
11	4,0	8,8	6,0	3,5	4,7
12	5,8	12,5	13,1	8,3	9,6

4. Elasticitats-renda dels diferents tipus de béns

Amb les dades de l'Enquesta de pressupostos familiars (EPF) corresponent a 2021, 2022 i 2023 per al Principat d'Andorra i amb un total de 2.760 observacions, s'han estimat per a cadascun dels 12 grups de béns COICOP/HBS, esmentats anteriorment, equacions de demanda per tal d'estimar les elasticitats d'aquests tipus de béns i poder classificar-los com a béns de primera necessitat o béns de luxe. En l'annex 1 d'aquest capítol es pot trobar tot el detall del procediment emprat i dels models estimats.

Dels resultats obtinguts, podem concloure que els grups de béns:

- ✓ 3 Articles de vestir i calçat
- ✓ 5 Mobiliari, equipament de la llar i despeses de conservació de l'habitatge
- ✓ 7 Transport
- ✓ 9 Lleure, espectacles i cultura
- ✓ 10 Ensenyament
- ✓ 11 Hotels, cafès i restaurants

poden ser considerats de luxe (elasticitat-renda superior a 1), i són els grups 7 "Transport" i 10 "Ensenyament" els que tenen les elasticitats més elevades.

Per altra banda, els grups de béns que poden ser catalogats de primera necessitat (elasticitat inferior a 1) són:

- ✓ 1 Aliments i begudes no alcohòliques
- ✓ 2 Begudes alcohòliques, tabac i narcòtics
- ✓ 4 Habitatge, aigua, gas, electricitat i altres combustibles
- ✓ 6 Salut
- ✓ 8 Comunicacions
- ✓ 12 Altres béns i serveis

Els grups 1 i 4 són els que tenen un pes més important en la despesa total i en representen al voltant del 45%. D'altra banda, en el grup 8 trobem totes les despeses de telefonia mòbil, cada cop més "necessàries" en la cistella de béns i serveis dels individus. Cal destacar que, en el cas del grup 12 "Altres béns i serveis", l'elasticitat és pràcticament unitària.

En l'annex es pot trobar informació més detallada per tipologia de llars i per nivells de despesa total.

5. Conclusió

En conclusió, per aproximar un valor del cost de la vida a Andorra mitjançant la despesa, es descompta el lloguer imputat de la despesa dels propietaris per comparar la despesa real efectiva. Aquí s'han detectat importants diferències entre grups, ja que la despesa dels propietaris és molt superior a la dels llogaters perquè no han de fer front a despeses d'habitatge. L'anàlisi s'ha centrat en la despesa de les llars en règim de lloguer, pel fet que a Andorra més del 60% dels habitants ha de fer front a aquesta despesa, i per a l'estudi del cost de la vida és important incloure la despesa de lloguer de residència principal.

Un cop acotat l'estudi de la despesa dels llogaters, d'una banda, s'ha estudiat la despesa total que realitzen sense incloure-hi el lloguer i, d'altra banda, s'ha estudiat la despesa en lloguer de primera residència.

Així, una llar d'un adult necessitaria, segons els valors del primer quartil, 12.459 € per fer front a les despeses totals sense lloguer i 5.597 € per a les despeses de lloguer, cosa que suposa una despesa anual d'uns 18.056 €. En canvi, si centrem l'anàlisi en la mitjana de despesa que fa la població que es troba entre el segon i el tercer decil d'ingressos, aquests valors són una mica més generosos. Per a una llar d'un adult, la despesa total sense lloguer seria de 12.336 € i la del lloguer de 6.357 €, fet que suposa un total de 18.693 € anuals. D'aquesta manera, una llar d'un adult necessitaria uns 1.558 € mensuals.

D'altra banda, l'anàlisi de l'estructura de la despesa per composició de la llar ha mostrat importants diferències entre els tres col·lectius analitzats: els llogaters, els propietaris i els llogaters que es troben entre el segon i tercer decil. Els llogaters destinen una proporció important de la despesa a l'habitatge, un 29,6% per a les llars d'un adult. En el cas de les llars d'un adult en lloguer que estan entre el segon i el tercer decil, arriben a destinar el 43,9% de mitjana a l'habitatge, mentre que les llars d'un adult en règim de propietat hi destinen únicament el 13,8% del pressupost. Aquest fet condiciona la despesa en altres grups de béns i la proporció que hi destinen es veu reduïda en el cas dels llogaters. Però aquesta despesa més baixa no només es veu en el percentatge de pressupost que hi destinen, sinó que les quantitats econòmiques també són inferiors.

Per exemple, a béns com vestit i calçat, el col·lectiu de llogaters entre el segon i el tercer decil hi destina uns 636 € anuals, mentre que els propietaris hi destinen 2.307 € anuals.

Finalment, la informació de l'EPF ha permès també realitzar diferents anàlisis econòmiques per tal de caracteritzar els diferents tipus de despesa (grups de béns) segons la seva elasticitat-renda. De les anàlisis econòmiques efectuades sobre la base de l'EPF, en podem concloure que entre els grups de béns que es poden catalogar de primera necessitat destaquen "Aliments i begudes no alcohòliques" i "Habitatge, aigua, gas, electricitat i altres combustibles", que representen una part important de la despesa total. "Salut" i "Comunicacions" també formen part d'aquest grup. D'altra banda, entre els béns que es poden considerar de luxe per tenir una elasticitat-renda superior a la unitat destaquen "Transport" i "Ensenyament", amb elasticitats per sobre d'1,5, i són aquestes elasticitats més elevades a la part alta de la distribució dels ingressos (aproximats per la despesa total).

Annex 1: La relació entre la despesa, els ingressos i la composició de les llars: elasticitats-renda

Tal com s'ha esmentat anteriorment, el càlcul del cost de vida requereix una anàlisi multidimensional. En aquest annex contribuïrem a aquesta anàlisi vinculant dues dimensions econòmiques relacionades amb l'activitat de la llar: les despeses necessàries, i gairebé ineludibles d'una llar, atesa la seva composició i estructura, i els ingressos que té aquesta llar. En altres paraules, és rellevant per a l'anàlisi del cost de vida poder establir la relació entre les diferents despeses que realitzen les llars i els ingressos que tenen, i, en concret, com es veuen afectades per les variacions en els ingressos, i si hi ha patrons diferenciats segons els grups de despesa, per diferents tipologies de béns, que considerem.

L'altre element que implícitament està present en aquesta relació entre despesa i ingressos i la condiona, en particular, a través de la despesa, és la composició familiar. No només la quantia de la despesa, sinó també la seva distribució entre els diferents tipus de béns ve condicionada, sobretot, pel nombre de membres de la llar i la seva edat.

Des de la perspectiva econòmica, per tal de poder portar evidència d'aquests dos aspectes que hem esmentat relacionats amb aquestes tres variables: despesa, ingressos i composició familiar, es fa necessari caracteritzar les corbes d'Engel. Aquestes corbes estableixen les relacions que expliquen com els canvis en els ingressos es tradueixen en canvis en la despesa dels diferents tipus de béns, i també les escales d'equivalència, que són mesures que quantifiquen quina és l'aportació a la despesa de la llar d'un membre addicional amb unes característiques concretes, habitualment l'edat i, en alguns casos, també el sexe. En aquest capítol es presentarà evidència per al Principat d'Andorra fent ús de la informació amb microdades (dades per a cada llar) de l'Enquesta de pressupostos familiars elaborada pel Departament d'Estadística del Govern d'Andorra per als anys 2021, 2022 i 2023.

L'Enquesta de pressupostos familiars és l'enquesta oficial de despesa de les llars de periodicitat anual, que recull informació molt exhaustiva de la despesa monetària (i en molts casos en termes de quantitat també) en béns i serveis de les llars a nivell de quatre dígits de la classificació COICP/HBS (*Classification of individual consumption according to purchase / Household Budget Survey*), així com informació molt detallada de les característiques sociodemogràfiques dels membres de la llar, però no dels seus ingressos. Això comportarà que, en els diferents exercicis d'aquest capítol, s'utilitzi la despesa total com a aproximació dels ingressos, tal com és habitual en molts estudis d'anàlisi de la demanda (García, 2017).

Aspectes metodològics

A l'hora de qualificar els béns com a normals, ja siguin de primera necessitat o de luxe, o inferiors cal conèixer com responen a canvis en la renda o els ingressos dels individus o de les llars. En altres paraules, cal conèixer quina és l'elasticitat-renda (h) de la demanda d'aquests béns, que mesura quin és el canvi percentual en la despesa d'un bé associat a un increment del 1% en la renda de la llar. Si l'elasticitat és positiva, s'estaria davant d'un bé normal i, si és negativa, davant d'un bé inferior. D'altra banda, si un canvi positiu és més que proporcional ($h > 1$), el bé serà considerat de luxe i, si és menys que proporcional ($h < 1$), serà considerat de primera necessitat.

Per tal d'estimar empíricament aquesta elasticitat, cal estimar la corresponent corba d'Engel, que relaciona la despesa en un determinat bé (d) amb la renda de la llar (y):

$$d = g(y, z)$$

on z són variables de control que fan referència a característiques de la llar.

És evident que la forma funcional g influeix en quina serà la corresponent elasticitat-renda, així com les seves característiques, en particular, com varia per a diferents nivells de renda. Han estat múltiples les formes funcionals utilitzades en la literatura empírica, les quals, llevat de poques excepcions, són no lineals i entre les quals destaquen, pel fet d'estar utilitzades en aquest treball, les següents⁴:

Model log-lineal: log-log

$$\ln(d) = a(z) + b \ln(y)$$

$$\eta = b$$

Model Box-Cox

$$d(\theta) = a(z) + b y(\lambda)$$

$$d(\theta) = \begin{cases} \frac{d^\theta - 1}{\theta} & \text{si } \theta \neq 1 \\ \ln(d) & \text{si } \theta = 0 \end{cases}$$

i de manera similar per a $y(\lambda)$.

$$\eta = b \frac{y^\lambda}{d^\theta}$$

on $a(z)$ és el terme constant que depèn de les característiques de la llar i b és un paràmetre.

És evident que el model *log-log* té una elasticitat constant, mentre que la resta són models on l'elasticitat canvia en funció de la llar. En concret, el model de Box-Cox és una generalització del model *log-log*, que permet relaxar alguns supòsits de normalitat que són necessaris per a estimar el model o obtenir prediccions de la variable dependent.

Des del punt de vista economètric, la forma funcional és un dels elements de l'especificació i, per tant, influeix en la consistència de les estimacions, però n'hi ha d'altres —específics de treballar amb dades individuals— que són rellevants, atesa la característica de la variable dependent en els nostres models: la despesa en un determinat bé. En particular, és rellevant el tractament de la presència d'una proporció significativa d'observacions zero per a la variable endògena, aspecte present en els grups de béns que s'analitzen en les següents seccions i que corresponen als dotze grups de la classificació COICOP/HBS per al primer nivell de desagregació de la despesa de les llars. Amb les microdades de l'Enquesta de pressupostos familiars corresponents al 2021, 2022 i 2023, si bé és cert que per a alguns grups, com el grup 1 "Aliments i begudes no alcohòliques" o el grup 4 "Habitatge, aigua, gas electricitat i altres combustibles" (sense lloguers imputats), pràcticament no hi ha valors zero per a la despesa, en d'altres grups la proporció de zeros en la variable despesa és significativa. Per exemple, aquest és el cas del grup 6 "Salut" amb un 56,8% de despeses positives o del grup 10 "Ensenyament" amb un 16,2%.

Aquesta presència de zeros en la variable dependent fa que la versió empírica dels models utilitzats no pugui ser estimada per mínims quadrats ordinaris (MQO) i sigui necessari especificar models que tinguin en compte aquesta característica de variable dependent limitada quan la proporció de zeros és significativa. Aquesta ha

⁴ Altres formes funcionals utilitzades en la literatura han estat la semi-log (lineal-log o log-lineal), la log-recíproca, la hiperbòlica o el model de Working-Leser, entre d'altres.

estat una temàtica extensament tractada en la literatura microeconomètrica en relació amb les diferents alternatives que es plantegen al model de regressió tradicional⁵, i que té els seus orígens en el model Tobit, proposat fa més de 50 anys pel Premi Nobel James Tobin (Tobin, 1958).

El model Tobit es pot entendre com un model on la variable dependent (despesa en el nostre cas) és el resultat d'un procés d'optimització (maximització de la utilitat), el qual podria tenir com a resultat valors òptims per a la variable dependent negatius en alguns casos, la qual cosa des d'un punt de vista empíric no es pot donar, atès que la despesa (el que s'observa) és no negativa. Això fa que en el model Tobit els zeros es considerin "solucions de cantonada", ja que el rang de valors de la despesa no pot ser qualsevol i quan l'òptim sense restringir és una despesa negativa, l'òptim efectiu està situat a zero (cantonada).

Es tracta d'un model senzill, fàcil d'estimar, ja que la funció de versemblança té un únic màxim, i esdevé el model més senzill per tractar la presència de zeros en la variable dependent, però té limitacions que condicionen la consistència de les seves estimacions. D'una banda, hi ha limitacions distribucionals, doncs en el seu format habitual els supòsits de normalitat i homoscedasticitat s'imposen, i és conegut que el seu incompliment comporta la inconsistència de les estimacions. Això ha portat al desenvolupament de tests per contrastar aquests supòsits, al desenvolupament de versions del model Tobit per relaxar el supòsit de normalitat (transformació Box-Cox de la variable dependent) o a la proposta de mètodes semiparamètrics que no depenen d'aquests supòsits.

Tant o més importants són les limitacions d'especificació del model Tobit. Amb un únic model implícitament s'expliquen dues variables endògenes, la decisió de consumir un producte i la despesa (o la quantitat) a consumir d'aquest producte. Això comporta que les mateixes variables (X) afectin les dues variables i ho facin en el mateix sentit: allò que augmenta la probabilitat de consumir un producte, augmenta la despesa en el cas de consumir. De fet, això és conseqüència que els zeros que s'observen el model Tobit els considera tots com a una "solució de cantonada" resultat d'un procés d'optimització. Però no és difícil pensar en situacions on els zeros observats no són la solució òptima dels individus, ateses les variables que influeixen en la despesa, sinó que responen a d'altres causes, és a dir, que són explicats per models diferents als que expliquen la despesa. Serveixen d'exemple els zeros que s'observen en la despesa de determinats productes per part d'aquells que no en són consumidors potencials (despesa de carn dels vegetarians o despesa en tabac dels no fumadors) o els zeros que són conseqüència de la infreqüència de compra de determinats productes, bé per les seves característiques (béns durables), o bé per la manera en què es recull la informació en les enquestes de consum amb apunts setmanals, quan les compres es fan en periodicitats diferents.

Les alternatives al model Tobit que s'han plantejat per superar les seves limitacions consideren l'existència de models alternatius, a part del corresponent a la despesa positiva, per explicar la presència de zeros.

Una d'aquestes alternatives és el model de selecció (Heckman, 1979), introduït en el seu moment per tractar problemes d'observabilitat en l'estimació d'equacions de salaris i adaptat a aquests models amb la variable dependent limitada. Hi ha una equació que explica si l'individu fa despesa o no (model d'elecció discreta tipus Probit), i una altra equació que explica la despesa positiva (equació amb una mostra seleccionada). A part que aquest model no considera la possibilitat que hi hagin zeros que puguin ser "solució de cantonada", considera que, a l'igual que quan s'estima una equació de salaris, el que es vol explicar és com el mercat retribueix les "habilitats" dels individus, tant si treballen com si no treballen. En el cas de la despesa, el que es voldria explicar és quina seria la despesa associada a les característiques de les llars, tant si consumeixen com si no un

⁵ Veure Amemiya (1984), Blundell i Meghir (1987), García i Labeaga (1996) o Cameron i Trivedi (2005), entre d'altres.

determinat producte, aspecte que sembla no coincidir amb l'objectiu que és explicar la despesa d'aquells que decideixen consumir. De fet, tal com apunta Madden (2008), amb aquesta estructura de dues equacions sembla més adequada l'especificació del model en dues parts, que té una estructura com la del model de selecció però que no considera que hi ha un problema de selecció de la mostra a l'hora d'estimar l'equació de despesa, sinó que hi ha una equació, si l'individu consumeix o no, i una altra que explica la despesa condicionada a ser un consumidor, tenint en compte que la variable dependent ha de tenir una distribució pròpia de variables positives.

En concret, l'especificació utilitzada posteriorment a la part empírica assumeix un model Probit explicatiu de la decisió de consumir (D) i una especificació semilogarítmica per a l'equació de despesa condicionada a consumir ($d|D=1$)⁶.

$$D = \begin{cases} 1 & \text{si } Z'\delta + v > 0 \\ 0 & \text{si } Z'\delta + v \leq 0 \end{cases}$$

$$\ln(d|D = 1) = X'\beta + u$$

on v segueix una distribució normal estandarditzada, u té esperança zero, però sense cap supòsit distribucional addicional, i Z i X són vectors de variables explicatives que poden tenir algunes (o totes) comunes.

La variable despesa total com a aproximació dels ingressos està inclosa en aquests vectors amb la transformació logarítmica. Cal destacar que els termes d'error se suposen independents, encara que això no significa que aquest model sigui un cas particular del model de selecció. A la pràctica, l'estimació d'aquesta versió del model en dues parts només requereix l'estimació d'un model Probit i d'un model de regressió per MQO. Una aproximació similar es pot fer amb una especificació Box-Box per a la segona equació.

Estimacions de l'elasticitat-renda

Amb les dades de l'Enquesta de pressupostos familiars (EPF) corresponent a 2021, 2022 i 2023 per al Principat d'Andorra i amb un total de 2.760 observacions, s'han estimat equacions de demanda per a cadascun dels 12 grups de béns COICOP/HBS. S'han estimat models en dues parts on la variable dependent de la primera equació és si la despesa és positiva o zero, mentre que per a la segona equació la variable dependent és la despesa en el grup de béns corresponent. Les variables explicatives utilitzades en ambdues equacions són: la despesa total de la llar en logaritmes, exclosos els lloguers imputats que apareixien a l'EPF; el nombre de membres de la llar, distingint entre adults (membres de 25 anys o més, o de 18 anys o més i ocupats) i persones dependents (membres menors de 18 anys o menors de 25 anys i no ocupats); la parròquia (variable fictícia que determina a quina de les set parròquies resideix la llar) i un conjunt de variables referides al sustentador principal, com el nivell educatiu (variables fictícies corresponents als quatre nivells educatius de la classificació reduïda de l'EPF: sense estudis o estudis de primer grau, educació secundària (primer cicle), educació secundària (segon cicle), i educació superior), l'edat (perfil quadràtic), el sexe o la nacionalitat (variables fictícies corresponents a les categories *****), així com variables fictícies referides a l'any de l'enquesta a la qual correspon cada observació. Els dotze grups COICOP/HBS per als quals s'han estimat els corresponents models de demanda i les elasticitats-renda són els que ja s'han indicat en capítols anteriors, és a dir:

⁶ Es poden especificar altres distribucions per a variables positives per a d , fet que comportaria l'ús del mètode de la màxima versemblança per estimar aquesta segona equació.

1. Aliments i begudes no alcohòliques
2. Begudes alcohòliques, tabac i narcòtics
3. Articles de vestir i calçat
4. Habitatge, aigua, gas, electricitat i altres combustibles
5. Mobiliari, equipament de la llar i despeses de conservació de l'habitatge
6. Salut
7. Transport
8. Comunicacions
9. Lleure, espectacles i cultura
10. Ensenyament
11. Hotels, cafès i restaurants
12. Altres béns i serveis

A la Taula A1 es mostra l'anàlisi descriptiva de la despesa (d) per a cadascun dels diferents grups. Per als grups 1 "Aliments i begudes no alcohòliques", 4 "Habitatge, aigua, gas, electricitat i altres combustibles", 8 "Comunicacions" i 12 "Altres béns i serveis", es troba que la proporció de zeros és pràcticament nul·la, mentre que hi ha casos on la proporció de zeros és aproximadament un quart de les observacions de la mostra. Finalment, per al grup 10 "Ensenyament", s'obté que més del 83% de les llars presenten una despesa igual a 0. Cal destacar que en totes les anàlisis estadístiques i econòmiques d'aquesta secció s'han utilitzat els factors d'elevació per a cadascuna de les observacions. Òbviament, com més important és la proporció de zeros, més gran és la diferència entre la mitjana de la despesa per a tota la mostra i la corresponent a la submostra de despeses positives.

Taula A1: Anàlisi descriptiva dels diferents grups de despesa

Grup	% ($d=0$)	Mitjana (€)	Mitjana ($d>0$) (€)
1	0,0	7.999	8.008
2	37,2	401	638
3	36,3	1.888	2.964
4	0,0	15.313	15.313
5	2,5	1.284	1.316
6	43,2	714	1.255
7	9,2	6.852	7.545
8	0,0	1.413	1.415
9	16,3	2.967	3.544
10	83,8	601	3.704
11	22,8	2.726	3.529
12	0,0	3.787	3.790

En concret, s'han estimat els models següents en dues parts:

- Model en dues parts amb la transformació de Box-Cox aplicada a la despesa
- Model en dues parts amb especificació *log-log* per a l'equació despesa

Tal com s'ha apuntat anteriorment, el model Box-Cox preveu com a cas particular el model *log-log* (λ i θ igual a zero), així com el model *log-lineal* (λ igual a 0 i θ igual a 1), el model *lineal-log* (λ igual a 1 i θ igual a zero) i el model lineal (λ i θ iguals a 1) no considerats en aquest estudi.

A la Taula A2 es presenten les estimacions d'aquests paràmetres de transformació (λ i θ) per al model Box-Cox. Per als grups 2, 6 i 9 no ha estat possible obtenir resultats per problemes de convergència i només es disposa de les estimacions del model *log-log*. En tots els casos restants podem rebutjar la hipòtesi nul·la que els paràmetres són igual a zero. Ara bé, en tots els casos, tant per a λ com per a θ , els valors estimats estan molt més propers a zero que a la unitat (o a -1), la qual cosa fa que se centri l'atenció en els models basats en la transformació logarítmica —malgrat rebutjar-la estadísticament— per la seva interpretació més senzilla. Igualment cal destacar els coeficients estimats negatius per a λ , per a tots els grups excepte el grup 10, mentre que, en el cas de θ , s'estimen valors negatius per als grups 4 i 5.

També es presenten les elasticitats-renda estimades a partir dels diferents models de demanda per a cadascun dels 12 grups de béns, on, en el cas dels grups 2, 6 i 9, les elasticitats es calculen a partir del model *log-log*, ateses les dificultats per obtenir resultats per al model Box-Cox. Així mateix, tal com s'ha apuntat anteriorment, hi ha quatre grups de béns (1, 4, 8 i 12) per als quals la proporció de zeros és pràcticament negligible.

Com a conseqüència d'això, en aquests grups les elasticitats incondicionades (per a $E(d)$) coincideixen amb les condicionades ($E(d|d>0)$), atès que l'elasticitat corresponent a que la despesa sigui positiva ($\text{Prob}(d>0)$) és zero.⁷

Taula A2: Estimacions dels paràmetres λ i θ del model Box-Cox

Grup	Paràmetres model B-C		Elasticitats		
	λ	θ	$\text{Prob}(d>0)$	$E(d d>0)$	$E(d)$
1	-0,484	0,022		0,431	0,431
2			0,187	0,318	0,505
3	-0,037	0,143	0,356	0,921	1,277
4	-0,108	-0,368		0,648	0,648
5	-0,045	-0,069	0,022	1,314	1,336
6			0,223	0,650	0,873
7	-0,160	0,139	0,052	1,518	1,570
8	-0,243	0,388		0,333	0,333
9			0,150	1,069	1,219
10	0,315	0,085	0,563	0,982	1,545
11	-0,176	0,144	0,221	1,023	1,244
12	-0,286	0,103		0,954	0,954

A partir de les elasticitats estimades, es pot concloure que els grups de béns:

- ✓ 3 Articles de vestir i calçat
- ✓ 5 Mobiliari, equipament de la llar i despeses de conservació de l'habitatge
- ✓ 7 Transport
- ✓ 9 Lleure, espectacles i cultura
- ✓ 10 Ensenyament
- ✓ 11 Hotels, cafès i restaurants

⁷ Cal destacar que l'elasticitat incondicionada és igual a l'elasticitat condicionada més l'elasticitat que la despesa sigui positiva.

poden ser considerats de luxe (elasticitat-renda superior a 1), i són els grups 7 “Transport” i 10 “Ensenyament” els que tenen les elasticitats més elevades.

Per altra banda, els grups de béns que poden ser catalogats de primera necessitat (elasticitat inferior a 1) són:

- ✓ 1 Aliments i begudes no alcohòliques
- ✓ 2 Begudes alcohòliques, tabac i narcòtics
- ✓ 4 Habitatge, aigua, gas, electricitat i altres combustibles
- ✓ 6 Salut
- ✓ 8 Comunicacions
- ✓ 12 Altres béns i serveis

Els grups 1 i 4 són els que tenen un pes més important en la despesa total i en representen al voltant del 45%. D'altra banda, en el grup 8 hi ha totes les despeses de telefonia mòbil, cada cop més “necessàries” en el cistell de béns i serveis dels individus. Cal destacar que, en el cas del grup 12 “Altres béns i serveis”, l'elasticitat és pràcticament unitària.

Resultats detallats per tipus de llar i en termes de distribució de la despesa de cada grup de béns

L'anàlisi de les elasticitats per als diferents grups de béns es fonamenta en models que controlen per certes característiques de les llars, com ara el nivell d'estudis del sustentador principal, el nombre de membres de la llar o la parròquia, però no permet que l'efecte (el coeficient) dels ingressos (mesurats com a despesa total) pugui ser diferent segons diferents variables que facin referència a característiques de les llars. Conseqüentment, les elasticitats-renda calculades depenen d'aquest supòsit.

Malgrat que fer dependre el coeficient de la despesa total d'un conjunt exhaustiu de característiques seria inviable des d'un punt de vista de l'estimació del model, i poc operatiu, en termes de la interpretació dels resultats, sí sembla oportú analitzar fins a quin punt una característica rellevant en aquest tipus d'anàlisi —com pot ser la composició de la llar— pot afectar el coeficient de la despesa total i, per tant, disposar d'elasticitats-renda que puguin diferir segons la composició familiar. D'altra banda, atesa la diferent estructura de la despesa, segons els 12 grups de béns, sembla també interessant analitzar fins a quin punt l'efecte de la despesa total varia segons quin sigui el seu nivell.

Per a l'estimació de les elasticitats renda segons la composició de la llar, i posteriorment tenint en compte la distribució de despesa total, s'ha fet servir el model en dues parts en la versió *log-log*.

A la Taula A3 es presenten les elasticitats estimades segons la composició de la llar per a cadascun dels 12 grups de béns. La primera columna referida com a “Total” correspon a les elasticitats calculades amb el model estimat amb totes les observacions. Els resultats no coincideixen numèricament amb les de la darrera columna de la Taula A1 en aquells casos en què les elasticitats de la Taula A1 corresponen al model Box-Cox. Cal destacar que, segons el model *log-log*, el grup 12 “Altres béns i serveis” tindria la consideració de grup de béns de luxe.⁸

⁸ Els resultats de les estimacions dels models per als 12 grups de béns amb l'especificació *log-log* es troben a les taules A5, A6, A7 i A8 d'aquest annex.

Per a tots i cadascun dels grups de béns, no s'identifiquen grans variacions en els valors de les elasticitats segons el tipus de llar (d'un adult, A1-D0; un adult amb persones dependents, A+-D+; dos o més adults amb persones dependents, A+-D+; dos o més adults sense persones dependents, A+-D0) amb algunes poques excepcions. De fet, la qualificació de béns de primera necessitat, de luxe o normals amb elasticitat pràcticament unitària, que s'havia identificat en l'anàlisi amb tota la mostra, es repeteix per als diferents tipus de llars, a excepció del grup 12 "Altres béns i serveis", on per a les llars amb dos o més adults amb persones dependents, l'elasticitat està lleugerament per sota de la unitat, i també en el cas del grup 10 "Ensenyament" per a les llars amb dos o més adults sense persones dependents. Passa justament el contrari amb el grup 6 "Salut", on, per a les llars amb un adult amb persones dependents, l'elasticitat és lleugerament superior a la unitat.

Taula A3: Elasticitats-renda per tipus de llar (model log-log)

Grup	Total	A1-D0	A1-D+	A+-D+	A+-D0
1	0,455	0,432	0,420	0,420	0,454
2	0,492	0,502	0,805	0,380	0,463
3	1,297	1,389	1,646	1,108	1,380
4	0,670	0,575	0,649	0,738	0,711
5	1,285	1,365	1,087	1,410	1,071
6	0,873	0,894	1,031	0,865	0,857
7	1,707	1,735	1,364	1,596	1,826
8	0,355	0,409	0,367	0,243	0,345
9	1,222	1,509	1,318	1,030	1,092
10	1,573	1,816	1,380	1,812	0,845
11	1,274	1,469	1,161	0,925	1,595
12	1,020	1,042	1,442	0,904	1,015

Així mateix, es poden identificar alguns grups de béns per als quals les elasticitats renda-presenten diferències significatives segons el tipus de llar. És el cas dels grups 2 "Begudes alcohòliques, tabac i narcòtics", el grup 5 "Mobiliari, equipament de la llar i despeses de conservació de l'habitatge", el grup 7 "Transport", el grup 9 "Lleure, espectacles i cultura", el grup 10 "Ensenyament" i el grup 11 "Hotels, cafès i restaurants". En general, la composició de les llars no sembla afectar substancialment la classificació dels béns segons si són béns de primera necessitat o béns de luxe, encara que sí afecta en alguns casos la magnitud de les elasticitats.

Les elasticitats reportades tant a la Taula A1 com a la Taula A2 es calculen a partir dels models en dues parts estimats, fet que significa que són elasticitats per a la mitjana de la distribució de la despesa, però podria donar-se el cas que aquestes elasticitats variessin al llarg de la distribució condicionada si aquesta no es correspon a una distribució normal.

En aquest sentit, és rellevant analitzar com canvien les elasticitats-renda al llarg de la distribució corresponent per als diferents grups de béns. Per fer-ho cal utilitzar la regressió quantílica, que permet estimar la relació entre la despesa en un grup de béns i les corresponents variables explicatives per a diferents punts de la distribució. Els resultats es presenten a la Taula A4, on la primera columna reproduïx les elasticitats del model *log-log* de la primera columna de la Taula A2 i la resta de columnes reproduïxen les elasticitats per al primer decil ($Q = 0,10$), el primer quartil ($Q = 0,25$), la mediana ($Q = 0,50$), el tercer quartil ($Q = 0,75$) i el novè decil ($Q = 0,90$).

Taula A4: Elasticitats-renda segons la distribució de la despesa de cada (model log-log)

Grup	Mitjana	Q = 0,10	Q = 0,25	Q = 0,50	Q = 0,75	Q = 0,90
1	0,455	0,286	0,351	0,441	0,606	0,735
2	0,492	0,400	0,434	0,480	0,603	0,487
3	1,297	1,246	1,266	1,271	1,344	1,402
4	0,670	0,403	0,485	0,644	0,800	0,926
5	1,285	0,628	1,015	1,388	1,640	1,458
6	0,873	0,869	0,827	0,756	0,876	1,140
7	1,707	1,393	1,436	1,700	1,947	1,934
8	0,355	0,351	0,279	0,312	0,365	0,400
9	1,222	1,018	1,212	1,193	1,202	1,303
10	1,573	1,476	1,198	1,447	1,800	1,983
11	1,274	1,156	1,158	1,219	1,399	1,629
12	1,020	0,980	0,914	0,934	0,968	1,124

La primera constatació és que les elasticitats per a la mitjana i la mediana ($Q = 0,50$) són força similars, perquè s'ha mantingut la transformació logarítmica tant per a la despesa de cada grup (variable dependent) com per a la despesa total (que aproxima els ingressos), la qual cosa fa que la distribució s'aproximi més a una normal o si més no a una distribució més simètrica, on mitjana i mediana s'aproximen.

D'altra banda, per a alguns grups de béns l'elasticitat-renda augmenta de manera significativa a mesura que ens movem cap a la part alta de la distribució condicionada. Aquest és el cas dels grups de béns: 1 "Aliments i begudes no alcohòliques", 4 "Habitatge, aigua, gas, electricitat i altres combustibles", 5 "Mobiliari, equipament de la llar i despeses de conservació de l'habitatge", 7 "Transport", 10 "Ensenyament" i 11 "Hotels, cafès i restaurants". Això fa que per al novè decil siguin vuit els grups de béns que poden ser considerats de luxe, mentre que per al primer decil són cinc aquests grups de béns.

Així mateix, hi ha alguns grups de béns on els canvis en el valor de l'elasticitat-renda al llarg de la distribució no són realment significatius. Aquest és el cas dels grups de béns: 2 "Begudes alcohòliques, tabac i narcòtics", 8 "Comunicacions" i 12 "Altres béns i serveis", especialment, i cal destacar que els dos primers són grups catalogats de manera inequívoca com de primera necessitat.

Conclusió

En aquest annex hem analitzat com la despesa de les llars en els diferents tipus de béns depèn dels ingressos que tenen, amb l'objectiu inicial de poder identificar quina és la tipologia dels diferents grups de béns en termes de la seva elasticitat-renda, és a dir, quina consideració tenen, bé com a béns inferiors (elasticitat-renda negativa), bé com a béns normals (positiva); en aquest últim cas distingiríem entre béns de primera necessitat (elasticitat entre 0 i 1) o béns de luxe (elasticitat superior a 1).

L'estudi s'ha realitzat fent ús de les dades individuals de l'Enquesta de pressupostos familiars per als anys 2021, 2022 i 2023, i s'han estimat les corresponents corbes d'Engel per a cadascun dels 12 grups de béns que pertanyen al primer nivell de desagregació COICOP/HBS. El tractament economètric ha tingut en compte la rellevància de la forma funcional per estimar aquest tipus de funcions de demanda i també les implicacions sobre els mètodes d'estimació a utilitzar pel fet que la variable dependent prengui el valor zero per a una part significativa de les observacions de la mostra. L'especificació de referència per als resultats empírics és un model en dues parts que permet que els ingressos, en aquest cas aproximats mitjançant la despesa total, afectin tant la decisió de consumir o no, com la despesa de manera no restringida. Els resultats no varien

qualitativament, i molt poc quantitativament, quan s'utilitza una forma funcional més flexible tipus Box-Cox o una més habitual en la literatura com el model log-log.

Qualitativament, els resultats presenten una robustesa substancial, sigui quina sigui l'especificació economètrica utilitzada. S'identifiquen sis grups de béns que poden catalogar-se com de primera necessitat ("Aliments i begudes no alcohòliques", "Begudes alcohòliques, tabac i narcòtics", "Habitatge, aigua, gas, electricitat i altres combustibles", "Salut", "Comunicacions" i "Altres béns i serveis"), mentre que els sis grups de béns restants clarament poden ser catalogats com de luxe, és a dir, increments en la renda tenen un efecte més que proporcional en la despesa realitzada per a aquests béns.

Aquesta anàlisi s'ha completat de manera més detallada flexibilitzant l'estimació d'aquestes elasticitats per tipologia de llars i segons el punt de la distribució de la despesa per a un grup de béns que es considera. Pel que fa referència a la comparació entre els diferents tipus de llars, els resultats no difereixen substancialment, amb excepció d'algunes elasticitats divergents als patrons observats per a alguns grups de béns. Respecte de les elasticitats-renda al llarg de la distribució de la despesa, aquestes són, en general, més elevades a la part alta de la distribució, fet que comporta que el nombre de grups de béns que es poden catalogar com de luxe sigui més alt que en el cas de les elasticitats avaluades a la mitjana (o a la mediana)

Taula A5: Estimació del model de decisió del model en dues parts per als grups de béns (1-6)

	1	2	3	4	5	6
Despesa total (log)	-	0,582***	1,106***	-	1,467***	0,498***
Nivell educatiu						
Secundària (1r c.)	-	0,177	0,457***	-	-0,187	0,119
Secundària (2n c.)	-	-0,063	0,664***	-	0,339	0,021
Superior	-	-0,477***	0,773***	-	-0,554	0,081
Nre. de membres						
Adults	-	0,04	0,115*	-	-0,002	0,077
Nens	-	-0,306***	0,369***	-	0,369	0,07
Parròquia						
Encamp	-	0,071	-0,018	-	0,538	0,173
Ordino	-	0,322	0,127	-	0,396	0,605***
La Massana	-	0,104	0,195	-	0,144	0,662***
Andorra la Vella	-	0,174	0,239	-	0,593	0,505***
Sant Julià de Lòria	-	-0,03	-0,012	-	0,655	1,232***
Escaldes-Engordany	-	-0,001	-0,001	-	1,760**	1,070***
Gènere						
Home	-	0,369***	-0,134	-	-0,05	-0,285***
Edat						
Edat	-	0,094***	-0,001	-	0,009	-0,035
Edat ² /1000	-	-1,106***	-0,188	-	0,104	0,445**
Nacionalitat						
Espanya	-	-0,085	0,152	-	0,017	0,119
França	-	0,169	0,151	-	0,403	
Portugal	-	0,218	0,367***	-	-0,306	0,081
Resta	-	-0,324	0,024	-	-0,526	-0,013
Any						
2022	-	-0,185*	0,017	-	-0,332	0,304***
2023	-	-0,374***	0,069	-	0,409	-0,227**
Constant	-	-7,315***	-11,394***	-	-11,662***	-4,970***

Nota: * p<0,10 ** p<0,05 *** p<0,01

Taula A6: Estimació del model de decisió del model en dues parts per als grups de béns (7-12)

	7	8	9	10	11	12
Despesa total (log)	2,060***	-	1,736***	0,666***	1,560***	-
Nivell educatiu						
Secundària (1r c.)	-0,430**	-	0,013	0,051	0,371**	-
Secundària (2n c.)	-0,670**	-	0,04	0,343	0,421**	-
Superior	0,056	-	0,333	0,578**	0,574***	-
Nre. de membres						
Adults	0,603***	-	-0,14	0,788***	-0,145**	-
Nens	-0,033	-	0,334***	0,025	0,513***	-
Parròquia						
Encamp	0,015	-	-0,307	0,317	0,033	-
Ordino	0,683	-	0,432	0,541*	-0,314	-
La Massana	-0,415	-	0,482	0,674**	-0,053	-
Andorra la Vella	-0,815**	-	0,201	0,139	0,164	-
Sant Julià de Lòria	0,134	-	0,537*	0,720**	0,279	-
Escaldes-Engordany	-0,482	-	0,818***	0,859***	0,3014	-
Gènere						
Home	0,968***	-	-0,077	-0,066	0,254**	-
Edat						
Edat	0,018	-	0,018	0,235***	0,043	-
Edat ² /1000	-0,591*	-	-0,613**	-2,604***	-0,865***	-
Nacionalitat						
Espanya	-0,146	-	-0,096	-0,116	0,283**	-
França	-0,349	-	0,413	-0,612	0,594*	-
Portugal	-0,814***	-	-0,192	-0,315	0,323**	-
Resta	-0,880***	-	-0,087	-0,392*	-0,091	-
Any						
2022	-0,115	-	0,310**	-0,026	0,003	-
2023	-0,314	-	0,307**	0,178	0,03	-
Constant	18,179***	-	-15,530***	-16,019***	-15,193***	-

Nota: * p<0,10 ** p<0,05 *** p<0,01

Taula A7: Estimació del model de despesa del model en dues parts per als grups de béns (1-6)

	1	2	3	4	5	6
Despesa total (log)	0,455***	0,305***	0,941***	0,670***	1,263***	0,650***
Nivell educatiu						
Secundària (1r c.)	-0,025	0,116	0,046	0,069***	0,152**	-0,149
Secundària (2n c.)	-0,071*	-0,115	0,123	0,112***	0,139	-0,122
Superior	-0,113***	-0,365***	0,123	0,182***	0,278***	-0,167
Nre. de membres						
Adults	0,185***	0,087**	-0,024	-0,004	0,008	-0,053
Nens	0,124***	-0,062	0,01	0,014	0,099**	-0,022
Parròquia						
Encamp	0,04	-0,049	0,087	0,080***	0,103	0,161
Ordino	-0,018	0,09	0,002	0,100***	0,102	0,399**
La Massana	-0,042	0,004	-0,062	0,104***	0,257**	0,432**
Andorra la Vella	-0,021	0,126	0,073	0,086***	0,246**	0,273
Sant Julià de Lòria	0,027	0,169	-0,274***	0,091***	0,473***	0,407**
Escaldes-Engordany	0,029	0,141	-0,329***	0,128***	0,572***	0,203
Gènere						
Home	-0,016	-0,033	0,033	-0,003	0,018	-0,087
Edat						
Edat	0,009	0,046***	0,019	-0,006	-0,02	0,005
Edat ² /1000	0,017	0,435***	-0,286**	0,138***	0,242***	0,039
Nacionalitat						
Espanya	-0,050**	-0,032	0,054	-0,063***	0,018	0,061
França	-0,048	0,063	0,337***	-0,159***	0,018	
Portugal	0,037	-0,132	-0,054	-0,068***	0,003	0,073
Resta	-0,028	-0,279*	0,032	-0,007**	-0,088	-0,176
Any						
2022	-0,006	-0,081	-0,098*	0,006	-0,191***	-0,181**
2023	0,052**	-0,1	-0,029	0,009	-0,121***	-0,052
Constant	3,273***	1,378*	2,782***	2,136***	-7,283***	-0,967

Nota: * p<0,10 ** p<0,05 *** p<0,01

Taula A8: Estimació del model de despesa del model en dues parts per als grups de béns (7-12)

	7	8	9	10	11	12
Despesa total (log)	1,655***	0,355***	1,072***	1,010***	1,053***	1,020***
Nivell educatiu						
Secundària (1r c.)	-0,043	0,135***	0,163*	-0,225	0,330***	0,055
Secundària (2n c.)	-0,037	0,164***	0,206*	-0,088	0,169	0,054
Superior	-0,122	0,122***	0,329***	0,03	0,473***	0,075
Nre. de membres						
Adults	-0,097***	0,134***	-0,081**	0,207***	-0,072**	0,140***
Nens	-0,204***	0,023*	0,137***	-0,071	-0,012	0,083***
Parròquia						
Encamp	-0,247**	0,01	0,067	0,790***	0,047	-0,035
Ordino	-0,111	0,001	0,331**	0,883***	0,166	0,107
La Massana	-0,214**	-0,039	0,507***	0,691***	0,047	-0,007
Andorra la Vella	-0,397***	0,024	0,141	0,773***	-0,005	-0,046
Sant Julià de Lòria	-0,194*	-0,005	0,168	0,696**	0,149	0,143**
Escaldes-Engordany	-0,444***	0,008	0,241**	0,531**	-0,105	0,175***
Gènere						
Home	0,016	0,036*	0,052	-0,232**	0,251***	-0,015
Edat						
Edat	0,038**	0,027***	-0,013	-0,024	0,005	-0,053***
Edat ² /1000	-0,534***	-0,299***	0	0,309	-0,176	-0,558***
Nacionalitat						
Espanya	0,04	-0,023	-0,005	0,319**	-0,017	-0,013
França	-0,019	-0,125	-0,163	0,581*	0,212*	0,11
Portugal	0,181***	-0,025	-0,004	-0,207	-0,179**	0,150***
Resta	0,011	-0,051**	-0,02	-0,365	0,072	-0,154**
Any						
2022	0,041	-0,015	0,338***	-0,031	0,023	-0,039
2023	0,091	-0,061***	0,296***	-0,135	0,112**	-0,004
Constant	-9,428***	2,460***	-3,925***	-4,137**	-3,799***	-4,9**

Nota: * p<0,10 ** p<0,05 *** p<0,0

Capítol 3: Preu del cistell de consum

Amb la intenció d'aproximar el cost de la vida a Andorra des d'una altra perspectiva, es pot aplicar un enfocament que combina un mètode absolut i un de relatiu en la definició dels recursos necessaris per mantenir un mínim de benestar. Fins ara, només s'ha analitzat de manera relativa, és a dir, s'aproxima el valor en funció de la despesa que realitza el conjunt de la població. En aquest capítol es calcularà el cost d'un cistell d'aliments proposat per la FAO (l'Organització de les Nacions Unides per a l'Agricultura i l'Alimentació). Aquest valor s'obté d'un mètode absolut i, a partir d'aquest valor, es calcularà (mitjançant el mètode relatiu) el cost de les altres necessitats segons les proporcions de despesa que realitzi la població en els altres grups de despesa. Aproximar mitjançant mètodes absoluts, tot i que sigui parcialment, és més exacte que fer-ho amb mètodes relatius, atès que, si hi ha un increment de renda, els resultats relatius varien, però els absoluts es mantenen.

Per aproximar el cost del cistell utilitzarem la mitjana calòrica diària d'aliments que proposa la FAO. S'utilitzaran els anomenats "fulls de balanç alimentari" (food balance sheet) d'Espanya i França, concretament el consum anual per persona en quilograms i l'aportació calòrica diària per cada tipus d'aliment.

Les dades més recents que es poden obtenir són les de 2021 —que són les que s'utilitzaran— i els valors en quilograms anuals i calories diàries s'extrauran de la mitjana entre Espanya i França (ja que no es disposa de dades d'Andorra); d'aquesta manera suposarem que la dieta d'Andorra serà la mitjana dels països veïns. Per al càlcul de les proporcions s'utilitzaran les dades de despesa de l'EPF de l'any 2023 dels llogaters i es distribuïran les despeses pels grups de la CCIF.

Realitzant l'anàlisi d'aquesta manera no es calcula únicament el cost d'una ingesta calòrica de subsistència, sinó que, com a país desenvolupat, es determina un valor que permet una alimentació que correspon a la mitjana calòrica dels dos països de l'entorn i s'assegura així una dieta en consonància amb la resta de la població.

Els valors nutricionals dels aliments s'han convertit a valors monetaris mitjançant la quantitat de quilograms i els preus de l'IPC d'Andorra de l'any 2023. S'han analitzat diversos preus de productes, com ara el preu mínim, el preu del primer decil, el del primer quartil i el de la mediana.

Com ja s'ha comentat, aproximar el cost de tenir una alimentació similar a la de la resta de la població és un mètode absolut que és senzill d'aproximar, però per a la resta de despeses no és un procediment tan senzill. Les altres despeses que realitza la població depenen de molts factors, de les necessitats, dels hàbits i de la forma de viure de la població. Es podrien calcular les necessitats bàsiques de béns no alimentaris necessaris, però és complicat i molt subjectiu. Per aquest motiu, s'introdueix certa relativitat mitjançant les proporcions per a cada grup de despesa que fan les llars, així afegim un mínim d'integració social. Amb les proporcions de despesa per grups i el valor de despesa del grup d'alimentació, podem obtenir els valors de despesa de la resta de grups. La proporció de despesa en alimentació sobre la despesa total de la població de referència determina el factor de "reescalament" (o coeficient d'Engel).

1. Càlcul del cistell de la FAO

La Taula 40 mostra el contingut del cistell de productes de la FAO, de la qual es disposa de preus; és un cistell format per la mitjana de productes entre el cistell mitjà d'Espanya i el de França. La taula està formada pel nom del producte, per la quantitat de quilograms anuals per capita de cada un dels productes, així com per l'aportació calòrica diària per capita, les medianes dels preus i el cost anual amb les medianes dels preus..

Taula 40: Productes del cistell dels quals es disposa de preus de l'IPC

Producte	Kg/cap/any	Cal/cap/dia (kcal)	Mediana dels preus (€)	Cost anual (€)
Altra carn	1,1	5	15,0	16,5
Altres animals aquàtics	0,0	0	51,4	0,8
Altres espècies	0,3	2	33,9	8,8
Altres fruites	32,0	42	4,3	136,9
Altres hortalisses	67,5	50	4,8	321,7
Altres peixos marins	0,4	1	19,8	7,1
Arròs i productes	10,8	70	5,2	56,0
Begudes alcohòliques	4,2	32	10,6	44,3
Begudes fermentades	5,3	8	30,5	161,8
Blat i productes	102,9	708	4,9	503,2
Cacahuets	3,0	19	10,0	30,4
Cafè i productes	4,4	3	15,6	68,8
Carn d'aus de corral	28,6	107	6,8	195,4
Carn de porc	43,6	203	9,4	408,9
Carn de vaca	17,8	69	14,4	257,0
Carn d'ovella i cabra	2,1	12	22,3	46,5
Cebes	16,3	17	2,7	43,6
Cefalòpodes	2,1	5	15,9	33,4
Cervesa	60,3	73	1,8	108,4
Crustacis	3,4	4	14,0	48,0
Edulcorants, altres	0,8	4	37,1	29,1
Llavors i llegums	1,9	15	4,2	7,8
Llet - Excl. mantega	220,3	364	1,5	330,5
Llimones i llimes i productes	3,2	3	3,2	10,3
Mantega, <i>ghee</i>	4,7	97	14,0	66,5
Mel	0,6	5	15,0	9,1
Mol·luscs, altres	5,2	3	26,9	140,7
Nous i productes	12,3	54	22,4	275,0
Oli de llavors de gira-sol	7,6	188	3,3	25,2
Oli d'oliva	7,0	173	8,4	59,4
Patates i productes	62,4	109	1,8	111,7
Pebrots	0,1	1	4,0	0,4
Peixos d'aigua dolça	3,7	7	9,7	35,5
Peixos demersals	12,4	16	13,9	172,5
Peixos pelàgics	9,6	29	18,9	181,5
Pinyes i productes	12,3	5	2,5	30,4
Plàtans	0,7	1	2,4	1,6
Pomes i productes	14,3	13	2,7	38,5
Raïm	11,5	19	5,0	57,3
Sucre (equivalent en brut)	33,2	331	2,1	69,1
Taronges, mandarines	36,5	28	3,1	113,7
Tomàquets i productes	30,2	15	3,3	101,1
Vi	26,0	57	5,9	152,2
Vísceres comestibles	4,4	16	5,8	25,5
Total		2.984		4.541,9

Pel que fa al preu dels productes, s'ha optat per aplicar el valor que se situa al primer quartil dels preus que s'han recollit a l'IPC durant l'any 2023, perquè s'ha considerat que era el que millor podia aproximar el cost mínim per adquirir un cistell econòmic d'aquests productes. Calcular el cost del cistell mitjançant el preu mínim dels aliments i begudes no era el més realista, ja que hi ha preus que només estan una temporada a l'any i d'altres que només es troben en un establiment en concret i adquirir-lo allà pot suposar afegir despeses de transport.

Tal com s'aprecia a la Taula 40, el total de calories recollides mitjançant preus correspon a 2.984, que suposen 4.541,9 € anuals si es consideren els preus de la mediana. El total de les calories que correspon a la mitjana entre França i Espanya suposa 3.514 calories; per tant, el 84,9% de les calories s'explica amb els preus.

D'aquesta manera, es disposa del 84,9% del cistell explicat mitjançant els preus de l'IPC del 2023, però es necessita "reescalar-lo" per obtenir el valor del 100% del cistell format per les 3.514,4 calories. A la Taula 41, que es mostra a continuació, s'observa el cost que tindria el cistell del qual disposem de preus i del cistell "reescalat", i diferents tipus de costos del cistell: el cost amb els preus mínims, amb els preus del primer decil, els del primer quartil i els de la mediana.

Taula 41: Costos del cistell segons diferents preus

FAO	% explicat	Nre Calories	Cost del cistell			
			Mínim	Decil 1	Quartil 1	Mediana
Part del cistell (disponibilitat preus 2023)	84,9	2.983,8	2.056 €	2.596 €	3.203 €	4.542 €
Cistell "reescalat" 2023	100,0	3.514,4	2.422 €	3.057 €	3.773 €	5.350 €

2. Proporcions de despesa i càlcul del cost total

Un cop es disposa del cost total del cistell d'aliments i begudes, per calcular les despeses en altres grups s'utilitzen les proporcions. S'ha optat per calcular dues proporcions de despesa de les llars que tenen com a règim de tinença el lloguer: la proporció del tercer decil i la proporció del segon quartil de despesa.

A la Taula 42 es poden veure les proporcions de despesa de cada grup. No s'han mantingut els 12 grups de la CCIF, sinó que s'ha agregat al 1r grup (aliments i begudes no alcohòliques) les begudes alcohòliques, ja que les begudes alcohòliques estan incloses al cistell de la FAO.

Taula 42: Proporcions de despesa per grups de despesa de les unitats de consum que viuen en règim de lloguer, que es troben en el segon quartil o en el segon decil

Grups despesa	Despesa del decil 3	Despesa del quartil 2
1. Aliments i begudes	24,7	26,3
2. Tabac i narcòtics	0,9	0,8
3. Vestit i calçat	3,3	4,8
3. Habitatge	29,1	26,3
5. Equipament de la llar	2,2	2,3
6. Salut	1,6	1,7
7. Ensenyament	0,7	1,7
8. Esbarjo i cultura	6,2	5,9
9. Transport	9,6	10,9
10. Comunicacions	5,1	4,1
11. Hoteleria i restauració	6,4	5,3
12. Béns i serveis diversos	10,2	9,8

Taula 43: Despesa per grups segons el nivell de despesa de les unitats de consum que es troben en el tercer decil o en el segon quartil i utilitzant els preus dels aliments de la mediana (€)

Grups despesa	Decil 3	Quartil 2
1. Aliments i begudes	5.350	5.350
2. Tabac i narcòtics	199	168
3. Vestit i calçat	720	981
3. Habitatge	6.307	5.349
5. Equipament de la llar	478	469
6. Salut	348	342
7. Ensenyament	146	349
8. Esbarjo i cultura	1.348	1.190
9. Transport	2.093	2.217
10. Comunicacions	1.109	833
11. Hoteleria i restauració	1.391	1.071
12. Béns i serveis diversos	2.206	1.986
Cost total	21.694	20.306

Suposant que els 5.350 € corresponen a la despesa en alimentació i begudes per persona i any, i amb les proporcions de què es disposa, el cost total anual per persona és de 20.306 € per les proporcions de les unitats de consum que es troben en el segon quartil. El cost total es distribueix per grups de despesa amb les proporcions de la taula anterior, i s'obtenen els resultats de la Taula 43. Els càlculs amb dues proporcions diferents situen el cost total en uns valors similars.

Les Taules B1 a B4 de l'annex 2 permeten veure el mateix càlcul amb els diferents preus que s'han analitzat: la mediana, preus mínims, primer decil i primer quartil.

3. Conclusió

En conclusió, si s'aproximen els ingressos necessaris mitjançant el càlcul d'un cistell d'aliments mitjà de la població i es trasllada el cost del cistell als altres grups mitjançant les proporcions de despesa, obtenim que el cost total se situaria en un interval entre 14.321 € i 21.694 € en funció dels preus dels aliments que utilitzem. Atesa la gran diferència entre les dues quantitats, s'ha optat per prendre com a referència dels ingressos necessaris la seva mitjana, és a dir, 17.313 €. Aquest seria el cost anual per llars d'un adult, convertible a unitats de consum en d'altres tipologies de llars mitjançant les escales d'equivalència esmentades al final de la introducció del Capítol 1. Com s'ha fet en anteriors capítols, si se centra l'anàlisi en les proporcions calculades per al segon quartil dels ingressos i amb la mitjana del primer quartil i la mediana dels preus dels aliments, s'obtenen uns valors de 4.562 € anuals en aliments i begudes i uns 4.560 € en despeses d'habitatge. Altres despeses destacables serien les de transport (1.890 €), comunicacions (710 €) i hoteleria i restauració (913 €), segons es mostra a la taula següent.

Taula 43.2: Despesa per grups segons el nivell de despesa de les unitat de consum que es troben en tercer decil o en el segon quartil i utilitzant els preus del aliments de la mediana (€)

Grups despesa	Percentatge despesa	Despesa (en €)
1. Aliments i begudes	26,3	4.562
2. Tabac i narcòtics	0,8	144
3. Vestit i calçat	4,8	837
3. Habitatge	26,3	4.560
5. Equipament de la llar	2,3	400
6. Salut	1,7	292
7. Ensenyament	1,7	298
8. Esbarjo i cultura	5,9	1.015
9. Transport	10,9	1.890
10. Comunicacions	4,1	710
11. Hoteleria i restauració	5,3	913
12. Béns i serveis diversos	9,8	1.694
Cost total	100,0	17.313

Annex 2: Despesa per grups segons el nivell de despesa de les unitats de consum

Taula B1: Despesa per grups segons el nivell de despesa de les unitats de consum, utilitzant els preus dels aliments mínims (€)

Grups despesa	Decil 3	Quartil 2
1. Aliments i begudes	2.442	2.442
2. Tabac i narcòtics	91	77
3. Vestit i calçat	329	448
3. Habitatge	2.879	2.441
5. Equipament de la llar	218	214
6. Salut	159	156
7. Ensenyament	67	159
8. Esbarjo i cultura	615	543
9. Transport	955	1.012
10. Comunicacions	506	380
11. Hoteleria i restauració	635	489
12. Béns i serveis diversos	1.007	907
Cost total	9.902	9.269

Taula B2: Despesa per grups segons el nivell de despesa de les unitats de consum, utilitzant els preus dels aliments del primer decil (€)

Grups despesa	Decil 3	Quartil 2
1. Aliments i begudes	3.057	3.057
2. Tabac i narcòtics	114	96
3. Vestit i calçat	412	561
3. Habitatge	3.604	3.056
5. Equipament de la llar	273	268
6. Salut	199	195
7. Ensenyament	83	200
8. Esbarjo i cultura	770	680
9. Transport	1.196	1.267
10. Comunicacions	633	476
11. Hoteleria i restauració	795	612
12. Béns i serveis diversos	1.260	1.135
Cost total	12.396	11.603

Taula B3: Despesa per grups segons el nivell de despesa de les unitats de consum, utilitzant els preus dels aliments del primer quartil (€)

Grups despesa	Decil 3	Quartil 2
1. Aliments i begudes	3.773	3.773
2. Tabac i narcòtics	140	119
3. Vestit i calçat	508	692
3. Habitatge	4.448	3.772
5. Equipament de la llar	337	331
6. Salut	246	241
7. Ensenyament	103	246
8. Esbarjo i cultura	951	839
9. Transport	1.476	1.564
10. Comunicacions	782	587
11. Hoteleria i restauració	981	755
12. Béns i serveis diversos	1.556	1.401
Cost total	15.300	14.321

Taula B4: Despesa per grups segons el nivell de despesa de les unitat de consum, utilitzant els preus dels aliments de la mediana (€)

Grups despesa	Decil 3	Quartil 2
1. Aliments i begudes	5.350	5.350
2. Tabac i narcòtics	199	168
3. Vestit i calçat	720	981
3. Habitatge	6.307	5.349
5. Equipament de la llar	478	469
6. Salut	348	342
7. Ensenyament	146	349
8. Esbarjo i cultura	1.348	1.190
9. Transport	2.093	2.217
10. Comunicacions	1.109	833
11. Hoteleria i restauració	1.391	1.071
12. Béns i serveis diversos	2.206	1.986
Cost total	21.694	20.306

Capítol 4: Anàlisi de l'habitatge al Principat d'Andorra i estimació de la renda vital disponible per persona

L'accés a l'habitatge i la renda vital disponible són elements fonamentals per entendre la qualitat de vida i les condicions socioeconòmiques d'una població. Aquest capítol té com a objectiu oferir una visió global sobre la situació de l'habitatge al Principat d'Andorra i estimar la renda vital disponible per persona, un indicador clau per avaluar el poder adquisitiu de la població i la seva capacitat per cobrir les necessitats bàsiques.

1. Anàlisi de l'habitatge

1.1. Sobrecàrrega dels costos de l'habitatge

L'indicador de sobrecàrrega dels costos de l'habitatge expressa el percentatge de persones que habiten en llars que tenen unes despeses relacionades amb la llar (despesa de lloguer, interessos hipotecaris, aigua, llum, comunitat, etc.) molt elevades en relació amb els ingressos que perceben.

Es considera que una llar està en sobrecàrrega de costos de l'habitatge quan presenta unes despeses relacionades amb la llar superiors al 40% dels ingressos, sense tenir en compte les prestacions socials percebudes relacionades amb l'habitatge.

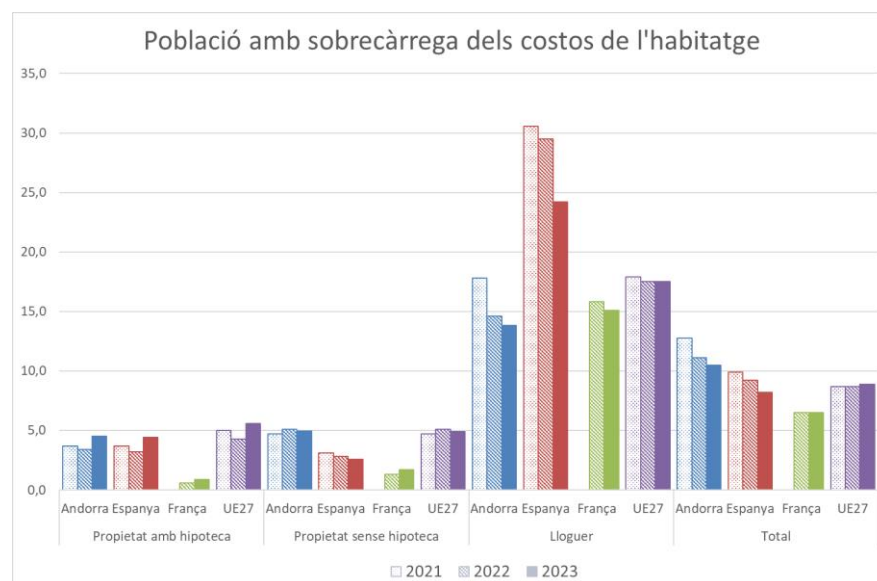
L'any 2023, a Andorra i als països veïns, el percentatge de població amb sobrecàrrega dels costos de l'habitatge va ser més elevat a Andorra amb un 10,5% mentre que a Espanya va ser del 8,2%, a França del 6,5% i a la Unió Europea del 8,9%, perquè a Andorra el percentatge d'habitatges de lloguer és molt important en comparació a la resta de països.

El percentatge de població andorrana amb sobrecàrrega de costos de l'habitatge de lloguer, del 13,8%, és inferior al de França (15,1%) i notablement inferior al d'Espanya (24,2%). També es troba per sota de la mitjana de la Unió Europea, que el 2023 va ser del 17,5%.

Taula 44: Sobrecàrrega dels costos de l'habitatge (%)

Sobrecàrrega dels costos de l'habitatge (en %)		2021	2022	2023
Andorra	Propietat amb hipoteca	3,7	3,4	4,5
	Propietat sense hipoteca	4,7	5,1	5,0
	Lloguer	17,8	14,6	13,8
	Total	12,8	11,1	10,5
Espanya	Propietat amb hipoteca	3,7	3,2	4,4
	Propietat sense hipoteca	3,1	2,8	2,6
	Lloguer	30,6	29,5	24,2
	Total	9,9	9,2	8,2
França	Propietat amb hipoteca		0,6	0,9
	Propietat sense hipoteca		1,3	1,7
	Lloguer		15,8	15,1
	Total		6,5	6,5
UE27	Propietat amb hipoteca	5,0	4,3	5,6
	Propietat sense hipoteca	4,7	5,1	4,9
	Lloguer	17,9	17,5	17,5
	Total	8,7	8,7	8,9

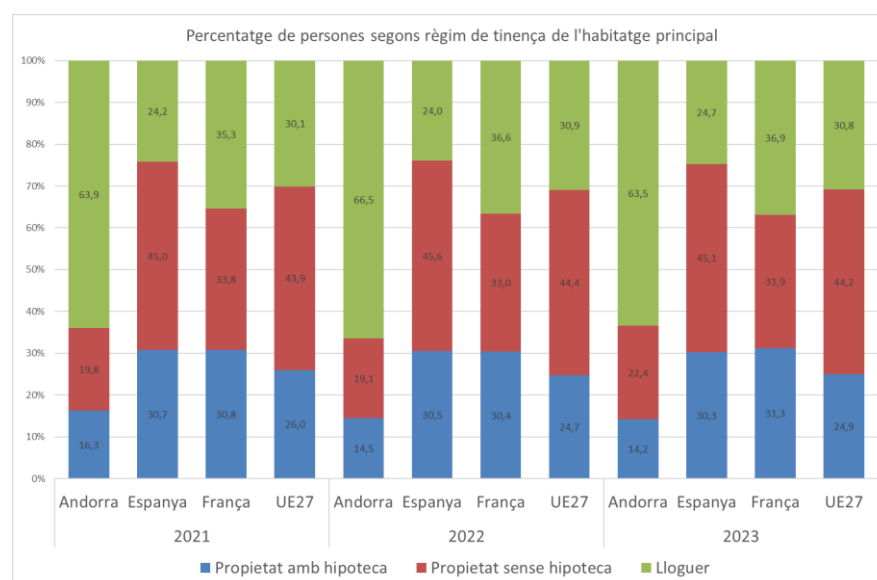
Gràfic 13: Sobrecàrrega dels costos de l'habitatge (%)



1.2. Percentatge de persones respecte al total de la població segons el règim de tinença de l'habitatge principal

Al Principat d'Andorra, el 63,5% de la població viu de lloguer. En canvi, a Espanya i a la Unió Europea, la majoria de les persones resideixen en habitatges de propietat sense hipoteca. Pel que fa a França, només una tercera part de la població viu de lloguer.

Gràfic 14: Percentatge de persones segons el règim de tinença de l'habitatge principal



1.3. Evolució del preu del m² de lloguer

Per calcular el preu per m² dels habitatges de lloguer s'han tingut en compte els imports pagats en concepte de lloguer, excloent les quantitats abonades per altres conceptes (com per exemple, aigua freda, aigua calenta, calefacció, garatge i traster), que sovint les cobren els llogaters en el mateix rebut.

A les Taules 45.1 i 45.2 es mostra l'evolució, la mitjana i la mediana del preu m² segons els anys de residència del llogater a l'habitatge, respectivament.

Taula 45.1: Evolució del preu per m², mitjana (€)

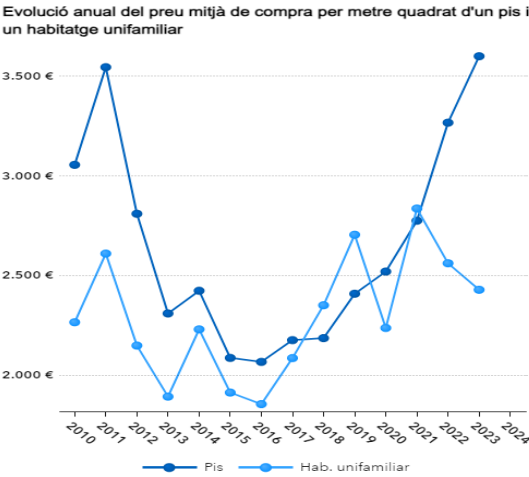
Temps d'ocupació de l'habitatge	Mitjana del preu mensual del m ²				
	2019	2020	2021	2022	2023
Menys d'1 any	8,4	9,9	8,5	8,2	11,7
1 any	8,0	8,5	9,0	9,9	10,9
De 2 anys a 4 anys	7,4	7,4	7,9	8,9	10,3
De 5 anys a 9 anys	6,5	6,6	6,9	7,4	7,9
De 10 anys a 19 anys	6,7	6,5	6,9	7,0	7,9
De 20 anys o més	5,4	5,3	6,0	6,2	6,7
Total	6,7	6,8	7,2	7,7	8,6

Taula 45.2: Evolució del preu per m², mediana (€)

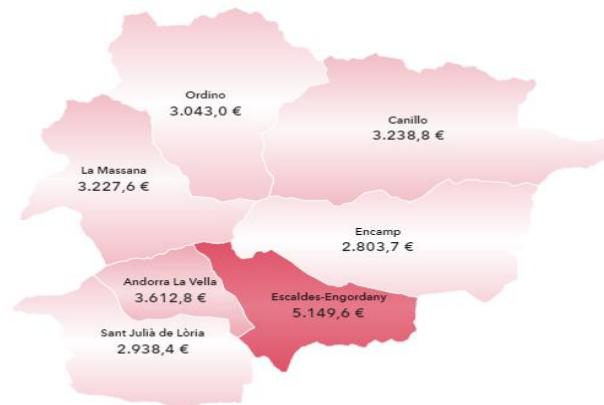
Temps d'ocupació de l'habitatge	Mediana del preu mensual del m ²				
	2019	2020	2021	2022	2023
Menys d'1 any	7,9	7,9	7,8	8,5	9,3
1 any	7,9	8,7	8,7	9,9	10,8
De 2 anys a 4 anys	7,0	7,1	7,7	8,3	9,9
De 5 anys a 9 anys	6,2	6,1	6,6	7,0	7,5
De 10 anys a 19 anys	6,3	6,3	6,7	6,9	7,6
De 20 anys o més	5,1	5,2	6,1	6,2	6,7
Total	6,5	6,5	7,1	7,4	8,1

1.4. Evolució del preu mitjà de compra

Gràfic 15: Evolució del preu mitjà de compra (€)



Gràfic 16: Preu mitjà de compra per m² d'un pis per parròquies (€)



2. Renda vital disponible

La renda vital disponible correspon a la suma dels ingressos equivalents menys la despesa mínima equivalent dels conceptes alimentació, vestit i calçat, lloguer de l'habitatge, i les despeses d'aigua, electricitat i calefacció de l'habitatge.

2.1. Renda vital disponible equivalent de les persones que viuen en llars de lloguer

Amb l'Enquesta de condicions de vida 2023, s'han estimat el llindar del primer quartil, la mediana i la mitjana dels ingressos disponibles equivalents, per cada tipus de llar tal i com es mostra a la Taula 46.

Taula 46: Ingressos anuals disponibles equivalents (€)

Tipus de llar	Ingressos anuals equivalents		
	Quartil 1	Mediana	Mitjana
Un adult	16.814	22.626	31.410
Un adult amb persones dependents	15.527	17.942	23.544
Dos o més adults amb persones dependents	19.257	24.519	29.380
Dos o més adults sense persones dependents	19.298	26.314	28.990
Total	18.673	24.318	29.132

El m² equivalents per a una persona, són els m² de l'habitatge on viu, dividit entre el nombre d'unitats de consum de l'habitatge. S'ha estimat la dimensió equivalent de l'habitatge (m²) de les persones que viuen de lloguer, segons es mostra a la Taula 47.

Taula 47: Metres quadrats equivalents

Tipus de llar	m² equivalents		
	Quartil 1	Mediana	Mitjana
Un adult	55	65	68
Un adult amb persones dependents	40	50	51
Dos o més adults amb persones dependents	38	44	46
Dos o més adults sense persones dependent	40	50	50
Total	39	48	51

Taula 48: Despesa mínima vital equivalent (€)

Tipus de despesa	Despesa mínima vital equivalent
Alimentació i begudes	4.562
Vestit i calçat	492
Lloguer de l'habitatge	3.791
Altres despeses de l'habitatge	697
Total	9.541

Suposant que la dimensió equivalent de l'habitatge és de 39 m² i el preu mensual mitjà per m² és de 8,1 €, resulta una despesa mínima de lloguer equivalent de 3.791 € l'any. I suposant que la despesa anual equivalent en alimentació i begudes és 4.562 € l'any (despesa en alimentació i begudes per persona i any calculada al Capítol 3) i que les despeses equivalents en vestit i calçat, i en aigua, electricitat i calefacció, és la mitjana de les despeses del tercer decil, la despesa mínima vital equivalent és 9.541 € l'any (Taula 48). A la Taula 49 es mostren els resultats de la renda vital disponible equivalent i a la Taula 50 es mostra la proporció que representa la despesa mínima vital equivalent respecte de l'ingrés equivalent, segons la tipologia de la llar.

Taula 49: Renda vital disponible equivalent (€)

Tipus de llar	Renda vital disponible equivalent		
	Quartil 1	Mediana	Mitjana
Un adult	7.273	13.085	21.869
Un adult amb persones dependents	5.986	8.401	14.003
Dos o més adults amb persones dependents	9.716	14.978	19.839
Dos o més adults sense persones dependents	9.757	16.773	19.449
Total	9.132	14.777	19.591

Taula 50: Proporció de la despesa respecte de l'ingrés (%)

Tipus de llar	Proporció de la despesa respecte de l'ingrés		
	Quartil 1	Mediana	Mitjana
Un adult	56,7	42,2	30,4
Un adult amb persones dependents	61,4	53,2	40,5
Dos o més adults amb persones dependents	49,5	38,9	32,5
Dos o més adults sense persones dependents	49,4	36,3	32,9
Total	51,1	39,2	32,8

2.2. Renda vital disponible equivalent de les persones que viuen en llars de propietat

Anàlogament a com s'ha fet a la secció anterior amb l'Enquesta de condicions de vida 2023, s'han estimat el llinard del primer quartil, la mediana i la mitjana dels ingressos per unitat de consum de les llars de propietat per a cada tipologia de llar (Taula 51), la despesa mínima vital disponible (Taula 52), la renda vital disponible (Taula 53) i, finalment, la proporció que representa la despesa mínima vital equivalent respecte de l'ingrés (Taula 54).

Suposant que la despesa anual equivalent en alimentació i begudes és 4.562 € l'any (despesa en alimentació i begudes per persona i any calculada al Capítol 3) i que les despeses equivalents en vestit i calçat, i en aigua, electricitat, calefacció, comunitàries i taxes relacionades amb l'habitatge, és la mitjana de les despeses del tercer decil, la despesa mínima vital equivalent és 6.836 € l'any.

Taula 51: Ingressos disponibles equivalents (€ l'any)

Tipus de llar	Ingressos anuals equivalents		
	Quartil 1	Mediana	Mitjana
Un adult	18.787	31.609	43.720
Un adult amb persones dependents	20.046	27.959	32.539
Dos o més adults amb persones dependents	22.945	31.369	58.277
Dos o més adults sense persones dependents	24.779	33.154	40.554
Total	22.945	32.043	48.366

Taula 52: Despesa mínima vital equivalent (€)

Tipus de despesa	Despesa mínima vital equivalent
Alimentació i begudes	4.562
Vestit i calçat	876
Altres despeses de l'habitatge	1.399
Total	6.836

Taula 53: Renda vital disponible equivalent (€)

Tipus de llar	Renda vital disponible equivalent		
	Quartil 1	Mediana	Mitjana
Un adult	11.951	24.773	36.884
Un adult amb persones dependents	13.210	21.123	25.703
Dos o més adults amb persones dependents	16.109	24.533	51.441
Dos o més adults sense persones dependents	17.943	26.318	33.718
Total	16.109	25.207	41.530

Taula 54: Proporció de la despesa respecte de l'ingrés (%)

Tipus de llar	Proporció de la despesa respecte de l'ingrés		
	Quartil 1	Mediana	Mitjana
Un adult	36,4	21,6	15,6
Un adult amb persones dependents	34,1	24,4	21,0
Dos o més adults amb persones dependents	29,8	21,8	11,7
Dos o més adults sense persones dependents	27,6	20,6	16,9
Total	29,8	21,3	14,1

Conclusions

Aquest estudi dona resposta a l'acord del Consell General del Principat d'Andorra, pres en la seva sessió de l'1 de febrer de 2024, relatiu a l'actualització de l'estudi del cost de la vida al Principat d'Andorra, elaborat l'any 2018, amb l'objectiu de determinar els ingressos "adequats" per a una llar d'un adult, a partir dels quals, amb l'ús de les escales d'equivalència de l'OCDE, es puguin calcular els ingressos "adequats" per a qualsevol tipus de llar, tenint en compte la seva composició. Per assolir aquest objectiu, i tenint en compte la riquesa de la informació disponible, s'han utilitzat diferents fonts d'informació que han fet possible adoptar aproximacions alternatives per al càlcul dels ingressos "adequats", seguint les pràctiques habituals en la literatura socioeconòmica, i que permeten alhora tenir una visió detallada de les condicions de vida i de l'estructura de la despesa de les llars del Principat d'Andorra, amb especial atenció a les despeses d'habitatge.

En primer lloc, fent ús de l'Enquesta de condicions de vida, a més d'una primera anàlisi de la desigualtat, s'aproximen els ingressos "adequats" a partir del llindar que defineix la taxa de risc de pobresa, al mateix temps que s'analitzen les privacions a què s'enfronten les llars tot comparant-les amb la informació dels perceptors de prestacions socials que facilita l'Enquesta de beneficiaris de prestacions socials (Capítol 1). En segon lloc, mitjançant les dades de l'Enquesta de pressupostos familiars (EPF), s'analitza la despesa de les llars per aproximar els ingressos adequats de les llars d'un adult a partir de les despeses necessàries per a un nivell de vida "digne", i alhora estimar elasticitats-renda dels béns-serveis que consumeixen les llars (Capítol 2). La tercera aproximació es materialitza mitjançant el càlcul del cost d'un cistell d'aliments proposat per l'Organització de les Nacions Unides per a l'Agricultura i l'Alimentació (FAO), a partir dels preus recollits per l'IPC i traslladant el valor obtingut a altres grups de béns mitjançant les proporcions de despesa obtingudes a través de l'EPF (Capítol 3). Finalment s'analitza la situació de l'habitatge al Principat d'Andorra i s'estima la renda vital disponible per persona, elements fonamentals per comprendre la qualitat de vida i les condicions socioeconòmiques de la població (Capítol 4).

En conclusió, les quatre aproximacions metodològiques adoptades en l'estudi sobre el cost real de la vida al Principat d'Andorra apunten, de manera consistent, a uns ingressos anuals adequats que se situen entre 16.000 € i 19.000 € per a una llar d'un adult, incloent-hi el cost del lloguer de l'habitatge.

A continuació, es detallen els principals resultats obtinguts per a cadascuna de les quatre aproximacions.

1. Aproximació als ingressos mitjançant l'Enquesta a beneficiaris de prestacions socials

La informació de l'Enquesta de condicions de vida (ECV), que segueix una metodologia harmonitzada en l'àmbit europeu, i la informació de l'Enquesta a beneficiaris de prestacions socials (EBPS) (centrada en els perceptors d'ajuts econòmics ocasionals) i de característiques similars a l'ECV, ambdues referides a l'any 2023, han permès poder fer una anàlisi descriptiva d'aspectes relatius a la desigualtat, a la pobresa i a les privacions materials. D'aquesta anàlisi inicial cal destacar els aspectes i resultats següents:⁹

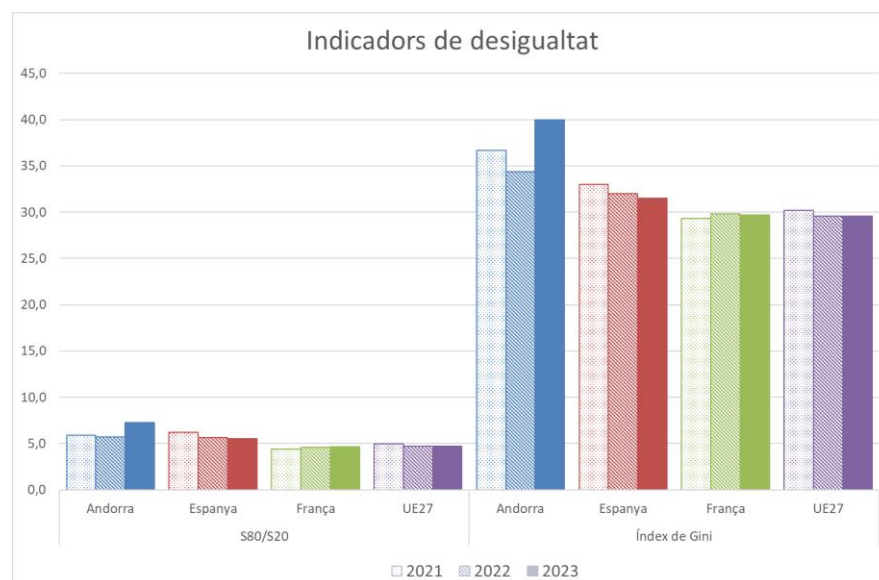
- **Els ingressos disponibles equivalents a Andorra són superiors als d'Espanya, França i la Unió Europea.** Per exemple, el llindar del primer quintil, que indica que el 20% de la població té uns ingressos

⁹ Cal destacar que les mesures de desigualtat i les relatives a la taxa de pobresa de l'estudi de 2018 van ser calculades amb les dades de l'EPF, atès que, en el moment d'elaborar l'estudi l'ECV s'estava començant a desenvolupar

equivalents inferiors a aquest valor, a Andorra és 18.442 €, mentre que a Espanya és 10.928 € (-40,7%), a França, 16.009 € (-13,2%) i a la Unió Europea, 13.282 € (-28,0%).

	Andorra		Espanya		França		UE27	
	Límit superior (€)	Ingressos totals (%)	Límit superior (€)	Ingressos totals (%)	Límit superior (€)	Ingressos totals (%)	Límit superior (€)	Ingressos totals (%)
Quintil 1	18.442	6,5	10.928	7,0	16.009	8,2	13.282	8,1
Quintil 2	23.734	11,6	15.901	13,1	21.557	13,7	18.025	13,6
Quintil 3	30.529	14,9	20.856	17,7	27.006	17,6	22.887	17,7
Quintil 4	41.894	19,5	28.345	23,4	35.361	22,3	30.045	22,7
Quintil 5		47,5		38,9		38,2		37,9

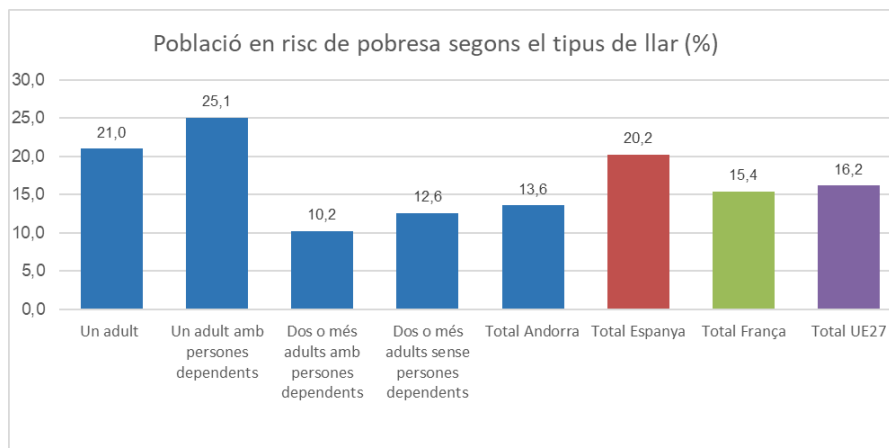
- Segons dos dels indicadors habituals de desigualtat (S80/S20 i Índex de Gini), **el nivell de desigualtat al Principat ha augmentat segons la informació de l'ECV de l'any 2023 en relació amb els dos anys anteriors.**¹⁰ Els dos indicadors tenen valors més alts l'any 2023. D'altra banda, el 20% de la població amb ingressos més baixos sumava un 6,5% dels ingressos totals l'any 2023, mentre que el 20% amb els ingressos més alts acaparava el 47,5% dels ingressos el mateix any. **La desigualtat al Principat d'Andorra l'any 2023 es manté al mateix nivell que el dels països veïns, si no es tenen en compte ni les prestacions socials ni les pensions.** En canvi, sembla ser més elevada que la dels països veïns, Espanya i França, i que la de la UE, si comparem els resultats d'aquesta anàlisi amb les xifres dels coeficients S80/S20 i de Gini publicades per Eurostat per a aquests països i per a la UE27. **La desigualtat augmenta si es tenen en compte les prestacions socials i les pensions en el cas dels ingressos.** Per exemple, l'índex de Gini passa de 40 sobre 100 si s'inclouen prestacions socials i pensions a 47 sobre 100 si s'exclouen.



- El càlcul dels llindars de pobresa com a percentatge de la mediana dels ingressos totals de les llars per unitat de consum (tenint en compte les escales d'equivalència de l'OCDE aplicables a cada membre de la llar) és una forma alternativa d'aproximar els ingressos "adequats". Cal tenir en compte que, per calcular

¹⁰ Les dades d'ingressos de l'ECV estan referides a l'any anterior al de l'enquesta. Els ingressos de l'ECV de 2023 corresponen a 2022.

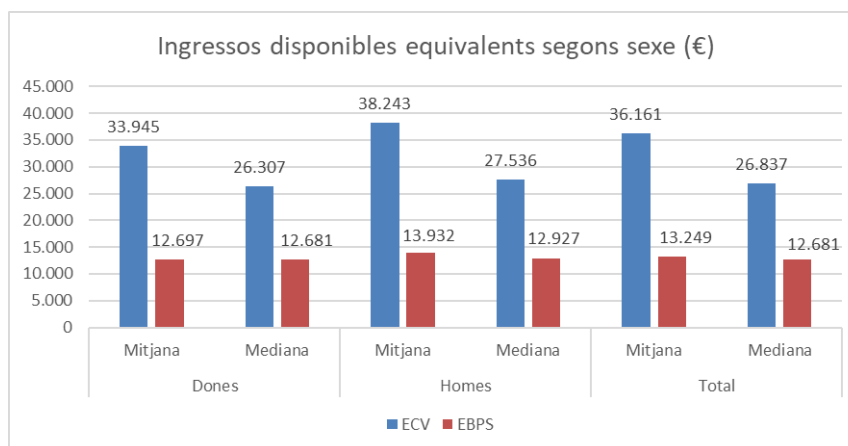
el percentatge de població en risc de pobresa, s'utilitza el 60% de la mediana dels ingressos per unitat de consum, que podria ser utilitzat com a mesura d'aquest nivell d'ingressos adequats. En el cas de llars d'un adult, aquest llindar se situa just per sobre dels 16.100 €, fet que comporta una taxa de risc de pobresa del 13,6%, inferior a les dels països veïns —Espanya i França— i també inferior a la de la UE. La taxa de risc de pobresa és més elevada a les llars d'un adult amb persones dependents i a les llars d'un adult que no pas als altres tipus de llar.



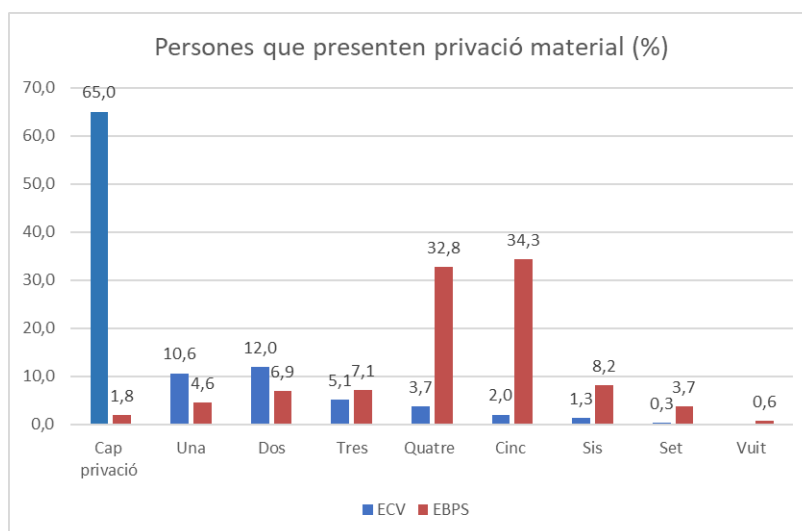
L'any 2023, el total de persones en risc de pobresa ascendeix a 11.575

Tipus de llar	Nombre de persones
Un adult	2.502
Un adult amb persones dependents	1.336
Dos o més adults amb persones dependents	3.427
Dos o més adults sense persones dependents	4.310
Total Andorra	11.575

- Segons l'ECV, amb dades d'ingressos de l'any 2022, la mitjana i la mediana dels ingressos disponibles equivalents de la població van ser superiors a les del col·lectiu de beneficiaris de prestacions socials estimades amb l'EBPS. En concret, la mitjana va ser 2,7 vegades la mitjana dels ingressos dels beneficiaris d'ajuts i la mediana, 2,1 vegades la mediana dels beneficiaris. Tanmateix, hi ha diferències significatives entre homes i dones en particular per a les mitjanes, i més acusades en el cas de l'ECV.



- D'acord amb els resultats de l'ECV, el **7,3% de la població andorrana es troba en situació de privació material severa**. Aquest és un indicador proposat per Eurostat en vistes de l'Estratègia Europa 2020 i consisteix en el percentatge de població que presenta privacions en almenys 4 dels 8 conceptes d'aquests tipus analitzats per l'ECV. Percentatge similar al de França i per sota dels corresponents a Espanya i a la UE. **Quan es consideren les dades dels beneficiaris de prestacions socials, aquest percentatge suposa el 79,6%**. Segons l'ECV, el 65% de la població no reporta cap privació, mentre que entre els perceptors de prestacions socials aquest percentatge baixa fins a l'1,8%.



Pel que fa a les privacions materials, 55.344 persones de la població andorrana no presenten cap tipus de privació i solament 24 persones del col·lectiu de beneficiaris de prestacions socials en presenten.

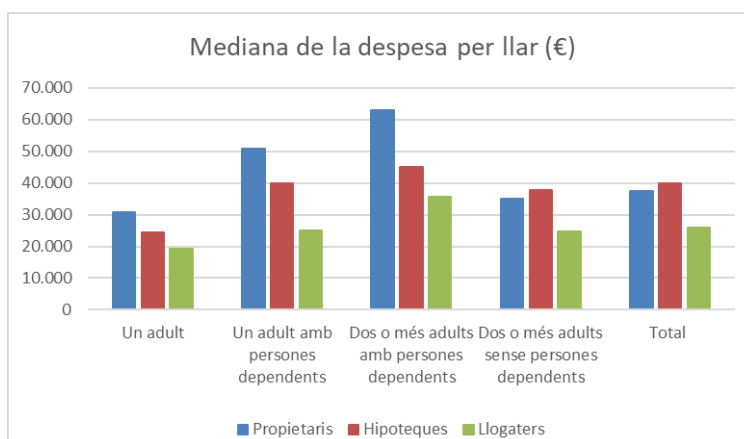
Nombre de privacions	Nombre de persones (ECV)	Nombre de persones (EBPS)
Cap privació	55.344	24
Una	9.038	59
Dos	10.196	88
Tres	4.337	92
Quatre	3.173	422
Cinc	1.727	442
Sis	1.072	105
Set	213	47
Vuit	-	8

- **Segons l'ECV, un 31,7% de la població manifesta tenir algunes o moltes dificultats per arribar a final de mes**. Les llars d'un adult i les llars d'un adult amb persones dependents són les que presenten percentatges més elevats. Per altra banda, la privació més freqüent entre les llars que només tenen una privació és la de la capacitat per afrontar despeses imprevistes (més del 42% de les llars), mentre que la privació associada a poder accedir a determinats tipus d'alimentació és la privació que menys propensió hi ha a assumir en ser considerada per les llars.

2. Aproximació i anàlisi de la despesa a partir de l'Enquesta de pressupostos familiars

L'Enquesta de pressupostos familiars (EPF), a càrrec del Departament d'Estadística del Govern d'Andorra, permet analitzar amb un detall exhaustiu les despeses de les llars del Principat i posar-les en relació amb la seva composició i els seus ingressos, aproximats per la despesa total. D'aquesta primera anàlisi de les dades de l'EPF, corresponents a l'any 2023, se'n deriven les consideracions següents:

- La despesa total efectiva (un cop descomptats els lloguers imputats), sense el lloguer del primer habitatge en el cas dels llogaters, és molt més elevada a les llars amb règim de propietat de l'habitatge que a les llars amb règim de lloguer. És un aspecte rellevant si tenim en compte que, tant l'ECV com l'EPF estimen que dos terços de les llars del Principat tenen l'habitatge en règim de lloguer, un percentatge que és pràcticament del 100% en el cas de les llars que reben prestacions socials segons l'EBPS. En concret, **per a les llars d'un adult amb l'habitatge en propietat sense hipoteca, la despesa mediana és un 60% més elevada que la de les llars d'un adult amb habitatge de lloguer (en la despesa no es tenen en compte les despeses de lloguer), per a les quals aquesta despesa és d'uns 19.299 € anuals.** En el cas de les llars d'un adult que tenen l'habitatge en propietat amb hipoteca, aquest percentatge és del 27%, el qual s'explica en part pel fet que els pagaments d'hipoteca s'entenen com a inversió i no com a consum.



- Si s'adopta el primer quartil de la despesa dels llogaters com a referent per aproximar els ingressos "adequats", aquests se situarien, en el cas d'una llar d'un adult, al voltant dels 18.056 € anuals, i el lloguer representaria gairebé un 31% d'aquesta despesa. Alternativament, si prenem com a referent per fixar els ingressos "adequats" la despesa mitjana dels llogaters entre aquells que tenen uns ingressos entre el primer i el segon quartil, la despesa exceptuant el lloguer és d'uns 15.505 €, per a una despesa total incloent el lloguer de gairebé 22.289 € anuals, per a una llar d'un adult.**

La informació de l'EPF ha permès també realitzar diferents anàlisis econòmiques per caracteritzar els diferents tipus de despesa (grups de béns) segons la seva elasticitat-renda. De les anàlisis econòmiques efectuades basant-se en l'EPF es deriven els resultats següents:

- Entre els **grups de béns que es poden catalogar de primera necessitat**, destaquen **“Aliments i begudes no alcohòliques”** i **“Habitatge, aigua, gas, electricitat i altres combustibles”**, que representen una part important de la despesa total. “Salut” i “Comunicacions” també formen part d’aquest grup. Entre els **béns que es poden considerar de luxe per tenir una elasticitat-renda superior a la unitat destaquen “Transport” i “Ensenyament”**, amb elasticitats per sobre d’1,5; aquestes elasticitats són més elevades a la part alta de la distribució dels ingressos (aproximats per la despesa total).
- Respecte de les escales d’equivalència —que mesuren la relació entre les despeses de dues llars amb composició diferent per assolir el mateix nivell d’utilitat—, es recomana utilitzar les mateixes que es van obtenir en l’estudi del 2018. És a dir, **un increment en la despesa d’entre un 30% a un 50% respecte a la despesa d’una llar d’un adult per a cada persona addicional, independentment de l’edat**, en línia amb el que serien les escales d’equivalència de l’OCDE, que s’utilitzen quan s’expressa la despesa per unitats de consum.

3. Aproximació pel cost de la cistella d’aliments (FAO)

Una altra aproximació al càlcul dels ingressos adequats basa en el cost d’un cistell de la compra que prevegi les despeses bàsiques en tots els diferents tipus de béns. El mètode utilitzat parteix de l’estimació del cost d’un cistell d’aliments a partir dels anomenats “fulls de balanç alimentari” (*food balance sheets*) que publica la FAO (l’Organització de les Nacions Unides per a l’Agricultura i l’Alimentació). Aquests fulls indiquen, per a una llista de països, el consum anual per persona en quilograms de cada tipus d’aliment i la seva aportació calòrica. Per al càlcul d’aquest cost s’han utilitzat les mitjanes d’aquestes dues magnituds per a Espanya i França com a valors adients per al Principat d’Andorra, i s’ha fet ús de la informació dels preus per a l’elaboració de l’Índex de Preus de Consum que recull el Departament d’Estadística. Per a la resta de grups de béns s’han respectat les proporcions que aquests béns tenen en la despesa total, per a les llars que tenen els ingressos entre determinats quantils per sota de la mediana. La principal consideració d’aquesta anàlisi és la següent:

- **Per a una llar d’un adult, els ingressos “adequats” se situarien 17.313 € anuals si es considera que els preus per valorar el cistell d’aliments corresponen a la mitjana del primer quantil i la mediana dels preus dels aliments.**

4. Anàlisi de l’habitatge i càlcul de la renda vital disponible

Amb la finalitat de comprendre la qualitat de vida i les condicions socioeconòmiques de la població s’analitza la situació de l’habitatge i s’estima la renda vital disponible per persona al Principat d’Andorra.

- Al Principat d’Andorra, **el 63,5% de la població viu de lloguer**. En canvi, a **Espanya i a la Unió Europea**, la majoria de les persones resideixen en habitatges de **propietat sense hipoteca**. Pel que fa a França, només una tercera part de la població viu de lloguer.
- L’indicador de **sobrecàrrega dels costos de l’habitatge** reflecteix el percentatge de persones que dediquen més del **40% dels seus ingressos** a despeses relacionades amb la llar **sense tenir en compte** les prestacions socials percebudes relacionades amb l’habitatge. L’any 2023, el percentatge de **població andorrana** amb sobrecàrrega de costos de l’habitatge de lloguer era del 13,8%, **inferior** al de França (15,1%) i **notablement inferior** al d’Espanya (24,2%). També es trobava **per sota de la mitjana** de la Unió Europea, que el 2023 va ser del 17,5%.

- La **despesa mínima vital equivalent** era de **10.330 € a l'any per a llars de lloguer**. De manera similar, es van estimar les dades per a **llars de propietat**, amb una despesa mínima vital equivalent de **7.624 € a l'any**.
- La **renda vital disponible equivalent** correspon a la suma dels ingressos equivalents menys la despesa mínima vital equivalent dels conceptes alimentació, vestit i calçat, lloguer de l'habitatge, i les despeses d'aigua, electricitat i calefacció de l'habitatge. Al Principat d'Andorra, per a una llar d'un adult en règim de **propietat** se situava en una mediana de **23.985 €**, mentre que per a les llars d'un adult de **lloguer** la mediana era de **12.296 €**.

En conclusió, les diferents aproximacions realitzades en l'estudi sobre el cost real de la vida al Principat d'Andorra apunten, de manera consistent, **uns ingressos “adequats” que podrien estar entre 16.100 € i 18.700 € anuals per a una llar d'un adult, incloent el cost del lloguer de l'habitatge**.

Aproximació metodològica	Font de dades	Ingressos necessaris per a una llar d'un adult l'any 2023
Anàlisi de la pobresa fixant una línia de pobresa equivalent al llindar de risc de pobresa, que és del 60%	Enquesta de condicions de vida 2023	16.102 € anuals (1.342 € mensuals)
Anàlisi de la despesa de l'EPF 2023 de les llars que estan en règim de lloguer	Enquesta de pressupostos familiars 2023	18.056 € anuals (1.505 € mensuals) si s'opta pel primer quartil de les persones que viuen en règim de lloguer
Càlcul del cost d'un cistell de consum proposat per la FAO i traslladant aquest cost a la resta de despeses mitjançant les proporcions de despesa total que realitzen	FAO 2021, IPC i Enquesta de pressupostos familiars 2023	17.313 € anuals (1.443 € mensuals) si s'opta per valorar el cistell amb la mitjana dels preus, de la mediana i del primer quartil obtinguts de l'IPC i una proporció de despeses segons la mitjana de les persones que es troben entre el primer quartil i la mediana de despesa
Estimació de la renda vital disponible	Enquesta de condicions de vida i Enquesta de pressupostos familiars 2023	18.673 € anuals (1.556,1 € mensuals) si s'opta pels ingressos per unitat de consum del primer quartil

Referències bibliogràfiques

- AMEMIYA, T. *Tobit models: A survey*, *Journal of Econometrics*, 24, 3-61, 1984.
- CAMERON, A. C.; TRIVEDI, P. K. *Microeconometrics: Methods and Applications*. Nova York, Cambridge University Press, 2005.
- GARCÍA, J. 'La relación entre el gasto, los ingresos y la composición de los hogares: Elasticidades renta y escalas de equivalencia. Evidencia para España', en J. García, J.M. González-Páramo y A. Matas (dirs.), *Análisis empíricos sobre la economía española. Ensayos en homenaje a Josep Lluís Raymond Bara*. Thomson Reuters Aranzadi, Funcas, 389-419, 2017
- GARCÍA, J.; CERVINI, M.; VALL, J. *Estudi sobre els llindars econòmics que generen privacions materials a la ciutat de Barcelona i la seva relació amb una mesura de la renda municipal d'emergència*. Àrea de Drets Socials, Ajuntament de Barcelona, 2016.
- GARCÍA, J.; LABEAGA, J. M. *Alternative approaches to modelling zero expenditure: An application to Spanish demand for tobacco*. *Oxford Bulletin of Economics and Statistics*, 58, 489-506, 1996.
- HAGENAARS, A.; DE VOS, K.; ZAIDI, M. A. *Poverty Statistics in the Late 1980s: Research Based on Micro-data*. Office for Official Publications of the European Communities, Luxemburg, 1994.
- HECKMAN, J. J. *Sample selection bias as a specification error*. *Econometrica*, 47, 153-161, 1979.
- *Implantació d'un sistema de garantia de rendes a Barcelona*. Àrea de Drets Socials, Ajuntament de Barcelona (2016).
- "Llei 14/2017, del 20 de juliol, de la renda garantida de ciutadania". *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, núm. 7418 (24 de juliol de 2017).
- MADDEN, D. *Sample selection versus two-part models revisited: The case of female smoking and drinking*. *Journal of Health Economics*, 27, 300-307, 2008.
- OCDE. *Growing Unequal? Income Distribution and Poverty in OECD Countries*. París, 2008.
- OCDE. *The OECD List of Social Indicators*, París, 1982.
- PUIG, J.; XIFRÉ, R. *Umbrals de pobresa e ingresos salariales en Filipinas, México y Polonia. Una comparativa con España*. *Estudios Económicos de Desarrollo Internacional*, vol. 9-2, 2008.
- SEGAL, H. D. *Finding a Better Way: a Basic Income Pilot for Ontario*. Discussion Paper, 2016.
- SOLÉ, M. *Estudi sobre la pobresa a Andorra i determinació dels llindars per accedir als ajuts socials*. Govern d'Andorra. Departament d'Estadística, Ministeri de Finances, 2011.
- SOLER, J. *Informe sobre l'estat de la pobresa i la desigualtat al Principat d'Andorra*. Govern d'Andorra. Servei d'Estudis, Ministeri de Finances, 2003.
- TOBIN, J. *Estimation of relationships for limited dependent variables*. *Econometrica*, 26, 24-36, 1958.

Referències

Estudi	Localitat	Data	Explicació
<i>Basic Income Experiments</i>	Estats Units	Dècada dels 60	Primers experiments per implantar la renda bàsica a la població.
Mincome	Canadà	1974-1979	Estudi sobre els efectes que té implementar la renda mínima. Es van extreure conclusions com ara que disposar d'una renda bàsica comporta millores en la salut física i mental de les persones, a més d'allargar els anys d'escolarització.
Informe sobre l'estat de la pobresa i la desigualtat al Principat d'Andorra	Andorra	2003	Un primer informe sobre l'estat de la pobresa i la desigualtat al Principat d'Andorra. L'objectiu d'aquest informe era descriure la realitat del país en els àmbits de la desigualtat econòmica i la pobresa.
Llindars de pobresa i ingressos salarials	Filipines, Mèxic, Polònia i Espanya	2008	Estudi sobre els llindars de pobresa i els ingressos salarials utilitzant el cost d'un cistell de consum proposat per la FAO i traslladant la despesa a altres grups de béns mitjançant les proporcions de despesa. L'objectiu era definir polítiques salarials per a empreses que incorporin pràctiques de responsabilitat social corporativa.
Estudi sobre la pobresa a Andorra i determinació dels llindars per accedir als ajuts socials	Andorra	2011	Es fa una aproximació del cost de la vida mitjançant el cistell de consum de la FAO i traslladant la despesa a altres tipologies de béns mitjançant les proporcions de despesa.
Renda garantida de ciutadania	Catalunya	2017	S'aprova la renda garantida de ciutadania (RGC) amb la finalitat d'assegurar uns ingressos mínims a les famílies en situació de pobresa. Els ingressos de les llars que rebin la prestació han de ser inferiors a l'RGC (llindar).
B-Mincome	Barcelona (Espanya), Utrecht (Països Baixos) i Hèlsinki (Finlàndia)	2017	Prova finançada per la Unió Europea per implantar la renda bàsica. En aquestes tres ciutats es proporcionava a llars i persones diferents tipus de rendes bàsiques per estudiar els efectes i les diferents maneres d'implementar-les.
<i>Estudi sobre el cost de la vida al Principat d'Andorra</i>	Andorra	2018	Es van utilitzar diferents fonts d'informació amb aproximacions alternatives per al càlcul dels ingressos "adequats", seguint les pràctiques habituals en la literatura socioeconòmica, les quals permetien al mateix temps tenir una visió detallada de les condicions de vida i de l'estructura de la despesa de les llars del Principat d'Andorra.
B-Mincome de Barcelona	Barcelona	2017	En el cas de Barcelona, el B-Mincome l'ha implementat l'Ajuntament a una de les àrees més afectades per la pobresa, l'Eix Besòs. La renda garantida s'anomena "suport municipal d'inclusió" (SMI) i havia de cobrir la diferència entre la renda mínima garantida i les rendes de l'individu. Els ingressos mínims es calculaven per les tipologies de llar, aplicant escales d'equivalència per passar d'un tipus de llar a un altre.
<i>Finding a Better Way: A Basic Income Pilot Project for Ontario</i>	Ontario	2017 Cancel·lat el 2018	Estudi per a la implantació d'una renda bàsica. L'objectiu era estudiar els efectes de proporcionar a les famílies un ingrés calculat mitjançant el <i>Low Income Measure</i> (LIM), que equival a la meitat dels ingressos de la llar mediana ajustada pel nombre de persones de la llar.
Estudi de l'empresa Y Combinator	Oakland	2019	Projecte pilot de l'empresa Y Combinator per quantificar els efectes de proporcionar una renda bàsica, amb l'objectiu d'examinar com es gestionaven aquests ingressos sense les condicions o restriccions habituals dels programes de benestar social.

RESUM EXECUTIU DE L'ESTUDI “EL COST DE LA VIDA AL PRINCIPAT D'ANDORRA L'ANY 2024”

El Consell General del Principat d'Andorra en la seva sessió de l'1 de febrer de 2024 i en el marc de la Llei de mesures urgents per a la millora del poder adquisitiu de la ciutadania, va acordar actualitzar l'estudi del cost de la vida al Principat d'Andorra, elaborat l'any 2018, atès l'interès en garantir el poder adquisitiu de la ciutadania per tal d'assegurar un nivell de vida digne per a la població.

Aquesta necessitat de poder garantir als membres d'una comunitat uns ingressos “adequats” (“dignes”) per poder gaudir d'uns estàndards raonables de confort, d'una alimentació saludable i suficient, i d'un nivell d'integració social adient, és una qüestió rellevant i indiscutible. Ara bé, no és tan evident i immediata la manera de determinar aquest nivell d'ingressos, i molt menys a través de quins mecanismes s'han d'implementar les mesures necessàries al respecte.

Aquest estudi dona resposta a l'acord del Consell General del Principat d'Andorra en la seva sessió de l'1 de febrer de 2024, relatiu a l'actualització de l'estudi del cost de la vida al Principat d'Andorra, elaborat l'any 2018, amb l'objectiu de determinar els ingressos “adequats” per a una llar d'un adult, a partir dels quals, amb l'ús de les escales d'equivalència de l'OCDE, es puguin calcular els ingressos “adequats” per a qualsevol tipus de llar, tenint en compte la seva composició. Per assolir aquest objectiu, i atesa la riquesa de la informació disponible, s'han utilitzat diferents fonts d'informació que han fet possible adoptar aproximacions alternatives per al càlcul dels ingressos “adequats”, seguint les pràctiques habituals en la literatura socioeconòmica, i que permeten alhora tenir una visió detallada de les condicions de vida i de l'estructura de la despesa de les llars del Principat d'Andorra, amb especial atenció a les despeses d'habitatge.

En primer lloc, fent ús de l'Enquesta de condicions de vida, a més d'una primera anàlisi de la desigualtat, s'aproximen els ingressos “adequats” a partir del llindar que defineix la taxa de risc de pobresa, i alhora s'analitzen les privacions a què s'enfronten les llars comparant-les amb la informació dels perceptors de prestacions socials que facilita l'Enquesta de beneficiaris de prestacions socials (Capítol 1). En segon lloc, mitjançant les dades de l'Enquesta de pressupostos familiars (EPF), s'analitza la despesa de les llars per aproximar els ingressos adequats de les llars d'un adult a partir de les despeses necessàries per a un nivell de vida “digne”, i alhora estimar elasticitats-renda dels béns-serveis que consumeixen les llars (Capítol 2). La tercera aproximació es materialitza mitjançant el càlcul del cost d'un cistell d'aliments proposat per l'Organització de les Nacions Unides per a l'Agricultura i l'Alimentació (FAO), a partir dels preus recollits per l'IPC i traslladant el valor obtingut a altres grups de béns mitjançant les proporcions de despesa obtingudes a través de l'EPF (Capítol 3). Finalment s'analitza la situació de l'habitatge al Principat d'Andorra i s'estima la renda vital disponible per persona, elements fonamentals per comprendre la qualitat de vida i les condicions socioeconòmiques de la població (Capítol 4).

En conclusió, les quatre aproximacions metodològiques adoptades en l'estudi sobre el cost real de la vida al Principat d'Andorra apunten, de manera consistent, a uns ingressos anuals adequats que se situen entre 16.100 € i 18.700 € per a una llar d'un adult, incloent-hi el cost del lloguer de l'habitatge.

A continuació, es detallen els principals resultats obtinguts per a cadascuna de les quatre aproximacions.

1. Aproximació als ingressos mitjançant l'Enquesta a beneficiaris de prestacions socials

La informació de l'Enquesta de condicions de vida (ECV), que segueix una metodologia harmonitzada en l'àmbit europeu, i la informació de l'Enquesta a beneficiaris de prestacions socials (EBPS) (centrada en els perceptors d'ajuts econòmics ocasionals) i de característiques similars a l'ECV, ambdues referides a l'any 2023, han permès poder fer una anàlisi descriptiva d'aspectes relatius a la desigualtat, a la pobresa i a les privacions materials. D'aquesta anàlisi inicial cal destacar els aspectes i resultats següents:¹¹

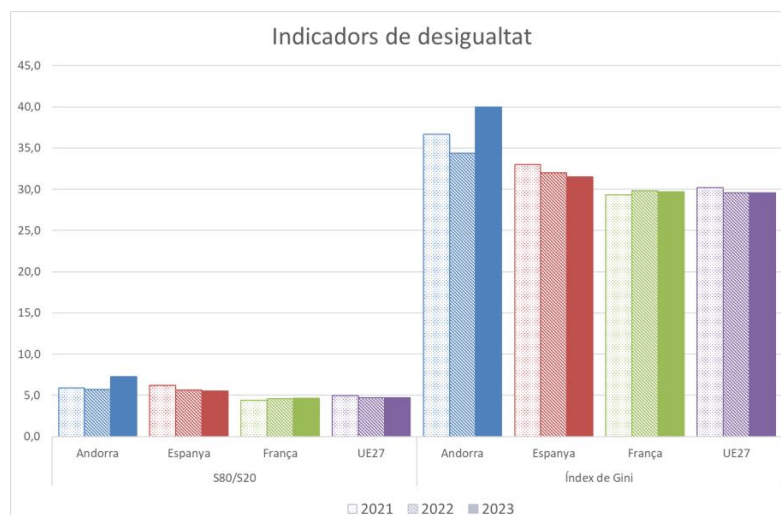
- **Els ingressos disponibles equivalents a Andorra són superiors als d'Espanya, França i la Unió Europea.** Per exemple, el límit del primer quintil, que indica que el 20% de la població té uns ingressos equivalents inferiors a aquest valor, a Andorra és de 18.442 €, mentre que a Espanya és de 10.928 € (-40,7%), a França, de 16.009 € (-13,2%) i a la Unió Europea, de 13.282 € (-28,0%).

	Andorra		Espanya		França		UE27	
	Límit superior (€)	Ingressos totals (%)	Límit superior (€)	Ingressos totals (%)	Límit superior (€)	Ingressos totals (%)	Límit superior (€)	Ingressos totals (%)
Quintil 1	18.442	6,5	10.928	7,0	16.009	8,2	13.282	8,1
Quintil 2	23.734	11,6	15.901	13,1	21.557	13,7	18.025	13,6
Quintil 3	30.529	14,9	20.856	17,7	27.006	17,6	22.887	17,7
Quintil 4	41.894	19,5	28.345	23,4	35.361	22,3	30.045	22,7
Quintil 5		47,5		38,9		38,2		37,9

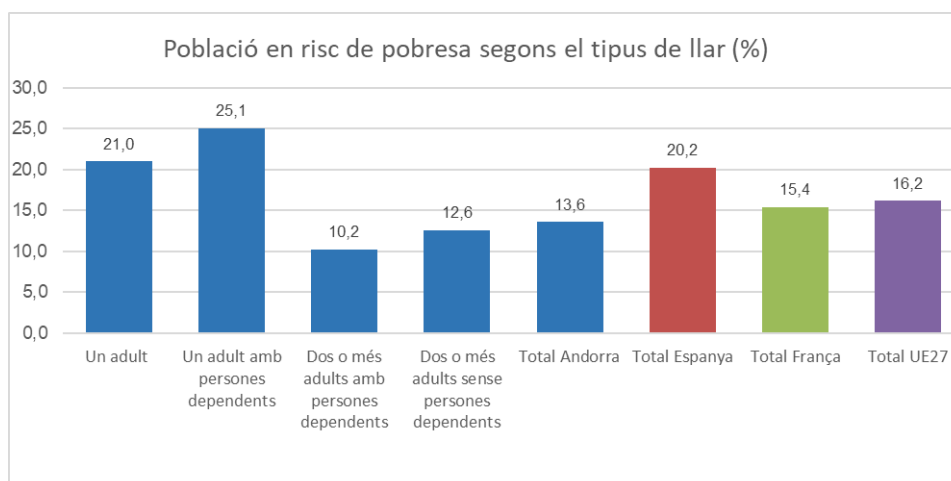
- Segons dos dels indicadors habituals de desigualtat (S80/S20 i Índex de Gini), **el nivell de desigualtat al Principat ha augmentat segons la informació de l'ECV de l'any 2023 en relació amb els dos anys anteriors.**¹² Els dos indicadors tenen valors més alts l'any 2023. D'altra banda, el 20% de la població amb ingressos més baixos sumava un 6,5% dels ingressos totals l'any 2023, mentre que el 20% amb els ingressos més alts acaparava el 47,5% dels ingressos el mateix any. **La desigualtat al Principat d'Andorra l'any 2023 es manté al mateix nivell que el dels països veïns, si no es tenen en compte ni les prestacions socials ni les pensions.** En canvi, sembla ser més elevada que la dels països veïns, Espanya i França, i que la de la UE, si comparem els resultats d'aquesta anàlisi amb les xifres dels coeficients S80/S20 i de Gini publicades per Eurostat per a aquests països i per a la UE27. **La desigualtat augmenta si es tenen en compte les prestacions socials i les pensions en el cas dels ingressos.** Per exemple, l'índex de Gini passa de 40 sobre 100 si s'inclouen prestacions socials i pensions a 47 sobre 100 si s'exclouen.

¹¹ Cal destacar que les mesures de desigualtat i les relatives a la taxa de pobresa de l'estudi de 2018 van ser calculades amb les dades de l'EPF, atès que, en el moment d'elaborar l'estudi, l'ECV s'estava començant a desenvolupar.

¹² Les dades d'ingressos de l'ECV estan referides a l'any anterior al de l'enquesta, és a dir, els ingressos de l'ECV de 2023 corresponen a l'any 2022.



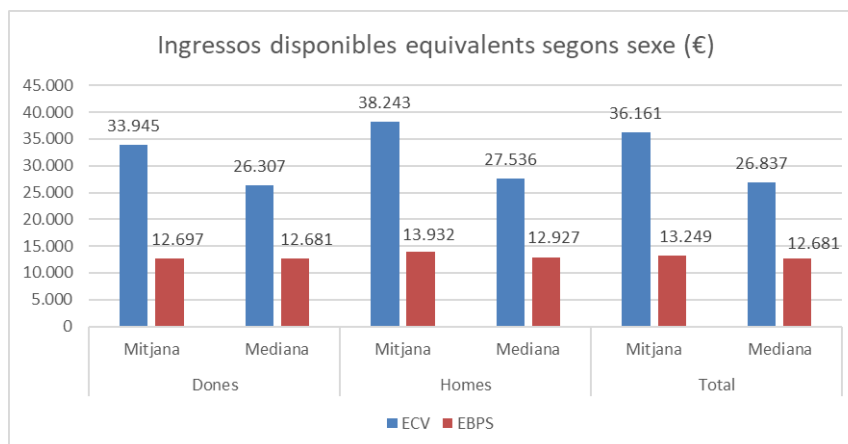
- El càlcul dels llindars de pobresa com a percentatge de la mediana dels ingressos totals de les llars per unitat de consum (tenint en compte les escales d'equivalència de l'OCDE aplicables a cada membre de la llar) és una forma alternativa d'aproximar els ingressos "adequats". Cal tenir en compte que, per calcular el percentatge de població en risc de pobresa, s'utilitza el 60% de la mediana dels ingressos per unitat de consum, que podria ser utilitzat com a mesura d'aquest nivell d'ingressos adequats. En el cas de llars d'un adult, aquest llindar se situa just per sobre dels 16.100 €, fet que comporta una taxa de risc de pobresa del 13,6%, inferior a les dels països veïns Espanya i França, i també inferior a la de la UE. La taxa de risc de pobresa és més elevada a les llars d'un adult amb persones dependents i a les llars d'un adult, que no pas als altres tipus de llar.



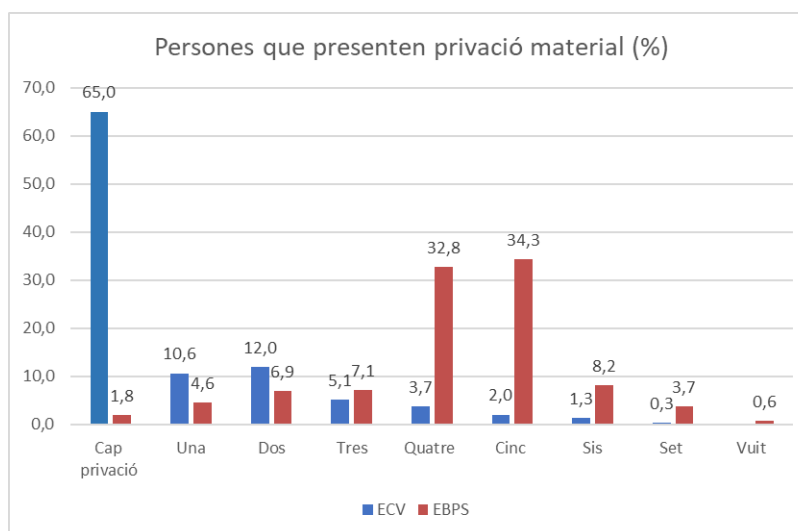
L'any 2023, el total de persones en risc de pobresa ascendeix a 11.575.

Tipus de llar	Nombre de persones
Un adult	2.502
Un adult amb persones dependents	1.336
Dos o més adults amb persones dependents	3.427
Dos o més adults sense persones dependents	4.310
Total Andorra	11.575

- Segons l'ECV, amb dades d'ingressos de l'any 2022, la mitjana i la mediana dels ingressos disponibles equivalents de la població van ser superiors als del col·lectiu de beneficiaris de prestacions socials estimats amb l'EBPS. En concret, la mitjana va ser 2,7 vegades la mitjana dels ingressos dels beneficiaris d'ajuts i la mediana, 2,1 vegades la mediana dels beneficiaris. Tanmateix, hi ha diferències significatives entre homes i dones en particular per a les mitjanes, i més acusades en el cas de l'ECV.



- D'acord amb els resultats de l'ECV, el **7,3% de la població andorrana es troba en situació de privació material severa**. Aquest és un indicador proposat per Eurostat en vistes de l'Estratègia Europa 2020, i consisteix en el percentatge de població que presenta privacions en almenys 4 dels 8 conceptes d'aquests tipus analitzats per l'ECV. Percentatge similar al de França i per sota dels corresponents a Espanya i a la UE. **Quan es consideren les dades dels beneficiaris de prestacions socials, aquest percentatge suposa el 79,6%**. Segons l'ECV, el 65% de la població no reporta cap privació, mentre que entre els perceptors de prestacions socials aquest percentatge baixa fins a l'1,8%.



Pel que fa a les privacions materials, 55.344 persones de la població andorrana no presenten cap tipus de privació i solament 24 persones del col·lectiu de beneficiaris de prestacions socials en presenten.

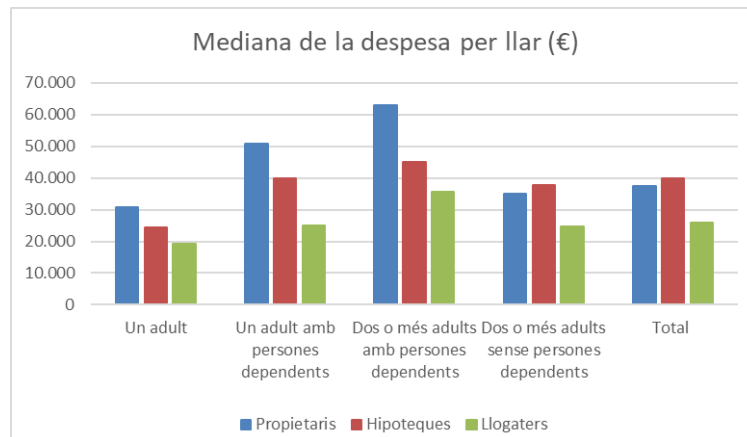
Nombre de privacions	Nombre de persones (ECV)	Nombre de persones (EBPS)
Cap privació	55.344	24
Una	9.038	59
Dos	10.196	88
Tres	4.337	92
Quatre	3.173	422
Cinc	1.727	442
Sis	1.072	105
Set	213	47
Vuit	-	8

- **Segons l'ECV, un 31,7% de la població manifesta tenir algunes o moltes dificultats per arribar a final de mes.** Les llars d'un adult i les llars d'un adult amb persones dependents són les que presenten percentatges més elevats. Per altra banda, la privació més freqüent entre les llars que només tenen una privació és la de la capacitat per afrontar despeses imprevistes (més del 42% de les llars), mentre que la privació associada a poder accedir a determinats tipus d'alimentació és la privació que menys propensió hi ha a assumir, en ser considerada per les llars.

2. Aproximació i anàlisi de la despesa a partir de l'Enquesta de pressupostos familiars

L'Enquesta de pressupostos familiars (EPF), a càrrec del Departament d'Estadística del Govern d'Andorra, permet analitzar amb un detall exhaustiu les despeses de les llars del Principat i posar-les en relació amb la seva composició i els seus ingressos, aproximats per la despesa total. D'aquesta primera anàlisi de les dades de l'EPF, corresponents a l'any 2023, se'n deriven les consideracions següents:

- La despesa total efectiva (un cop descomptats els lloguers imputats), sense el lloguer del primer habitatge en el cas dels llogaters, és molt més elevada a les llars amb règim de propietat de l'habitatge que a les llars amb règim de lloguer. És un aspecte rellevant si tenim en compte que, tant l'ECV com l'EPF estimen que dos terços de les llars del Principat tenen l'habitatge en règim de lloguer, un percentatge que és pràcticament del 100% en el cas de les llars que reben prestacions socials segons l'EBPS. En concret, **per a les llars d'un adult amb l'habitatge en propietat sense hipoteca, la despesa mediana és un 60% més elevada que la de les llars d'un adult amb habitatge de lloguer (en la despesa no es tenen en compte les despeses de lloguer), per a les quals aquesta despesa és d'uns 19.299 € anuals.** En el cas de les llars d'un adult, que tenen l'habitatge en propietat amb hipoteca, aquest percentatge és del 27%, el qual en part s'explica en part pel fet que els pagaments d'hipoteca s'entenen com a inversió i no com a consum.



- Si s'adopta el primer quartil de la despesa dels llogaters com a referent per aproximar els ingressos "adequats", aquests se situarien, en el cas d'una llar d'un adult, al voltant dels 18.056 € anuals i el lloguer representaria gairebé un 31% d'aquesta despesa. Alternativament, si prenem com a referent per fixar els ingressos "adequats" la despesa mitjana dels llogaters entre aquells que tenen uns ingressos entre el primer i el segon quartil, la despesa exceptuant el lloguer és d'uns 15.505 €, per a una despesa total incloent el lloguer de gairebé 22.289 € anuals, per a una llar d'un adult.

La informació de l'EPF ha permès també realitzar diferents anàlisis econòmiques per tal de caracteritzar els diferents tipus de despesa (grups de béns) segons la seva elasticitat-renda. De les anàlisis econòmiques efectuades basant-se en l'EPF es deriven els resultats següents:

- Entre els grups de béns que es poden catalogar de primera necessitat destaquen "Aliments i begudes no alcohòliques" i "Habitatge, aigua, gas, electricitat i altres combustibles", que representen una part important de la despesa total. "Salut" i "Comunicacions" també formen part d'aquest grup. Entre els béns que es poden considerar de luxe per tenir una elasticitat-renda superior a la unitat destaquen "Transport" i "Ensenyament", amb elasticitats per sobre d'1,5; aquestes elasticitats són més elevades a la part alta de la distribució dels ingressos (aproximats per la despesa total).
- Respecte de les escales d'equivalència —que mesuren la relació entre les despeses de dues llars amb composició diferent per assolir el mateix nivell d'utilitat—, es recomana utilitzar les mateixes que es van obtenir en l'estudi del 2018. És a dir, un increment en la despesa d'entre un 30% a un 50% respecte a la despesa d'una llar d'un adult per a cada persona addicional, independentment de l'edat, en línia amb el que serien les escales d'equivalència de l'OCDE, que s'utilitzen quan s'expressa la despesa per unitats de consum.

3. Aproximació pel cost de la cistella d'aliments (FAO)

Una altra aproximació al càlcul dels ingressos adequats es basa en el cost d'un cistell de la compra que prevegi les despeses bàsiques en tots els diferents tipus de béns. El mètode utilitzat parteix de l'estimació del cost d'un cistell d'aliments a partir dels anomenats "fulls de balanç alimentari" (*food balance sheets*) que publica la FAO (l'Organització de les Nacions Unides per a l'Agricultura i l'Alimentació). Aquests fulls indiquen, per a una llista de països, el consum anual per persona en quilograms de cada tipus d'aliment i la seva aportació calòrica. Per al càlcul d'aquest cost s'han utilitzat les mitjanes d'aquestes dues magnituds per a Espanya i França com a valors adients per al Principat d'Andorra, i s'ha fet ús de la informació dels preus per a l'elaboració de l'Índex de Preus de Consum que recull el Departament d'Estadística. Per a la resta de grups de béns s'han respectat

les proporcions que aquests béns tenen en la despesa total, per a les llars que tenen els ingressos entre determinats quantils per sota de la mediana. La principal consideració d'aquesta anàlisi és la següent:

- **Per a una llar una llar d'un adult, els ingressos “adequats” se situarien 17.313 € anuals si es considera que els preus per valorar el cistell d'aliments corresponen a la mitjana del primer quartil i la mediana dels preus dels aliments.**

4. Anàlisi de l'habitatge i càlcul de la renda vital disponible

Amb la finalitat de comprendre la qualitat de vida i les condicions socioeconòmiques de la població s'analitza la situació de l'habitatge i s'estima la renda vital disponible per persona al Principat d'Andorra.

- Al Principat d'Andorra, **el 63,5% de la població viu de lloguer**. En canvi, a **Espanya i a la Unió Europea**, la majoria de les persones resideixen en habitatges de **propietat sense hipoteca**. Pel que fa a França, només una tercera part de la població viu de lloguer.
- L'indicador de **sobrecàrrega dels costos de l'habitatge** reflecteix el percentatge de persones que dediquen més del **40% dels seus ingressos** a despeses relacionades amb la llar **sense tenir en compte** les prestacions socials percebudes relacionades amb l'habitatge. L'any 2023, el percentatge **de població andorrana** amb sobrecàrrega de costos de l'habitatge de lloguer, era del 13,8%, **inferior** al de França (15,1%) i **notablement inferior** al d'Espanya (24,2%). També es trobava **per sota de la mitjana** de la Unió Europea, que al 2023 va ser del 17,5%.
- La **despesa mínima vital equivalent** era de **10.330 € a l'any per a llars de lloguer**. De manera similar, es van estimar les dades per a **llars de propietat**, amb una despesa mínima vital equivalent de **7.624 € a l'any**.
- La **renda vital disponible equivalent** correspon a la suma dels ingressos equivalents menys la despesa mínima vital equivalent dels conceptes alimentació, vestit i calçat, lloguer de l'habitatge, i les despeses d'aigua, electricitat i calefacció de l'habitatge. Al Principat d'Andorra, per a una llar d'un adult en règim de **propietat** se situava en una mediana de **23.985 €**, mentre que per a les llars d'un adult de **lloguer** la mediana era de **12.296 €**.

En conclusió, les diferents aproximacions realitzades en l'estudi sobre el cost real de la vida al Principat d'Andorra apunten, de manera consistent, a **uns ingressos “adequats” que podrien estar entre 16.100 € i 18.700 € anuals per a una llar d'un adult, incloent el cost del lloguer de l'habitatge**.

Aproximació metodològica	Font de dades	Ingressos necessaris per a una llar d'un adult l'any 2023
Anàlisi de la pobresa fixant una línia de pobresa equivalent al llindar de risc de pobresa, que és del 60%	Enquesta de condicions de vida 2023	16.102 € anuals (1.342 € mensuals)
Anàlisi de la despesa de l'EPF 2023 de les llars que estan en règim de lloguer	Enquesta de pressupostos familiars 2023	18.056 € anuals (1.505 € mensuals) si s'opta pel primer quartil de les persones que viuen en règim de lloguer
Càlcul del cost d'un cistell de consum proposat per la FAO i traslladant aquest cost a la resta de despeses mitjançant les proporcions de despesa total que realitzen	FAO 2021, IPC i Enquesta de pressupostos familiars 2023	17.313 € anuals (1.443 € mensuals) si s'opta per valorar el cistell amb la mitjana dels preus, de la mediana i del primer quartil obtinguts de l'IPC i una proporció de despeses segons la mitjana de les persones que es troben entre el primer quartil i la mediana de despesa
Estimació de la renda vital disponible	Enquesta de condicions de vida i Enquesta de pressupostos familiars 2023	18.673 € anuals (1.556,1 € mensuals) si s'opta pels ingressos per unitat de consum del primer quartil